

POVJERENSTVO ZA PRAĆENJE PROVEDBE
NACIONALNOG PROGRAMA ZA ROME

IZVJEŠĆE O PROVOĐENJU NACIONALNOG PROGRAMA ZA ROME
ZA 2004., 2005. I 2006. GODINU

UVOD

Nacionalni program za Rome je Vlada Republike Hrvatske donijela u listopadu 2003. godine, s ciljem da se na sustavan i sveobuhvatan način pomogne Romima u poboljšanju uvjeta življenja, uključivanju u društveni život i proces odlučivanja, uz očuvanje vlastitog identiteta, kulture i tradicije.

Od donošenja Nacionalnog programa Vlada Republike Hrvatske se, putem ministarstava i drugih državnih tijela nadležnih za pojedine mjere, aktivno uključila u njegovo provođenje, bilo izravno, bilo stvarajući uvjete za sustavno provođenje Nacionalnog programa. Posljednjih godina posebice je zapaženo osobno zalaganje najviših državnih dužnosnika u promoviranju prava Roma, što je svakako pozitivno djelovalo na promoviranje prava te nacionalne manjine i odnos prema romskoj populaciji u našoj zemlji. Uključivanje lokalne i regionalne uprave i samouprave dijelom je dobro ostvareno, ali dio općina i gradova još nije u dovoljnoj mjeri učinkovito uključen u provođenje Nacionalnog programa za Rome.

Intenzivirana je suradnja s predstavnicima romskih udruga, vijeća i predstavnika, kako bi se uspostavilo partnerstvo. Predstavnici Roma članovi su Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome te svih pet radnih skupina Povjerenstva. U proteklom razdoblju intenzivno se djelovalo na osposobljavanju mladih Roma, napose žena, kako bi se ubrzalo njihovo uključivanje u javni i društveni život, te proces odlučivanja, kao i u provođenje Nacionalnog programa za Rome, jer bez aktivne suradnje i uključivanja samih Roma nije moguće ostvariti značajniji uspjeh.

Prema općoj procjeni, došlo je do poboljšanja uvjeta življenja Roma: stvoreni su uvjeti za legalizaciju i uređenje dijela romskih naselja, dio naselja je već legaliziran, dok je za ostala naselja, gdje je to moguće, legalizacija u pripremi: od 14 županija koje su trebale pristupiti izradi županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima, 12 županija je izradilo i usvojilo županijske programe, a u 2 županije županijski programi su u izradi. Stanovnici romskog naselja Donja Dubrava u Međimurskoj županiji, u kojem su romske obitelji desetljećima obitavale u najtežim uvjetima na poplavom zahvaćanom području, danas žive u potpuno drukčijim uvjetima, u zidanim kućama, stambeno integrirani u naselja s većinskim stanovništvom. Poduzete su mjere za rješavanje statusnih pitanja, te unaprjeđenje zdravstvene i socijalne zaštite. Uvedena je besplatna pravna pomoć za Rome u statusnim pitanjima putem odvjetnika. Uloženi su naponi za unaprjeđenje obrazovanja Roma, od predškolskog do visokoškolskog, kao i za obrazovanje odraslih, što pokazuju rezultati: u predškolskom odgoju udvostručen je broj djece, a u osnovnoškolskom utrostručen. Ulažu se sredstva za stvaranje pretpostavki za kulturnu autonomiju romske nacionalne manjine, te za očuvanje tradicionalne romske kulture. U području zapošljavanja započele su značajne aktivnosti kako bi se zaposlio veći broj pripadnika romske populacije. U provedenim izborima za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina izabrano je više od četiristo Roma, tri su Roma izabrana u predstavnička tijela, što su sve međunarodni romski forumi vrlo pohvalno ocijenili kao doprinos uključivanju Roma u proces odlučivanja.

Ostvarena je vrlo dobra i stalna suradnja s odgovarajućim tijelima UN-a, Vijeća Europe, Europske unije, OESS-a, Svjetske banke, Instituta otvoreno društvo i drugih međunarodnih organizacija koje su podupirale realizaciju Nacionalnog programa za Rome i pojedinih mjera. Redovito se, jednom godišnje, s odgovarajućim tijelom Vijeća Europe održavaju seminari o

provođenju Nacionalnog programa za Rome, na kojima sudjeluju romski predstavnici. Predstavnici Vijeća Europe izrazili su zadovoljstvo napretkom koji je ostvaren posljednjih godina te se Hrvatska često u tom kontekstu ističe kao primjer.

Međutim, unatoč postignutom napretku, treba napomenuti da su mjere predviđene u Nacionalnom programu za Rome pretežito dugoročnog karaktera, te da u tri godine njihova provođenja nije bilo moguće u svim područjima ostvariti značajniji ukupni napredak. To se posebice odnosi na područje stanovanja i zapošljavanja u cjelini, što je uvjet za bitno poboljšanje življenja romskih obitelji, te izlaska iz svijeta siromaštva u svijet rada. Teškoće s kojima su se stoljećima suočavali Romi nije moguće otkloniti u kratkom razdoblju na svim područjima. Za sustavno provođenje mjera potrebni su daljnji znatni naponi, usklađeno djelovanje državnih tijela s lokalnom i područnom upravom i samoupravom, te osiguravanje odgovarajućih sredstava. Treba, međutim, naglasiti da su u svim područjima poduzete mjere za unaprjeđenje uvjeta življenja Roma, što je dalo pozitivne rezultate. Stoga treba nastaviti provođenje mjera iz Nacionalnog programa za Rome, uz odgovarajuću potporu iz državnog proračuna, kao i osiguravanjem sredstava iz drugih izvora i donacija.

Sredstva za provedbu Nacionalnog programa za Rome osigurana u državnom proračunu kontinuirano su rasla: u 2004. godini osigurano je 934.197 kuna, u 2005. godini 2.760.000 kuna, u 2006. godini 11.886.670 kuna, što za tri izvještajne godine iznosi 15.580.867 kuna. Osigurana su i sredstva iz donacije PHARE programa u ukupnom iznosu od gotovo 4 milijuna eura. Također, Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske za financiranje programa iz oblasti kulture, izdavaštva i informiranja romskih udruga u 2004., 2005. i 2006. godini izdvojio je 3.681,420 kuna. Prema dostavljenim podacima, za rad vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine, županije, gradovi i općine u izvještajnom razdoblju izdvojili su ukupno 1.780.185 kuna. Sukladno tome, od početka provođenja Nacionalnog programa za Rome do kraja 2006. godine, ukupno je iz državnog proračuna, putem ministarstva i drugih državnih tijela, te Savjeta za nacionalne manjine, osigurano 19.262.287 kuna što, zajedno sa sredstvima koja su izdvojile županije, gradovi i općine za rad vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine, iznosi 21.042.471 kunu. Napominjemo da ovdje nisu uračunata redovna sredstva koja Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka i druga ministarstva, te državna tijela ulažu u provođenje mjera za boljitak romske populacije. Pregledom izvršenih mjera po izvješćima nositelja ukupno je, u razdoblju od 2004. do 2006. godine, za provođenje Nacionalnog programa za Rome utrošeno 30.695.649 kuna.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome redovito održava sjednice u različitim županijama u kojima Romi žive u značajnijem broju, kako bi se neposredno utvrdilo stanje u tim područjima te, u suradnji s lokalnom i područnom upravom i samoupravom, potaknulo i ubrzalo rješavanje problema. Od donošenja Nacionalnog programa za Rome do konca 2006. godine održano je 10 sjednica Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome.

Ured za nacionalne manjine organizirao je u studenom 2006. godine seminar na kojem je sudjelovalo šezdesetak predstavnika romskih udruga i vijeća kako bi se razmotrilo Izvješće o provođenju Nacionalnog programa za Rome. Na temelju iznesenih primjedbi i prijedloga ovo Izvješće je izmijenjeno i dopunjeno.

Izvješće je izrađeno na način da se navode mjere iz Nacionalnog programa za Rome uz izvješće nositelja. Napominjemo da je dio izvješća državnih tijela i ostalih nositelja zbog opsežnosti nešto skraćen.

III. USKLAĐENOST PROGRAMA S MEĐUNARODNIM UGOVORIMA NA PODRUČJU LJUDSKIH I MANJINSKIH PRAVA

CILJEVI:

- *Ostvarivanje ljudskih i manjinskih prava Roma*
- *Praćenje međunarodnog sustava zaštite Roma*
- *Praćenje politike prema Romima u drugim zemljama*
- *Sudjelovanje u izgradnji međunarodnog sustava zaštite Roma*
- *Usklađivanje zakonodavstva s propisima Europske unije i dokumentima Vijeća Europe*

III. USKLAĐENOST PROGRAMA S MEĐUNARODNIM UGOVORIMA NA PODRUČJU Ljudskih I MANJINSKIH PRAVA

MJERE:

1. Stalno praćenje ostvarivanja ljudskih i manjinskih prava Roma i aktivno sudjelovanje u kreiranju međunarodnog sustava zaštite Roma u multilateralnim organizacijama (Organizacija Ujedinjenih naroda, Vijeće Europe, Organizacija za europsku sigurnost i suradnju, Pakt o stabilnosti za jugoistočnu Europu itd.), te izvještavanje o provedbi Nacionalnog programa za Rome u Republici Hrvatskoj

Izješće Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija

MVPEI kroz redovne aktivnosti, između ostalog, kroz aktivno sudjelovanje u radu multilateralnih organizacija, kontinuirano prati ostvarivanje ljudskih i manjinskih prava Roma.

Izaslanstvo MVPEI-a aktivno sudjeluje na godišnjem provedbenom sastanku ljudske dimenzije OEES-a (HDIM) koji se održava u Varšavi, te je i 2004., 2005. i 2006. također sudjelovalo na navedenom sastanku. Jedna od tema koja se obrađuje na sastanku su prava nacionalnih manjina u okviru kojih su i prava Roma, te je hrvatsko izaslanstvo u svojim izjavama izvjestilo o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u RH, kao i zaštiti prava romske manjine.

MVPEI je sudjelovalo u izaslanstvu RH na prvom sastanku Pododbora za pravosuđe i unutarnje poslove Europske komisije u Bruxelles, dana 30. lipnja 2005, na kojem je između ostalog predstavljeno stanje na području ljudskih prava u Hrvatskoj, a što je uključivalo izvješćivanje i o rješavanju romskih problema.

Pododbor je izviješten o:

- donošenju Nacionalnog programa za Rome te o pristupanju RH Desetljeću za uključivanje Roma 2005.-2015., a za što je RH izradila svoj Akcijski plan koji je komplementaran s Nacionalnim programom za Rome;
- osnivanju Radne skupine za praćenje provedbe mjera iz Desetljeća;
- primanju RH u Radnu skupinu stručnjaka za Rome Vijeća Europe;
- inicijativi za pružanje besplatne pravne pomoći Romima.

U Zagrebu je 5. srpnja 2006. godine u organizaciji Ureda za ljudska prava Vlade RH i MVPEI-a održan Okrugli stol Europske komisije protiv rasizma i nesnošljivosti (ECRI). Nakon održanih govora hrvatskih predstavnika u kojima je istaknut kontinuitet ali i napredak na području suzbijanja rasizma i diskriminacije (implementacija preporuka ECRI-a, snaženje kaznenog okvira, ratifikacija novih međunarodnih instrumenata, donošenje brojnih nacionalnih dokumenata za zaštitu najosjetljivijih društvenih skupina).

U okviru rasprave o suzbijanju rasizma i rasne diskriminacije protiv Roma romski predstavnici iznijeli su primjere stereotipa, teškoća s kojima se susreću Romi u obrazovanju, stanovanju i društvenom životu.

Dokumenti koje je Vlada RH donijela, a posebice Nacionalni program za Rome koji je rađen u suradnji s Vijećem Europe, te i Akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. govore u korist ozbiljnosti s kojom se u RH pristupa rješavanju romskog pitanja.

MVPEI je sudjelovao na sastanku Radne skupine za manjine, Radne zajednice Alpe Jadran, dana 28. studenoga 2006. u Klagenfurtu, na kojem je predstavljen sažeti prikaz činjeničnog i pravnog statusa Roma u Republici Hrvatskoj, s naglaskom na mjere za poboljšanje uvjeta života romske zajednice u RH u okviru Nacionalnog programa za Rome te Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005-2015.

Regionalni centar za ravnopravnost spolova (Gender Task Force), koji je pokrenut u okviru Pakta o stabilnosti za Jugoistočnu Europu koordinira široki raspon aktivnosti regionalne suradnje u Jugoistočnoj Europi na području ravnopravnosti spolova, među kojima i projekt 'Romkinje to mogu'. MVPEI u okviru svoga sudjelovanja u regionalnim inicijativama, osobito onima pokrenutim pod Paktom o stabilnosti, prati i rad Regionalnog centra za ravnopravnost spolova.

Izvešće Ureda za ljudska prava

U pripremi Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava, posebna pozornost posvećena je pripadnicima nacionalnih manjina, uključujući i romsku nacionalnu manjinu. Ured je vrlo aktivno sudjelovao i u pripremi Nacionalne strategija za suzbijanje svih oblika diskriminacije. U navedenom Dokumentu skrb o Romima zauzima značajno mjesto.

Ured za ljudska prava prilikom sudjelovanja u radu UN Komisije za ljudska prava uključen je i u stalno praćenje standarda ostvarivanja ljudskih i manjinskih prava Roma na razini UN-a. Putem internetske stranice Ureda prikupljena saznanja su dostupna i široj javnosti.

Izvešće Ureda za nacionalne manjine

Na 32. zasjedanju Odbora UN za uklanjanje svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) koje je održano 18. siječnja 2005. godine u New Yorku, predstavljeno je Drugo i Treće periodično izvješće Republike Hrvatske prema Konvenciji o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena. U okviru rasprave posebna je pozornost posvećena ostvarivanju prava Romkinja na obrazovanje, zapošljavanje, zdravstvenu skrb, stjecanje državljanstva te sudjelovanje u javnom životu i odlučivanju.

Ured za nacionalne manjine sudjeluje u radu Odbora stručnjaka Vijeća Europe za Rome, Odbora Vijeća Europe za nacionalne manjine te u izradi nacrtu preporuka Vijeća Europe za unaprjeđenje položaja Roma, kao i u ocjeni ostvarivanja prava Roma u pojedinim državama članicama Vijeća Europe te mjera za unaprjeđenje prava nacionalnih manjina.

Ured za nacionalne manjine također je aktivan u Radnoj skupini za manjine Srednjoeuropske inicijative koja posebnu pozornost posvećuje pravima romske nacionalne manjine praćenjem ostvarivanja Instrumenta SEI-a za zaštitu prava nacionalnih manjina. Ured kao stručna služba Vlade također redovito sudjeluje na konferencijama OESS-a posvećenim nacionalnim manjinama, a posebice Romima (Beč 2003., Varšava 2004., Prag 2005.), te na drugim skupovima na međunarodnoj razini, na kojima se razmatra unaprjeđenje uvjeta življenja romske populacije (UNDP, OESS-ODIHR).

2. Praćenje politike prema Romima u drugim, osobito susjednim državama i prikupljanje podataka s ciljem poboljšanja međunarodne suradnje u zaštiti ljudskih i manjinskih prava Roma

Izvešće Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija

MVPEI kroz aktivno sudjelovanje na međunarodnim sastancima i kroz svoje redovne aktivnosti posebnu pozornost posvećuje Romima u drugim, osobito susjednim državama, s ciljem poboljšanja međunarodne suradnje u zaštiti ljudskih i manjinskih prava Roma.

MVPEI je pripremio i posredovao pri posjetu Alvara Gila Roblesa, Povjerenika za ljudska prava Vijeća Europe, kao i dostavu prijedloga naše strane na povjerenikovo Izvešće. Povjerenik je, s ciljem izrade Izvešća o stanju ljudskih prava, boravio u Hrvatskoj u razdoblju od 13.-16. lipnja 2004. te je razgovarao s najvišim dužnosnicima uključujući Predsjednika i premijera, kao i ministre vanjskih poslova, pravosuđa i druge visoke predstavnike sudske, izvršne i zakonodavne vlasti. U okviru posjeta boravio je između ostalog i u naselju Roma u Čakovcu.

Predstavnici Roma izložili su sustav školovanja Roma u Osnovnoj školi Kuršanec, u Čakovcu, te njihova nastojanja za formiranjem integriranih razreda, te istakli i negativno obilježje razdvajanja romske od neromske djece radi nedovoljnog poznavanja hrvatskog jezika, a što često i roditelji neromske djece podupiru. Pozitivna informacija bila je da se planira organiziranje besplatnog dvogodišnjeg predškolskog obrazovanja koje će omogućiti integrirano školovanje.

U sačinjenom Izvešću, a u okviru procjene stanja ljudskih prava Roma, Povjerenik se osvrnuo na uočeno, te je dao preporuke za brže rješavanje teškoća Roma.

Početak 2006. Povjerenik je objavio konačno izvješće o stanju ljudskih prava Roma u Europi, te je u dijelu koji se odnosi na Republiku Hrvatsku unesena većina od strane Republike Hrvatske podnesenih konkretnih primjedbi. U konačnom izvješću Republika Hrvatska se spominje u uvodnom dijelu kao jedna od država koje su u aktualnim nacionalnim planovima pojačale i dopunile nove Akcijske planove Desetljeća za uključivanje Roma.

Izvešće Ureda za nacionalne manjine

U okviru posjeta Republici Hrvatskoj Alvara Gil Roblesa, povjerenika Vijeća Europe za ljudska prava, s predstavnicima Ureda za nacionalne manjine razgovaralo se o pitanjima u svezi s ostvarivanjem prava romske nacionalne manjine te o poduzimanju mjera za rješavanje problema s ciljem poboljšanja uvjeta života Roma kao i njihove brže integracije u društvo. Tijekom rasprave visoki povjerenik je izrazio mišljenje da teškoće romske populacije potječu većim dijelom iz tradicijskog načina života (rani brakovi, odbijanje slanja djece u školu), te je podržao napore Ureda za dodatnim neformalnim obrazovanjem mladih koje bi se trebalo sustavno provoditi.

U okviru provođenja temeljnog dokumenta Vijeća Europe, Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, Republika Hrvatska je dužna svake četiri godine podnositi Vijeću Europe izvješće o provođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. Ured za nacionalne manjine koordinirao je i sudjelovao u izradi drugog izvješća Vlade Republike

Hrvatske o provođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koje je Vlada Republike Hrvatske podnijela Vijeću Europe 14. ožujka 2004. godine, te pripremio očitovanje na primjedbe Savjetodavnog odbora. U svezi s provedbom Okvirne konvencije u Republici Hrvatskoj je od 7. do 10. rujna 2004. godine boravilo izaslanstvo Savjetodavnog odbora Vijeća Europe. Ured je imao poseban razgovor s izaslanstvom u okviru kojeg je posebna pozornost posvećena provođenju Nacionalnog programa za Rome. Izražena je jedino primjedba da, po ocjeni Izaslanstva, za provođenje programa nije osigurano dovoljno sredstava. Ured je također organizirao razgovor s predstavnicima izvršne i sudske vlasti, nevladinih udruga, vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine i predstavnicima Vijeća Europe o provedbi spomenutog dokumenta.

Ured je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine, organizirao seminar o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina 20. i 21. rujna 2004. godine u Dubrovniku. Na seminaru se, uz izvješće Vlade Republike Hrvatske, razmatralo i alternativno izvješće o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koje su Savjetodavnom odboru Vijeća Europe podnijele dvije nevladine udruge. U radu seminara aktivno je sudjelovao i predstavnik romske nacionalne manjine. Jedan od zaključaka seminara bio je da nadležna državna tijela trebaju poduzeti mjere za otklanjanje novčanih teškoća u svezi s popisom stanovništva, posebice u dijelu koji se, uz ostale, odnosi i na romsku nacionalnu manjinu.

Drugo mišljenje o Hrvatskoj prihvatio je Savjetodavni odbor za praćenje provedbe Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina 1. listopada 2004. godine. Ured za nacionalne manjine je navedeni dokument dostavio svim udrugama nacionalnih manjina te zatražio njihove prijedloge i mišljenja. Očitovanje na Drugo mišljenje Savjetodavnog odbora Vijeća Europe o Izvješću Republike Hrvatske dostavljeno je koncem listopada 2004. godine.

U glavnim zaključcima Savjetodavnog odbora, među ostalim, pohvaljen je proces izrade Nacionalnog programa za Rome u koji su bili uključeni i pripadnici nacionalnih manjina, te je istaknuto da Program sadrži niz pohvalnih inicijativa čiji je cilj sprječavanje etnički motiviranog neprijateljstva i poboljšanje zaštite prava Roma u području obrazovanja, zapošljavanja, zdravstva i drugim ključnim područjima u kojima se Romi suočavaju sa značajnim problemima. Napomenuto je da je potrebna jača financijska potpora kako bi došlo do potpune provedbe programa te kako bi program doveo do opipljivih poboljšanja u zaštiti Roma što će se vidjeti u procesu ocjenjivanja i praćenja provedbe programa.

Također je navedeno da u određenim dijelovima državne uprave, uključujući i Ured za nacionalne manjine, postoji jasna predanost provedbi Programa, i neke važne aktivnosti koje predviđa Program, već su pokrenute, kao što je izobrazba mladih Roma, te da bi se tako trebala uključiti i ostala tijela.

Savjetodavni odbor konstatira da Nacionalni program za Rome u državnom proračunu za 2004. godinu nije dobio odgovarajući prioritet i potporu, zbog čega nisu otpočeli predviđeni projekti. Izražena je nada da će Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome pomoći kako bi se taj proces ubrzao.

U organizaciji Ureda za nacionalne manjine i Savjetodavnog Odbora Vijeća Europe za provođenje Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina organiziran je seminar o provođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, 15. i 16. rujna 2005. godine u Splitu, na kojem su pripadnici nacionalnih manjina donijeli zaključak da je provođenjem Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. došlo do bitnog unaprjeđenja položaja romske nacionalne manjine, posebice u području

obrazovanja, statusnih pitanja, te stvaranja pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije i boljih uvjeta života. Ukazano je na još uvijek prisutne teškoće vezane za uključenost lokalne i područne samouprave u procese rješavanja problema romske nacionalne manjine, posebice uređenja zemljišta i legalizaciju romskih naselja.

Uspostavlja se stalna suradnja i razmjena iskustava s drugim državama, posebice sa Slovenijom, Makedonijom i Mađarskom. Na konferenciji u listopadu 2004. u Novom Mestu, u Sloveniji, predstavljen je Nacionalni program za Rome koji je dobio zapažene pohvale. Na seminaru Vijeća Europe u Skoplju, početkom 2005. godine, posvećenom zapošljavanju Roma, sudjelovali su predstavnici odgovarajućih državnih tijela četiriju zemalja regije, na kojem je posebna pozornost posvećena unaprjeđenju mogućnosti zapošljavanja Roma.

Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske je u suradnji s Vijećem Europe organizirao treći po redu seminar o primjeni Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koji je održan 15. i 16. rujna 2006. godine u Peroju. Jedinstven je zaključak sudionika seminara da je u Republici Hrvatskoj došlo do značajnog unaprjeđivanja prava nacionalnih manjina. Sudionici skupa su podržali napore Vlade Republike Hrvatske i način ostvarivanja Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. godine.

Ocijenjeno je da je u provedbi Zakona o obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina postignuta visoka razina, koja je u skladu s hrvatskim nacionalnim obrazovnim standardom. Uočeni su problemi u ostvarivanju prava nacionalnih manjina na pristup medijima. Dio medija još uvijek ne poklanja dovoljnu pozornost stvarnim problemima nacionalnih manjina i njihovoj objektivnoj prezentaciji. Zaključeno je da je potrebno različitim poticajnim mjerama, kao što su edukacija novinara, financiranje posebnih programa i slično, stvoriti uvjete za puno ostvarivanje prava nacionalnih na pristup medijima, kao i na informiranje na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Sudionici seminara su zaključili da redovno razmatranje provođenja Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, u organizaciji Vlade Republike Hrvatske i Vijeća Europe, doprinosi usklađivanju mišljenja i prijedloga kako bi se otklonile teškoće i osiguralo bolje i učinkovitije ostvarivanje prava svih nacionalnih manjina na području čitave Republike Hrvatske.

3. Koordinacija pripreme nacionalnih izvješća prema međunarodnim konvencijama i paktovima na području ljudskih prava, uključujući izvještavanje o ljudskim pravima Roma

Izvešće Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija

U Ženevi je 20. rujna 2004. pred Odborom za prava djeteta UN-a predstavljeno Drugo periodično izvješće Republike Hrvatske prema Konvenciji o pravima djeteta, a koje Izvješće se odnosi na vremensko razdoblje od 1996. do 2001. U uvodnom govoru izaslanstva naglašeni su pomaci u zakonodavnom i institucionalnom okviru te novije stanje na području ratifikacije međunarodnih instrumenata i suradnje Republike Hrvatske s međunarodnim organizacijama. Članovi Odbora, upoznati su s načelima i prioritetima na kojima je utemeljena zaštita dječjih prava u Republici Hrvatskoj te s novim zakonima, ali i brojnim strategijama te nacionalnim programima, kao što je Nacionalni program za Rome, te je istaknuta važnost provedbe preporuka Odbora, kojima se u Republici Hrvatskoj pridaje posebna pažnja.

Nakon razmotrenog Izvješća te provedene diskusije, Odbor je iskazao svoje zadovoljstvo u odnosu na uznapredovali zakonodavni okvir koji se odnosi na primjenu Konvencije, ali je imao primjedbe na dostignutu razinu njegove provedbe. Vezano uz problematiku Roma, Odbor je glavnu zabrinutost izrazio u odnosu na harmonizaciju s Konvencijom u pogledu zaštite manjina, te obrazovanje za manjine.

Nakon razmatranja Izvješća, Odbor je uputio Republici Hrvatskoj primjedbe i preporuke vezane uz romsko pitanje, a koje se odnose na nedostatak statističkih pokazatelja, te je preporučio da se prikupe podaci prema kriteriju etničkog porijekla s ciljem utvrđivanja razlikovnih pokazatelja u svim područjima primjene Konvencije, a kako bi se mogle otkloniti postojeće poteškoće u ostvarivanju državljanstva Republike Hrvatske.

Republika Hrvatska je u New Yorku, dana 18. siječnja 2005., pred Odborom za prava žena predstavila Drugo i treće periodičko izvješće prema Konvenciji o pravima žena (CEDAW), u kojem izaslanstvu su bili i predstavnici MVPEI- a. Nakon uvodnog izlaganja voditeljice hrvatskog izaslanstva, rad Odbora fokusirao se na raspravu o pojedinačnim područjima, uključujući položaj žena Romkinja.

Nakon razmatranja Izvješća, Odbor je uputio Republici Hrvatskoj svoje primjedbe i preporuke vezane uz romsko pitanje, a koje se odnose na:

- zabrinutost zbog osjetljivog položaja Romkinja i njihove marginalizacije, posebice s obzirom na obrazovanje, zapošljavanje, zdravstvenu skrb te sudjelovanje u javnom životu i odlučivanju, te je preporučio poduzimanje mjera kako bi se uklonila diskriminacija Romkinja u društvu i u okviru samih njihovih zajednica, te jačanje poštivanja njihovih ljudskih prava putem proaktivnih mjera i programa za jačanje svijesti; dobivanja državljanstva, nedostatak podataka vezanih za položaj žena Romkinja i djevojčica Romkinja.

Sljedom navedenog, sve preporuke ugovornih tijela po navedenim izvješćima, a koje se odnose i na rješavanje i unaprjeđivanje ljudskih prava pripadnika romske manjine, prevedene su na hrvatski jezik, te ih je MVPEI dostavio nadležnim tijelima radi daljnje provedbe u praksi.

U 2006. nije bilo predstavljanja nacionalnih izvješća prema međunarodnim konvencijama i paktovima na području ljudskih prava.

4. Praćenje procesa usklađivanja zakonodavstva s propisima Europske unije i Vijeća Europe

Izvješće Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija

U 2005. MVPEI je aktivno sudjelovao u radu Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome. U skladu sa svojim djelokrugom, MVPEI je koordinirao izradu i pratio provedbu Nacionalnog programa za pridruživanje RH EU, koji je uključivao i definiranje kratkoročnih i srednjoročnih mjera na području zaštite prava nacionalnih manjina.

Ministarstvo je također pratilo i ispunjavanje obveza preuzetih Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i RH, u svezi s usklađivanjem zakonodavstva.

Vezano za praćenje provedbe Nacionalnog programa za pridruživanje RH EU i Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, u 2005. godini nije bilo zakonodavnih, ni drugih mjera koje obvezuju na usklađivanje zakonodavstva RH s EU, a odnose se na zaštitu prava romske nacionalne manjine.

U 2006. MVPEI je također aktivno sudjelovalo u radu Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome. U skladu sa svojim djelokrugom MVPEI je koordinirao izradu i pratio provedbu Nacionalnog programa za pridruživanje RH EU, koji je uključivao i definiranje kratkoročnih i srednjoročnih mjera na području zaštite prava nacionalnih manjina, a posebice praćenje provedbe preporuka Europske komisije protiv rasizma i nesnošljivosti (ECRI) Povjerenika UN-a za raseljene osobe, Povjerenika VE za ljudska prava kao i preporuke prema UN-ovim konvencijama.

Ministarstvo je sustavno pratilo i ispunjavanje obveza preuzetih Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i RH u svezi s usklađivanjem zakonodavstva, te učinkovitost provođenja trajne mjere iz Plana provedbe SSP-a za 2006., koja se odnosi na aktivno provođenje mjera iz Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015.

Vezano za praćenje provedbe Nacionalnog programa za pridruživanje RH EU i Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, izvješćujemo da u 2006. godini nije bilo zakonodavnih ni drugih mjera koje obvezuju na usklađivanje zakonodavstva RH s EU, a koje bi se odnosile na zaštitu prava romske nacionalne manjine.

S obzirom na činjenicu da su 03. listopada 2005. službeno započeli pregovori o članstvu Republike Hrvatske u EU, izvješćujemo da je 7. i 8. rujna 2006. obavljen višestrani analitički pregled ("screening") za poglavlje 23. „Pravosuđe i temeljna ljudska prava“, u okviru kojeg je i pitanje statusa romske nacionalne manjine u RH.

Dvostrani analitički pregled za predmetno poglavlje bio je obavljen od 16. do 18. listopada 2006.

Mjere za koje je MVPI zadužen po Nacionalnom programu za Rome, provodi u djelokrugu svojih redovnih aktivnosti, što nije zahtijevalo dodatna sredstva.

IV. UKLJUČIVANJE ROMA U DRUŠTVENI I POLITIČKI ŽIVOT

CILJEVI:

- *Jačanje svijesti o potrebi sudjelovanja u procesima odlučivanja*
- *Veća zastupljenost žena u predstavničkim tijelima i uključenost u procese odlučivanja*
- *Stvaranje formalnih pretpostavki za uključivanje romskih predstavnika u nadležna tijela državne, područne (regionalne) i lokalne samouprave*

IV. UKLJUČIVANJE ROMA U DRUŠTVENI I POLITIČKI ŽIVOT

MJERE:

1. Poticanje osnivanja manjinskih romskih vijeća na lokalnoj i regionalnoj razini te osiguranje zastupljenosti Roma u predstavničkim tijelima na tim razinama, kao i ostvarivanje mogućnosti izbora romskog predstavnika u Hrvatskom saboru

Izješće Središnjeg državnog ureda za upravu

Pravo pripadnika romske nacionalne manjine na zastupljenost u Hrvatskom saboru

Republika Hrvatska, sukladno odredbi članka 15. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor jamči pripadnicima nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj ostvarenje prava na zastupljenost u Saboru.

Odredbom članka 16. stavak 5. Zakona pripadnici austrijske, bugarske, njemačke, poljske, romske, rumunjske, rusinske, ruske, turske, ukrajinske, vlaške i židovske nacionalne manjine biraju zajedno jednog zastupnika u Sabor.

Na izborima zastupnika u Hrvatski sabor, održanima 2003. godine, kao zastupnik pripadnika, između ostalih, i romske nacionalne manjine izabran je gospodin Nikola Mak.

Zastupljenost pripadnika romske nacionalne manjine u predstavničkim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Odredbom članka 20. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina pripadnicima nacionalnih manjina jamči se pravo na zastupljenost u predstavničkim tijelima jedinica lokalne samouprave i predstavničkim tijelima jedinica područne (regionalne) samouprave, dakle općina, gradova i županija.

Odredbe Ustavnog zakona postavile su i uvjete tako da je ostvarenje zastupljenosti u praksi uvjetovano postotnom zastupljenošću pripadnika nacionalnih manjina od barem 5% pripadnika u stanovništvu lokalne jedinice.

U tom slučaju pripadnici nacionalne manjine imaju pravo na jednog vijećnika – manjinskog predstavnika.

U slučaju udjela nacionalne manjine od preko 15% u stanovništvu lokalne jedinice, zastupljenost će biti razmjerna, jednako kao što je slučaj i sa županijama, u kojima je odlučan udjel od 5% pripadnika manjine u ukupnom stanovništvu županije.

Prema evidenciji Središnjeg državnog ureda za upravu, a koja se temelji na službenim podacima o popisu stanovništva, odnosno nacionalnoj strukturi stanovništva iz 2001. godine, pripadnici romske nacionalne manjine imaju pravo na zastupljenost putem svojih predstavnika u predstavničkim tijelima sljedećih lokalnih jedinica:

1. Petrijanec (u Varaždinskoj županiji) - udio pripadnika romske nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu – 7, 33 %,
2. Mala Subotica (u Međimurskoj županiji) - udio pripadnika romske nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu – 7, 58 %,
3. Orehovica (u Međimurskoj županiji) - udio pripadnika romske nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu – 8, 56 % i
4. Pribislavec (u Međimurskoj županiji) - udio pripadnika romske nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu – 8, 56 %.

Vlada Republike Hrvatske je Odlukom o raspisivanju izbora za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave raspisala izbore za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji su održani dana 15. svibnja 2005. godine.

Kako bi se postigla zastupljenost u jedinicama u kojima propisana zastupljenost nije bila postignuta na redovnim lokalnim izborima, Vlada Republike Hrvatske raspisala je dopunske izbore dvjema odlukama, i to Odlukom o raspisivanju dopunskih izbora za predstavnike nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima jedinica lokalne samouprave, te Odlukom o raspisivanju dopunskih izbora za pripadnike hrvatskog naroda u predstavničkim tijelima jedinica lokalne samouprave.

Dopunski izbori su održani dana 23. listopada 2005. godine.

Na taj način na redovnim i dopunskim izborima postignuta je potrebna zastupljenost pripadnika romske nacionalne manjine, kao i ostalih pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima lokalnih jedinica na području Republike Hrvatske.

Vijeća i predstavnici pripadnika nacionalnih manjina u lokalnim jedinicama

Odredbom članka 23. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina propisano je da s ciljem unaprjeđivanja, očuvanja i zaštite položaja nacionalnih manjina u društvu pripadnici nacionalnih manjina biraju, na način i pod uvjetima propisanim Ustavnim zakonom, svoje predstavnike radi sudjelovanja u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Nadalje, Ustavnim zakonom se propisuje da u jedinicama samouprave na čijem području pripadnici pojedine nacionalne manjine sudjeluju s najmanje 1,5% u ukupnom stanovništvu jedinice samouprave, u jedinicama lokalne samouprave na čijem području živi više od 200 pripadnika pojedine nacionalne manjine, te u jedinicama područne (regionalne) samouprave na čijem području živi više od 500 pripadnika nacionalne manjine, pripadnici svake takve manjine mogu izabrati vijeće nacionalnih manjina.

U vijeća nacionalnih manjina općine bira se 10 članova, u vijeća nacionalnih manjina grada bira se 15, a u vijeće nacionalnih manjina županije bira se 25 članova predstavnika nacionalnih manjina.

U onim jedinicama u kojima nisu ispunjeni uvjeti za izbor vijeća, a na čijem području živi najmanje 100 pripadnika nacionalne manjine, bira se predstavnik nacionalnih manjina.

Članovi vijeća i predstavnici nacionalnih manjina biraju se neposredno tajnim glasovanjem za razdoblje od četiri godine, a na postupak izbora primjereno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica.

Vlada Republike Hrvatske je Odlukom o raspisivanju izbora za članove vijeća nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, te Odlukom o raspisivanju izbora za predstavnika nacionalne manjine u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave raspisala izbore za članove vijeća i predstavnike nacionalnih manjina koji su održani dana 18. svibnja 2003. godine.

Po provedbi izbora Vlada Republike Hrvatske je donijela Odluku kojom je ovlastila općinske načelnike, gradonačelnike i župane na sazivanje konstituirajućih sjednica vijeća nacionalnih manjina.

Budući da na redovnim izborima održanim 18. svibnja 2003. godine nisu izabrana sva vijeća nacionalnih manjina, odnosno nisu izabrana vijeća nacionalnih manjina u punom broju, kao ni svi predstavnici nacionalnih manjina, Vlada Republike Hrvatske je dvjema odlukama raspisala dopunske izbore, i to Odlukom o raspisivanju dopunskih odnosno ponovljenih izbora za članove vijeća nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, te Odlukom o raspisivanju ponovljenih izbora za predstavnike nacionalnih manjina u jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Dopunski su izbori održani dana 15. veljače 2004. godine.

Po provedbi dopunskih, odnosno ponovljenih izbora, Vlada Republike Hrvatske donijela je novu odluku kojom se općinski načelnici, gradonačelnici i župani ovlašćuju na sazivanje konstituirajućih sjednica vijeća nacionalnih manjina, izabranih na dopunskim, odnosno ponovljenim izborima.

Članovi vijeća i predstavnici nacionalnih manjina biraju se neposredno tajnim glasovanjem za razdoblje od četiri godine, a na postupak izbora primjereno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica.

a) Ovlasti vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u lokalnim jedinicama

Vijeća, odnosno predstavnici nacionalnih manjina u lokalnoj jedinici, sukladno odredbi članka 31. stavka 1. Ustavnog zakona imaju pravo:

1. predlagati tijelima jedinice samouprave mjere za unaprjeđivanje položaja nacionalne manjine u državi ili na nekom njenom području, uključujući davanje prijedloga općih akata kojima se uređuju pitanja od značenja za nacionalnu manjinu, tijelima koja ih donose;

2. isticati kandidate za dužnosti u tijelima državne uprave i tijelima lokalnih jedinica ;

3. biti obaviješteni o svakom pitanju o kojem će raspravljati radna tijela predstavničkog tijela lokalne jedinice, a tiče se položaja nacionalne manjine;

4. davati mišljenja i prijedloge na programe radijskih i televizijskih postaja na lokalnoj i regionalnoj razini, namijenjene nacionalnim manjinama ili na programe koji se odnose na manjinska pitanja.

Lokalne jedinice su obvezne svojim općim aktima, sukladno odredbi članka 31. stavka 2. Ustavnog zakona, razraditi način, rokove i postupak ostvarivanja navedenih prava vijeća, odnosno predstavnika nacionalnih manjina.

b) Evidencija o registriranim vijećima romske nacionalne manjine i izdanim potvrdama za izabrane predstavnike romske nacionalne manjine

Sukladno Uredbi o unutarnjem ustrojstvu Središnjeg državnog ureda za upravu u djelokrugu poslova Ureda je i provođenje postupka registracije vijeća nacionalnih manjina.

S danom 2. siječnja 2007. godine u Registar vijeća nacionalnih manjina upisano je 20 vijeća romske nacionalne manjine, u sljedećim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave:

1. Osječko-baranjskoj županiji,
2. Primorsko-goranskoj županiji,
3. Sisačko-moslavačkoj županiji,
4. Međimurskoj županiji,
5. Istarskoj županiji,
6. Gradu Čakovcu,
7. Gradu Rijeci,
8. Gradu Sisku,
9. Gradu Bjelovaru,
10. Gradu Puli,
11. Gradu Slavonklom Brodu,
12. Gradu Vodnjanu,
13. Gradu Zagrebu,
14. Općini Podturen,
15. Općini Pribislavec,
16. Općini Petrijanec,
17. Općini Darda,
18. Općini Kotoriba,
19. Općini Mala Subotica i
20. Općini Petlovac.

Potvrde za izabrane predstavnike romske nacionalne manjine, kao i drugih nacionalnih manjine, izdaju se u svrhu otvaranja računa u banci i sudjelovanja u platnom prometu pravnih i fizičkih osoba, te radi ostvarivanja svih prava i obveza koje predstavnicima nacionalne manjine pripadaju sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Nakon objave službenih rezultata izbora za članove vijeća nacionalnih manjina i za predstavnika nacionalne manjine u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave,

održanih 18. svibnja 2003. godine, kao i nakon ponovljenih izbora za predstavnika nacionalne manjine u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, održanih 15. veljače 2004. godine, odnosno nakon objave službenih rezultata istih, Ured je izdao potvrde za sljedeće izabrane predstavnike romske nacionalne manjine:

1. Varaždinskoj županiji,
2. Bjelovarsko-bilogorskoj županiji,
3. Vukovarsko-srijemskoj županiji,
4. Gradu Novskoj,
5. Gradu Belom Manastiru,
6. Gradu Belišću i
7. Gradu Vinkovcu.

c) Financiranje vijeća i predstavnika romske nacionalnih manjina u lokalnim jedinicama

Ustavnim zakonom, u odredbi članka 28., propisana je obveza jedinice samouprave da osigura sredstva za rad vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, dakle i romske nacionalne manjine, uključujući sredstva za obavljanje administrativnih poslova za njihove potrebe, kao i za provođenje određenih aktivnosti utvrđenih programom rada vijeća nacionalne manjine.

Budući da je sukladno navedenoj odredbi nesporna obveza lokalnih jedinica da participiraju u financiranju rada vijeća i predstavnika, kako romske, tako i ostalih nacionalnih manjina, Središnji državni ured za upravu upućivao je lokalne jedinice da u okviru svojih financijskih mogućnosti predvide i osiguraju potrebna financijska sredstva kako bi se poboljšali uvjeti za rad vijeća i predstavnika svih nacionalnih manjina, kao i osigurala potrebna sredstva i prostor za njihov rad.

Članovi vijeća svoju dužnost obavljaju u pravilu na dragovoljnoj osnovi, a iz sredstava vijeća mogu primati samo naknadu troškova koje su imali u obavljanju poslova za vijeće i nagradu, za mjesečno ili neko drugo razdoblje, ako to odobri i do koje visine to odobri čelnik nadležan za opću upravu.

U tom smislu donesen je Pravilnik o naknadi troškova i nagradi za rad članovima vijeća i predstavnicima nacionalnih manjina kojim se uređuje pravo na naknadu troškova i pravo na nagradu članovima vijeća nacionalnih manjina i predstavnicima nacionalnih manjina u lokalnim jedinicama, a koje su imali u obavljanju poslova za vijeće, odnosno u obavljanju poslova predstavnika.

Prema podacima koji su ovom Uredu dostavljeni od strane Ureda državne uprave u županijama, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2006. godini su za rad vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine izdvojile financijska sredstva kako sljedi:

Za rad vijeća romske nacionalne manjine u:

1. Osječko-baranjskoj županiji	67.500 kn
2. Primorsko-goranskoj županiji	25.000 kn
3. Sisačko-moslavačkoj županiji	45.000 kn
4. Međimurskoj županiji	21.000 kn
5. Istarskoj županiji	

6. Gradu Rijeci	40.000 kn
7. Gradu Sisku	50.000 kn
8. Gradu Bjelovaru	30.000 kn
9. Gradu Puli	50.000 kn
10. Gradu Slavonsklom Brodu	10.000 kn
11. Gradu Vodnjanu	20.000 kn
12. Gradu Zagrebu	418.038 kn
13. Općini Podturen	3.000 kn
14. Općini Pribislavec	750 kn
15. Općini Darda	30.000 kn
16. Općini Mala Subotica	2.355 kn
17. Općini Petlovac	10.000 kn

Za rad predstavnika romske nacionalne manjine

1. Varaždinska županija	20.000 kn
2. Bjelovarsko-bilogorska županija	5.000 kn
3. Vukovarsko-srijemska županija	4.468 kn
4. Grad Novska	15.000 kn
5. Grad Beli Manastir	28.500 kn
6. Grad Belišće (za Udruženje Roma Valpovštine)	22.000 kn
7. Grad Vinkovci (za Uniju Roma RH Vukovarsko-srijemske županije)	5.000 kn

Vezano uz provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, kao i provedbu Nacionalnog programa za Rome na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini u odnosu na vijeća i predstavnike, kako romske nacionalne manjine, tako i ostalih nacionalnih manjina, Središnji državni ured za upravu u okviru svoga djelokruga poduzima potrebne aktivnosti kojima će inicirati učinkovitije funkcioniranje svih vijeća i predstavnika nacionalnih manjina.

Izješće Ureda za nacionalne manjine

Na izborima za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina, održanima 18. svibnja 2003. i 15. veljače 2004. godine, sudjelovali su i pripadnici romske nacionalne manjine. Ukupno je izabrano 20 vijeća romske nacionalne manjine i to 6 vijeća za područje Međimurske, Sisačko-moslavačke, Istarske, Primorsko-goranske, Osječko-baranjske županije i Grada Zagreba; 7 vijeća za područje gradova Čakovca, Siska, Vodnjana, Slavanskog Broda, Pule, Rijeke, Bjelovara i 7 vijeća za područje općina Pribislavec, Kotoriba, Petrijanec, Darda, Petlovac, Mala Subotica, Podturen. Također je izabrano 7 predstavnika romske nacionalne manjine za gradove Novsku, Belišće, Beli Manastir, Vinkovce te za Vukovarsko-srijemsku, Varaždinsku i Bjelovarsko bilogorsku županiju. Vijeće romske nacionalne manjine Grada Zagreba je, uz vijeća albanske, bošnjačke, crnogorske, češke, mađarske, makedonske, slovenske i srpske te predstavnike bugarske, slovačke, talijanske, njemačke, ukrajinske i židovske nacionalne manjine, član Koordinacije nacionalnih manjina Grada Zagreba koja je osnovana radi unaprjeđivanja i usklađivanja zajedničkih interesa nacionalnih manjina na tom području. Posebno je značajno da su u predstavničkim tijelima jedinica lokalne samouprave izabrana tri predstavnika romske nacionalne manjine i to za područje općine Orehovica, Pribislavec i Mala Subotica.

Član Savjeta za nacionalne manjine je i predstavnik romske nacionalne manjine kojeg su predložila vijeća romske nacionalne manjine.

Na zadnjim parlamentarnim izborima za zastupnike nacionalnih manjina u Hrvatski sabor kandidirala su se i tri predstavnika romske nacionalne manjine koji se bira zajedno s predstavnicima njemačke, austrijske, židovske, ukrajinske, rusinske, poljske, ruske, rumunjske, bugarske, vlaške i turske nacionalne manjine.

Ured za nacionalne manjine je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine organizirao tijekom 2004., 2005. i 2006. godine 23 seminara o educiranju i osposobljavanju vijeća i predstavnika nacionalnih manjina i predstavnika jedinica lokalne samouprave o sudjelovanju vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u javnim poslovima te učinkovitijoj suradnji s jedinicama lokalne i područne samouprave. Na svim seminarima sudjelovali su i predstavnici vijeća romske nacionalne manjine. Seminari su održani u svim županijama.

Ured za nacionalne manjine je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine organizirao seminar o osposobljavanju i unaprjeđivanju rada vijeća romske nacionalne manjine pod nazivom «Nacionalne manjine u lokalnoj zajednici» koji je održan 12. travnja 2005. godine u Čakovcu, za područje Međimurske županije. Na seminaru su sudjelovali predstavnici vijeća romske nacionalne manjine Međimurske županije, grada Čakovca, općine Podturen, općine Pribislavec i općine Kotoriba. Na seminaru je ukazano na potrebu učinkovitije suradnje vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine s predstavnicima lokalne uprave i samouprave, a s ciljem sudjelovanja u procesu odlučivanja, kao i zbog problema koje treba zajednički rješavati u suradnji sa predstavnicima lokalne zajednice.

Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske organizirao je seminar za sva vijeća i predstavnike romske nacionalne manjine koji je održan 1. i 2. prosinca 2006. godine u Opatiji. Na seminaru se raspravljalo o mogućnostima unaprjeđivanja prava romske nacionalne manjine te ostvarivanju prava nacionalnih manjina, posebno romske nacionalne manjine, u kontekstu europske perspektive Republike Hrvatske. Pozitivno su ocijenjena nastojanja Vlade Republike Hrvatske u ostvarivanju prava romske nacionalne manjine, iako je ukazano na još uvijek nedovoljno brzo angažiranje pojedinih ministarstava nadležnih za provođenje dijela mjera iz Nacionalnog programa za Rome. Utvrđen je određen napredak u suradnji između vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine, te je neophodno nastaviti edukaciju vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine ali je potrebno učiniti dodatne napore kako bi ta suradnja bila još bolja. Ukazano je na još uvijek nedovoljnu zastupljenost romske nacionalne manjine u sredstvima javnog priopćavanja i neprimjereno prezentiranje određenih problema Roma. Istaknuto je da je važno nastaviti edukaciju vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine i osposobljavati ih za učinkovito sudjelovanje u procesima odlučivanja na lokalnoj i regionalnoj razini na kojoj su izabrani. Nužno je poboljšati komunikaciju između Savjeta za nacionalne manjine i vijeća i njihovih predstavnika, a radi učinkovitijeg ostvarivanja kulturne autonomije i stvaranja uvjeta i pretpostavki za rad; unutar romske nacionalne manjine, udruga, vijeća i predstavnika bitno je artikuliranje jedinstvenih stavova koji su važni za romsku nacionalnu manjinu. Rečeno je da je neophodno organizirati širu raspravu o Ustavnom zakonu i njegovoj dosadašnjoj primjeni u praksi kako bi se eventualno mogla predložiti određena rješenja koja bi dovela do bolje prakse i implementacije.

Izješće Grada Zagreba

U skladu s odredbama Ustavnoga zakona o pravima nacionalnih manjina provedeni su, u svibnju 2003., izbori za članove vijeća i predstavnike nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Na ovim izborima izabrano je 25 članova Vijeća romske nacionalne manjine Grada Zagreba.

Konstituirajuća sjednica Vijeća romske nacionalne manjine Grada Zagreba održana je 21. srpnja 2003. i time je Vijeće, u prvom sazivu, započelo svoj rad. Vijeće je u listopadu 2003. steklo pravnu osobnost upisom u Registar vijeća nacionalnih manjina.

Vijeće je bilo, od početka svoga rada, aktivno uključeno u sve aktivnosti vezane za provedbu Nacionalnog programa za Rome na razini Grada Zagreba, kao i u sve druge aktivnosti od interesa za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina Grada Zagreba. Vijeće je pristupilo Koordinaciji vijeća nacionalnih manjina Grada Zagreba. Predsjednik vijeća imenovan je za člana Savjeta za nacionalne manjine.

2004. godina:

Grad Zagreb je, sukladno obvezama iz Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, tijekom 2004. osigurao uvjete za rad Vijeća romske nacionalne manjine Grada Zagreba. Vijeću je dodijeljen primjeren prostor za rad koji je opremljen namještajem, te informatičkom, komunikacijskom i drugom uredskom opremom, sukladno standardima za obavljanje takvih poslova u Gradskoj upravi. U gradskom proračunu bila su planirana sredstva za rad Vijeća koja su tijekom godine i doznačena i to za obavljanje administrativnih poslova (u visini plaće jednog zaposlenog u gradskoj upravi za odgovarajuću stručnu spremu) i druge troškove poslovanja te za sufinanciranje Programa rada Vijeća.

U 2004. Vijeću romske nacionalne manjine doznačeno je ukupno 235.633,44 kuna i to 190.695,76 za obavljanje administrativnih poslova i za druge troškove poslovanja, te 44.937,68 kuna za sufinanciranje Programa rada Vijeća.

Gradska skupština Grada Zagreba donijela je Statutarnu odluku o izmjeni i dopuni Statuta Grada Zagreba kojom je Statut usklađen s odredbama Ustavnoga zakona o pravima nacionalnih manjina. Iako nije postojala zakonska obveza izmijenjenim i dopunjenim Poslovníkom Gradske skupštine Grada Zagreba, osnovan je Odbor za nacionalne manjine, kao njezino stalno radno tijelo, a preko kojega i ovo vijeće može neposredno sudjelovati u radu skupštine.

2005. godina:

U 2005. Vijeću romske nacionalne manjine doznačeno je ukupno 389.331,62 kuna i to 200.185,25 za obavljanje administrativnih poslova i za druge troškove poslovanja, te 189.146,37 kuna za sufinanciranje Programa rada Vijeća.

2006. godina:

U 2006. Vijeću romske nacionalne manjine doznačeno je ukupno 650.646,62 kuna i to 212.652,62 za obavljanje administrativnih poslova i druge troškove poslovanja, 234.000,00 kuna za mjesečne nagrade, te 203.994,00 kuna za sufinanciranje Programa rada Vijeća.

Gradska skupština Grada Zagreba je, postupajući sukladno odredbama Pravilnika o naknadi troškova i nagradi za rad članovima vijeća i predstavnicima nacionalnih manjina, donijela Odluku o iznosu sredstava mjesečne nagrade za rad članovima vijeća i predstavnicima nacionalnih manjina Grada Zagreba. Na ovaj su način, sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, osigurani svi preduvjeti za djelovanje Vijeća romske nacionalne manjine i svih drugih vijeća i predstavnika nacionalnih manjina Grada Zagreba.

U nastavku aktivnosti na implementaciji Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina svim je gradskim uredima, zavodima i službama prosljeđen Zaključak Odbora za nacionalne manjine Gradske skupštine Grada Zagreba, kojim se predlaže da se prije odlučivanja o sufinanciranju programa udruga nacionalnih manjina zatraži mišljenje vijeća ili predstavnika nacionalne manjine Grada Zagreba.

2. Predlaganje izmjena i dopuna vrijedećih propisa, kako bi se omogućilo sudjelovanje predstavnika Roma u statusu vanjskog suradnika–savjetnika, u postupcima ostvarivanja prava Roma u tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave

Izješće Središnjeg državnog ureda za upravu

Zastupljenost pripadnika romske nacionalne manjine u izvršnim i upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Člankom 22. stavkom 1. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina propisano je da se predstavnicima nacionalnih manjina osigurava zastupljenost u izvršnom tijelu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave ako su ostvarili razmjernu zastupljenost u predstavničkom tijelu iste jedinice, a stavkom 3. propisano je da se zastupljenost predstavnika nacionalnih manjina u tijelima uprave jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave osigurava sukladno odredbama posebnog zakona kojim se uređuje lokalna i područna (regionalna) samouprava i sukladno stečenim pravima.

Srazmjerna zastupljenost predstavnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu jedinice određena je člankom 20. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina te je ostvaruju samo one nacionalne manjine koje u stanovništvu jedinice lokalne samouprave sudjeluju s najmanje 15%, odnosno ako u stanovništvu jedinice područne (regionalne) samouprave sudjeluju s više od 5%.

Nadalje, odredba članka 56.a stavka 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi propisuje da predstavnici nacionalnih manjina koji sukladno odredbama članka 20. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina imaju pravo na razmjernu zastupljenost u predstavničkim tijelima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, isto tako imaju pravo na zastupljenost u izvršnim i upravnim tijelima tih jedinica.

Poglavarstva lokalnih jedinica obvezna su, sukladno stavku 2. istoga članka, planom prijma u službu utvrditi popunjenost upravnih tijela jedinica i planirati zapošljavanje potrebnoga broja pripadnika nacionalnih manjina radi ostvarivanja zastupljenosti nacionalnih manjina u upravnim tijelima jedinica.

Kada pripadnici nacionalnih manjina podnose prijavu na natječaj za prijam u službu, imaju se pravo pozvati na ostvarivanje prava koja im pripadaju, sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

U jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, sukladno navedenim odredbama, ne postoji zakonska obveza osiguranja zastupljenosti pripadnika romske nacionalne manjine u izvršnim tijelima, kao ni obveza da se planom prijma predvidi zapošljavanje potrebnoga broja pripadnika romske nacionalne manjine u upravnim tijelima, s obzirom na to da

pripadnici romske nacionalne manjine ni u jednoj lokalnoj jedinici na području Republike Hrvatske ne sudjeluju s više od 15 %.

Iako ne postoji zakonska obaveza, s ciljem poduzimanja mjera za poboljšanje uvjeta života romske nacionalne manjine, lokalne jedinice u kojima pripadnici romske nacionalne manjine participiraju u stanovništvu mogu u postupcima ostvarivanja prava Roma omogućiti sudjelovanje predstavnika Roma u statusu vanjskog suradnika-savjetnika.

U svojim izvješćima o provođenju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina manje lokalne jedinice navode da iz financijskih razloga nisu u mogućnosti planirati nova zapošljavanja u upravnim tijelima, pa iz toga razloga nisu u mogućnosti niti zapošljavati ili angažirati pripadnike romske nacionalne manjine.

Uz probleme financijske prirode postoje i problemi stručnog obrazovanja i radnog iskustva romske populacije, pa bi bilo potrebno poduzeti čitav niz mjera s ciljem osposobljavanja, odnosno opismenjavanja, stjecanja znanja i vještina na radnom mjestu, do stjecanja zanimanja pripadnika romske nacionalne manjine.

Međutim, u samim vijećima romske nacionalne manjine, u kojima je predviđeno da se za obavljanje stručnih, administrativnih, materijalno-financijskih, tehničkih i drugih poslova može ustrojiti stručna služba, otvara se mogućnost da se u toj stručnoj službi profesionalno zaposle pripadnici romske nacionalne manjine.

Primjer je Vijeće romske nacionalne manjine Grada Zagreba u čijoj stručnoj službi je u stalnom radnom odnosu profesionalno zaposlena jedna pripadnica romske nacionalne manjine.

Također, primjer je i Grad Slavonski Brod, gdje je odlukom Gradskog poglavarstva iz 2006. godine Grad prihvatio sudjelovanje Roma u projektu „Romi za Rome“, u sklopu kojeg se za obavljanje poslova uklanjanja ambrozije predvidjelo zapošljavanje deset radnika romske nacionalne manjine, te su se za tu svrhu i osigurala potrebna financijska sredstva.

Nadalje, na području Osječko-baranjske županije u okviru „Projekta javnih radova“ iz godišnjeg plana poticaja zapošljavanja za 2006. godinu, na poslovima održavanja i uređivanja javnih površina, uređivanja groblja, čišćenja kanala, poboljšavanja sustava odvodnje oborinskih voda i sl., lokalne jedinice zapošljavale su pripadnike romske nacionalne manjine, te osigurale potrebna financijska sredstva.

Konkretno, u Gradu Belom Manastiru za obavljanje navedenih poslova bilo je zaposleno 20, u Gradu Belišću 10, u Gradu Valpovu 5, u Općini Darda 10, u Općini Jagodnjak 11, te u Općini Podgorač 3 pripadnika romske nacionalne manjine.

Zaključno, oblici i načini sudjelovanja pripadnika romske nacionalne manjine u javnom i društvenom životu, a koji su propisani Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i drugim propisima, osiguravaju unaprjeđivanje, očuvanje i zaštitu položaja pripadnika romske nacionalne manjine u društvu, te učinkovito rješavanje teškoća s kojima se suočavaju.

3. Osposobljavanje predstavnika Roma, posebice žena i mladih, za sudjelovanje u procesu odlučivanja, ostvarivanju prava i većoj uključenosti u društveni život

Izješće Ureda za nacionalne manjine

Ured za nacionalne manjine od 2004. godine provodi mjeru osposobljavanja mladih Romkinja i Roma. To se provodilo:

- organiziranjem seminara za predstavnike Roma kojima bi stekli potrebna znanja o rukovođenju, o osnivanju i upravljanju udrugama, o sustavnom povezivanju udruga Roma i predstavnika područja naseljenih Romima, te osposobile žene i mladi za unaprjeđenje položaja žena, upoznavanjem s pravima prema Konvenciji o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena i Konvenciji o pravima djeteta te drugim međunarodnim standardima,
- organiziranjem tečajeva za osposobljavanje predstavnika većinskog stanovništva za prihvaćanje romske populacije i za rad s Romima,
- izdavanjem prigodnih informativnih i promotivnih materijala i drugih pogodnih oblika komunikacije s Romima i između Roma, putem kojih bi se razmatrao tijek i način provedbe mjera iz ovog programa na lokalnoj i regionalnoj razini, te način sustavnog i učinkovitog uključivanja Roma u njihovu provedbu.

Ured je do kraja 2006. godine organizirao devet seminara s ciljem osposobljavanja mladih Romkinja i Roma za provođenje Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma, za pomoć u vođenju udruga i u izradi projekata, za sudjelovanje u procesu odlučivanja u lokalnoj i široj zajednici, za ostvarivanje prava Roma koja su im zajamčena Ustavom i pravnim sustavom Republike Hrvatske, za veću uključenost u društveni život, za promicanje romske kulture, prava i običaja putem medija, što će pomoći stvaranju pozitivne predodžbe o Romima, poticanje međusobne suradnje različitih romskih udruga, te za usvajanje glavnih govorničkih vještina.

Na seminaru su sudjelovali mladi Romi i Romkinje, u pravilu sa srednjom stručnom spremom, od 18 do 25 godina, po preporuci romskih udruga. Posebna se pozornost posvetila romskoj kulturi i jeziku. Projekt se održavao u tri stupnja. Seminari prvog stupnja održani su od 14. do 20. ožujka 2004. godine u Begovu Razdolju, od 2. do 7. svibnja 2004. godine u Topuskome i od 3. do 6. rujna 2004. godine u Varaždinskim Toplicama. Seminare prvoga stupnja pohađalo je ukupno 46 mladih Roma.

Seminar drugog stupnja održan je u Varaždinskim Toplicama od 6. do 11. rujna 2004. godine, a u njegovu radu sudjelovalo je ukupno 20 pripadnika romske nacionalne manjine, odnosno sudionici koji su uspješno svladali jedan od seminara prvoga stupnja.

Seminari oba stupnja sastojali su se od prijedodnevni predavanja koja su se ticala ostvarivanja prava nacionalnih manjina i drugih manjinskih pitanja, te poslijepodnevni skupovakod kojih je naglasak bio na praktičnom radu.

Seminar trećeg stupnja održan je u Varaždinskim Toplicama od 24. do 29. siječnja 2005. godine, te u Zagrebu od 29. kolovoza do 3. rujna 2005. godine, u čijem radu je sudjelovalo 18 najuspješnijih pripadnika romske nacionalne manjine.

Provedba projekta započela je zajedno s Vijećem Europe u ožujku 2004. godine kada je održan prvi seminar prvoga stupnja u Begovu Razdolju kojom prilikom je uz sudjelovanje romskih predavača iz Hrvatske i iz svijeta, kako po ocjeni sudionika, tako i predavača, ostvaren uspješan rezultat.

Seminar su sufinancirali Vijeće Europe i Misija OESS-a u Republici Hrvatskoj.

Ukupno su seminari obuhvatili ove teme: ostvarivanje prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, pravo na kulturu i jezik, podrijetlo i kultura Roma, osnivanje i način rada udruga, sudjelovanje u predstavničkim tijelima, sudjelovanje u radu vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, vještina govorničke komunikacije, nenasilno rješavanje sukoba, upoznavanje s međunarodnim dokumentima (Konvencija o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena; Konvencija o pravima djeteta; Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina; Europska povelja o regionalnim ili manjinskim jezicima), te Nacionalnim programom za Rome. Svakoga dana održavana su po dva 45-minutna predavanja. Predavači su bili predstavnici Vijeća Europe, Misije OEES-a, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva pravosuđa, Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Ureda za ljudska prava, Centra za ljudska prava i drugih državnih tijela, Ureda za nacionalne manjine, Ureda za ravnopravnost spolova, Ureda za udruge, te pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, pravobraniteljica za djecu, predstavnici međunarodnih organizacija (OEES, Vijeće Europe), predstavnici lokalne samouprave te sveučilišni profesori s Fakulteta političkih znanosti, Pravnog i Filozofskog fakulteta, Sveučilišta na Sorboni i Bukureštu te predstavnici romskih udruga.

U popodnevnim satima održavane su trosatne radionice na kojima se provodilo osposobljavanje sudionika za izradu projekata, za način pronalaženja sredstava, za pristup donatoru, za osnivanje i vođenje udruga, medijsku prezentaciju nacionalnih manjina u hrvatskim medijima, te ostali oblici osposobljavanja.

Na drugom seminaru, koji je organiziran zajedno sa Savjetom za nacionalne manjine, u Topuskom sudjelovalo je 12 sudionika. U sufinanciranju seminara sudjelovao je i Savjet za nacionalne manjine.

Treći seminar održan je u Varaždinskim Toplicama od 3. do 6. rujna 2004. godine na kojem je 20 sudionika bilo podijeljeno u dvije grupe, te se stoga u manjim grupama intenzivnije moglo pristupiti izradi projekta.

U nastavku je od 6. do 11. rujna 2005. godine održan četvrti seminar drugog stupnja na kojem je okupljeno ukupno 20 sudionika. Seminar je financirao Institut Otvoreno društvo.

U sklopu ovog seminara, prije podjele sudionika u skupine, održana je radionica pod nazivom „Miroљjubiva transformacija sukoba“, u trajanju od 5 i pol sati koju je vodila predstavnica Centra za mirovne studije iz Zagreba. Ciljevi seminara bili su: ispitati percepciju i analizu sukoba kod sudionika, uzroke koji dovode do sukoba i slično. U daljnjem radu sudionici su bili podijeljeni u 4 skupine: romski jezik i kultura, bajaški jezik i kultura, rad udruga i mladi novinari.

Na petom seminaru trećeg stupnja, koji je održan od 24. do 29. siječnja 2005. godine u Varaždinskim Toplicama, sudjelovalo je 27 sudionika, a obrađene su teme o vještini govorne komunikacije, o hrvatskom jeziku u predškoli, te o izvještavanju na Čakovečkoj televiziji.

U okviru seminara o govorništvu polaznici su vježbali kako pripremiti javno govorno izlaganje i izvesti ga uz pomoć za to pripremljenih bilješki, kako kontrolirati vrijeme nastupa (što u ograničenom vremenu nastupa reći i kojim redom, kako koncipirati i formulirati osnovnu misao govora).

U sklopu ovog seminara održano je i trosatno savjetovanje o razumijevanju i mirnom rješavanju sukoba. Savjetovanje je tako koncipirano da se sudionici upoznaju i uvedu u mirno rješavanje sukoba, na taj način da u nekoliko konkretnih životnih primjera pronađu način kako riješiti sukob i razviti suradnju.

Naredni seminar o osposobljavanju mladih Roma održan je od 29. ožujka do 2. travnja 2005. godine. Na seminaru su sudjelovala 23 sudionika. Predavanja su govorila o provedbi Nacionalnog programa za Rome u dijelu koji se odnosi na uklanjanje diskriminacije i besplatnu pravnu pomoć, o romskoj kulturi i interkulturalizmu, o Nacionalnom programu

zaštite i promicanju ljudskih prava u Republici Hrvatskoj, o Akcijskom planu Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015, o ulozi pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, o Konvenciji o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena, o obrazovanju nacionalnih manjina, te strukturi obitelji sa stajališta odgovornog roditeljstva.

Sedmi seminar (trećeg stupnja) o osposobljavanju mladih Roma i Romkinja održan je od 29. kolovoza do 3. rujna 2005. godine u Zagrebu na kojem je sudjelovalo 18 Roma i Romkinja koji su dosad bili najuspješniji. Polaznici seminara upoznati su s radom pravobraniteljice za djecu, djelokrugom Ureda za udruge, međunarodnim dokumentima o zaštiti manjinskih prava, ulogom socijalne skrbi u poboljšanju uvjeta života romske zajednice, ulogom nevladinih udruga u zaštiti prava nacionalnih manjina, nacionalnim manjinama i euroatlantskim integracijama, djelotvornim rješavanjem socijalnih sukoba. O povijesti i kulturi Roma održao je niz predavanja profesor Marcel Courthiade sa sveučilišta Sorbona u Parizu, koji je ujedno vodio petodnevnu radionicu o romskom jeziku i gramatici.

Sudionici su na kraju seminara rješavali test koji je sadržavao pitanja svih tema obrađenih na seminaru. Svi su sudionici ostvarili pozitivan rezultat, dok su najuspješniji, njih četvero, uključeni u rad seminara o provođenju Okvirne konvencije o zaštiti prava nacionalnih manjina, a koji je održan 14.-15. rujna 2005. godine u Splitu.

Sukladno Nacionalnom programu za Rome, Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske nastavio je provođenje mjere o osposobljavanju mladih Roma i Romkinja i tijekom 2006. godine. Seminar je održan od 8.-13. siječnja 2006. godine u Samoboru, a na njemu je sudjelovalo 18 predstavnika mladih Roma i Romkinja. Osnovni cilj seminara bio je osposobljavanje mladih pripadnika nacionalnih manjina za sudjelovanje u provođenju Nacionalnog programa za Rome, za pomoć u vođenju udruga i izradu projekata, za sudjelovanje u procesu odlučivanja, za ostvarivanje Nacionalnog programa za Rome i veću uključenost u društveni život. Sudionici seminara bili su upoznati sa sljedećim predavanjima: Manjinska prava i njihova važnost u prevenciji sukoba, Opojne droge – utjecaji i štetnosti, Sukobi i njihove posljedice, Ljudska prava s posebnim osvrtom na prava žena, Kulturna politika RH i mogućnost očuvanja identiteta nacionalnih manjina, Položaj manjina u medijima s posebnim osvrtom na Rome, Položaj Roma u Makedoniji, Aktualna pitanja života i djelovanja Roma u Makedoniji i Međunarodni odnosi i položaj Republike Hrvatske.

Na seminaru o osposobljavanju mladih pripadnika nacionalnih manjina, koji je održan od 30. kolovoza do 2. rujna 2006. godine u Stubičkim Toplicama, sudjelovalo je 18 pripadnika nacionalnih manjina. Seminar se sastojao od dva dijela, predavanja i praktičnih vježbi. Na seminaru su izložena sljedeća predavanja: Međunarodni dokumenti zaštite prava nacionalnih manjina, Iskustva u radu pravobraniteljice za djecu, Provođenje kampanje «Svi jednaki, svi različiti», Iskustva u radu pučkog pravobranitelja, Romska kultura i jezik, Povijest i kultura Roma te Provođenje Nacionalnog programa za Rome u području zapošljavanja. U poslijepodnevnim satima održavane su praktične vježbe o izradi projekata i mogućnostima zapošljavanja.

Na dosad održanim seminarima ukupno je bilo uključeno 156 predstavnika Romkinja i Roma. Za održavanje seminara za Rome utrošeno je iz sredstava Ureda 161.379 kuna. Treba napomenuti da je Institut Otvoreno društvo također izdvojio za seminare iznos od 61.815 kuna, a Vijeće Europe 32.840 kuna.

S ciljem osposobljavanja i educiranja mladih Roma i Romkinja, Ured za nacionalne manjine je tijekom 2004., 2005. i 2006. godine financirao tečaj engleskog jezika u iznosu od 18.632,93 kune za srednjoškolce, i studente pripadnike romske nacionalne manjine u Zagrebu i Čakovcu. Na taj se način omogućilo sudjelovanje predstavnika Roma na međunarodnim

seminarima, te drugim skupovima posvećenima pitanjima bitnim za romsku populaciju. Također se poticala suradnja Roma iz Hrvatske s predstavnicima Roma iz drugih zemalja te s međunarodnim institucijama i asocijacijama.

4. Provedba istraživanja "Romi u Hrvatskoj: asimilacija ili integracija"

Izvešće Ureda za nacionalne manjine

Istraživanje nije provedeno zbog nedostatka sredstava. Navedena mjera započet će se provoditi u 2007. godini.

V. OČUVANJE TRADICIJSKE KULTURE ROMA

CILJEVI:

- *Izgradnja dvaju romskih centara*
- *Poticanje i pružanje financijske pomoći romskim udrugama za programe iz područja kulturnog amaterizma, kulturnih manifestacija, izdavaštva i informiranja*
- *Organiziranje tečajeva tradicijske romske glazbe i običaja*
- *Organiziranje športskih aktivnosti*
- *Promocija romske kulture i stvaralaštva putem medija*

V. OČUVANJE TRADICIJSKE KULTURE ROMA

MJERE :

1. Izgradnja dvaju romskih višenamjenskih centara

Mjera nije provedena.

Izvešće Ureda za nacionalne manjine

Ured za nacionalne manjine doznačio je 2002. godine sredstva u iznosu od 1,100.000,00 kuna za izgradnju dvaju kulturnih centara za Rome i to jednog u Zagrebu za koji je doznačeno 1, 000.000,00 kuna i jednog u Čakovcu za koji je doznačeno 100.000,00 kuna.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome u nekoliko je navrata upozoravalo Grad Zagreb o neizvršenju obveza koje se odnose na izgradnju Kulturnog centra za Rome i za izradu projekata za uređenje romskih naselja. Grad Zagreb je vratio sredstva u iznosu od 435.532,78 kuna za neizvršenje obveze izrade projekata, a obvezao se na poduzimanje žurnih mjera za izgradnju Kulturnog centra.

Zbog neizvršenja ugovorne obveze i utroška planiranih sredstava za Kulturni centar za druge namjene bez odobrenja, Ured za nacionalne manjine zatražio je od Grada Čakovca povrat doznačenih sredstava, uz obavijest Državnom uredu za reviziju.

Izvešće Grada Zagreba

2004. godina

U svim fazama provedbe ove mjere ostvarena je suradnja s romskim udrugama i Vijećem romske nacionalne manjine Grada Zagreba tako da je sporazumno utvrđena lokacija za gradnju kulturnog centra.

U suradnji s romskim udrugama i Vijećem romske nacionalne manjine Grada Zagreba, nakon dvije godine, utvrđena je lokacija za gradnju koja se nalazi na području Gradske četvrti Peščenica-Žitnjak. Kako je gradnja višenamjenskog objekta od interesa za sve stanovnike toga dijela Grada, predloženo je da se unutar njega sagrade i sadržaji koji nisu nužno povezani samo sa romskom manjinskom zajednicom. Na taj bi se način ostvarili uvjeti i za očuvanje i razvoj romske kulture i za realizaciju drugog važnog cilja iz Nacionalnog programa za Rome, a to je poticanje procesa integracije Roma u suvremeno hrvatsko društvo.

2005. godina

Vijeće romske nacionalne manjine je u suradnji s romskim udrugama predložilo sadržaj i namjenu prostora unutar objekta kulturnog centra Roma. Time je bio ispunjen uvjet za pokretanje postupka izrade projekta za njegovu gradnju. U smislu važećih gradskih propisa radi se o gradskom projektu, s obzirom na to da je njegovo područje i tema upravo građevina javne i društvene namjene od gradskog značenja. Za gradske projekte Grad raspisuje urbanističko arhitektonske ili druge stručne natječaje. Gradski zavod za prostorno uređenje izrađuje ili surađuje u izradi programa za gradske projekte i predlaže njihov obuhvat.

2006. godina

Predsjedništvo Vijeća romske nacionalne manjine Grada Zagreba poduprla je 13.01.2006. gradnju kulturnog centra.

Gradsko poglavarstvo Grada Zagreba utvrdilo je u ožujku 2006. Program za provedbu urbanističko-arhitektonskog natječaja za idejno rješenje višenamjenske javne građevine i policijske postaje u naselju Kozari-Put, što ga je izradio Gradski zavod za prostorno uređenje. Radni naziv višenamjenske građevine je Društveni dom Kozari-Put, a gradio bi se na dijelu k.č.br. 2268/1 i k.č.br. 2268/42 k.o. Žitnjak.

Višenamjenska javna građevina planirana je kao centar obližnjih naselja Kozari-Bok i Kozari- Put. Natječajnim programom u sklopu građevine određeni su prostori za Kulturni centar Roma, Mjesnu samoupravu, Poštanski ured, Dom zdravlja - istok, prodavaonicu dnevne opskrbe i ugostiteljski sadržaj.

U obuhvatu projekta je i Policijska postaja Peščenica, ali ona je planirana kao zasebna građevina.

Grad Zagreb - Gradsko poglavarstvo raspisalo je, u organizaciji i provedbi Društva arhitekata Zagreba, državni, javni, opći, projektni, u jednom stupnju, anonimni natječaj za izradu idejnog urbanističko-arhitektonskog rješenja višenamjenske javne građevine i policijske postaje u naselju Kozari-Put u Zagrebu. Natječaj je objavljen 12. prosinca 2006., s rokom predaje natječajnih radova do 13. ožujka 2007. Rok za završetak žiriranja je 29. ožujak 2007. Natječajnim radom trebalo je predložiti cjelovito rješenje zadanog obuhvata veličine oko 20.000 m² od kojih je 10.000 m² planirano za uređenje javnog parka. Ukupna površina planiranih građevina je oko 5.000 m², od kojih je za prostorije Kulturnog centra Roma predviđeno 1.525 m².

Izvješće Grada Čakovca

Izvješće Grada Čakovca nije primljeno.

2. Stvaranje prostornih uvjeta za djelovanje Roma do izgradnje romskih centara te u drugim sredinama na čijem području žive Romi

Izvješće Ureda za nacionalne manjine

Za stvaranje prostornih uvjeta za djelovanje Roma Ured za nacionalne manjine je u prosincu 2004. godine, uz prethodnu suglasnost Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, rasporedio i doznačio sredstva za:

1. Uređenje objekta za potrebe Roma u Capraškoj Poljani u Sisku	100.000 kuna
2. Uređenje kulturnog centra za Rome u Dardi	100.000 kuna
3. Uređenje kulturnog centra za Rome u Donjoj Dubravi	60.000 kuna

Sukladno Zaključku 3. sjednice Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome raspoređena su sredstva u iznosu od 300.000,00 kuna za stambeno zbrinjavanje romskih obitelji u naselju Donja Dubrava, u Međimurskoj županiji.

Izvješće Savjeta za nacionalne manjine

Savjet za nacionalne manjine za stvaranje pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije romske nacionalne manjine u 2004. i 2005. godini rasporedio je ukupan iznos od 790.000,00 kuna; od toga je u 2004. godini zaključio ugovore o financijskim potporama za stvaranje pretpostavki za kulturnu autonomiju romske nacionalne manjine, u ukupnom iznosu od 470.000,00 kuna i to kako sljede: općini Petrijanec za stvaranje pretpostavki za kulturnu autonomiju romske nacionalne manjine, iznos od 120.000,00 kuna; općini Orehovica za stvaranje pretpostavki za kulturnu autonomiju romske nacionalne manjine, iznos od 100.000,00 kuna; općina Donja Dubrava za stvaranje pretpostavki za kulturnu autonomiju romske nacionalne manjine, iznos od 250.000,00 kuna

Savjet za nacionalne manjine je Odlukom o rasporedu sredstava osiguranih u Državnom proračunu za 2005. godinu za stvaranje pretpostavki za kulturnu autonomiju romske nacionalne manjine tijekom 2005. godine rasporedio ukupan iznos od 320.000 kuna, za koji

su sukladno Odluci Savjeta zaključeni ugovori o financijskoj potpori za programe romske nacionalne manjine. Sredstva su doznačena Gradu Sisku u iznosu od 30.000 kuna, za stvaranje pretpostavki, Gradu Slavonskom Brodu 50.000 kuna, Općini Podturen 20.000 kuna, Lončarevom naselju 20.000 kuna te Međimurskoj županiji 200.000 kuna.

U 2006. godini je sukladno Odluci Savjeta doznačeno Međimurskoj županiji 200.000 kuna: za izradu tehničke specifikacije i troškovnika u svrhu izrade komunalne infrastrukture u općini Nedelišće, za romsko naselje Parag, 150.000 kuna, Općini Donja Dubrava za proširenje Doma kulture za Rome, te 30.000 kuna za Klub mladih u Gradu Čakovcu.

Izvješće Grada Zagreba

Romske udruge koje se bave očuvanjem tradicijske kulture Roma, a djeluju na području Grada Zagreba, mogu koristiti gradske prostore za realizaciju svojih programskih aktivnosti. Na taj način omogućava se njihovo djelovanje do izgradnje Kulturnog centra.

Izvješće Grada Čakovca

Kroz čitav niz mjera i aktivnosti Grad je osigurao prostor za rad udruga Roma, za održavanje skupova Roma, za predškolu, za rad kulturnih, vanškolskih i drugih aktivnosti.

Daljnje aktivnosti i početak rada na izgradnji objekata vezan je uz osiguranje zemljišta bez kojeg se ne će moći osigurati građevinska dozvola.

3. Financiranje programa romskih udruga iz područja kulturnog amaterizma, kulturnih manifestacija, izdavaštva i informiranja

Izvješće Savjeta za nacionalne manjine

Savjet za nacionalne manjine je odlukama o rasporedu sredstava osiguranih u državnom proračunu Republike Hrvatske za 2004., 2005. i 2006. godinu, romskoj nacionalnoj manjini raspodijelio ukupan iznos od 3,681,420 kuna.

Iznos od 2.517.620 kuna raspoređen je za ostvarivanje programa informiranja, izdavaštva, kulturnih manifestacija i kulturnog amaterizma, a ostatak sredstava za programe stvaranja pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije.

	2004.godina	2005. godina	2006. godina
- programi informiranja	266.700 kuna	326.920 kuna	331.000 kuna
- programi izdavaštva	79.000 kuna	95.900 kuna	135.000 kuna
- programi kulturnih manifestacija	55.000 kuna	76.000 kuna	369.000 kuna
- programi kulturnog amaterizma	283.500 kuna	300.600 kuna	199.000 kuna
Ukupno:	684.200 kuna	799.420 kuna	1.034.000 kuna
<i>Sveukupno: 2,517.620 kuna</i>			

Za pripadnike romske nacionalne manjine u okviru programa informiranja tiska se četveromjesečnik «Romano čačipe», koji izdaje Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije, Zagreb, dvomjesečni časopis «Mladi za mlade», koji tiska Udruga Romi za Rome Hrvatske, Zagreb, četveromjesečni časopis «Romano Anglunipe» koji izdaje Udruga žena Romkinja «Bolja budućnost» Zagreb i bilten «Istarski romski glas» koji tiska Udruga Roma Pula. Program kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija odvija se u 8 kulturno-

umjetničkih društava i 25 udruga. U okviru kulturnih manifestacija svake godine se obilježavao 8. travanj Svjetski dan Roma i «Herdelez» Đurđevdan.

Izvješće Grada Zagreba

Grad Zagreb je u razdoblju za koje se podnosi izvješće nastavio sufinancirati programe romskih udruga iz područja kulturnog amaterizma, kulturnih manifestacija, izdavaštva i informiranja.

2004. godina

U 2004. Grad Zagreb je sufinancirao programe romskih udruga iz područja kulturnog amaterizma, kulturnih manifestacija, izdavaštva i informiranja u iznosu od 16.000,00 kuna. Sredstva su dodijeljena Udruzi Roma za Kongres Svjetske unije Roma što je održan u Pragu.

2005. godina

U 2005. Grad Zagreb je sufinancirao programe romskih udruga iz područja kulturnog amaterizma, kulturnih manifestacija, izdavaštva i informiranja u iznosu od 228.000,00 kuna. Sredstva su dodijeljena za: izdavanje časopisa romske nacionalne manjine Romengo čačipe/Romska istina, u iznosu od 26.000,00 kuna; Centru kulture Roma Hrvatske "Romano centro" za manifestaciju „Dani kulture Roma", u iznosu od 10.000,00 kuna; kulturno umjetničkom društvu Romsko srce, u iznosu 20.000,00 kuna; Uniji Roma Hrvatske za izdavanje dviju slikovnica na romskom jeziku (Alica u zemlji čudesa i Snjeguljica i sedam patuljaka), u iznosu od 56.000,00 kuna; Humanitarnoj organizaciji Svjetskoj organizaciji Roma u Hrvatskoj za izdavanje slikovnice-vježbenice na hrvatskom i romskom jeziku, Mala romska abeceda, u iznosu od 30.000,00 kuna; Humanitarnoj organizaciji Svjetskoj organizaciji Roma u Hrvatskoj za sudjelovanje četveročlane delegacije na susretu članova Parlamenta Svjetske organizacije Roma na Ohridu, u iznosu od 16.000,00 kuna; Uniji Roma Hrvatske za održavanje kulturne manifestacije Svjetski dan Roma u iznosu od 50.000,00 kuna; Kulturno umjetničkom društvu Romsko srce za održavanje proslave Svjetskog dana Roma, u iznosu od 20.000,00 kn.

Osim navedenoga, Grad je zbog boljega razumijevanja tradicijske i kulturne baštine i života Roma otkupio 20 knjiga izdavačke kuće IBIS grafika „Romi: interdisciplinarni prikaz“ i „Rođena sam pod sretnom zvijezdom“, za osnovne škole u kojima se školuje veći broj Roma (na području Pešćenice, Trnja, Dubrave, Podsuseda-Vrapča i Sesveta). Za druge gradske osnovne škole otkupljen je po jedan primjerak knjige „Romi: interdisciplinarni prikaz“.

2006. godina

U 2006. Grad Zagreb je sufinancirao programe romskih udruga iz područja kulturnog amaterizma, kulturnih manifestacija, izdavaštva i informiranja, u iznosu od 121.000,00 kuna. Sredstva su dodijeljena: Udruzi žena Romkinja Hrvatske Zlatna kobra za romski časopis s dodatkom ženskog priloga Budućnost/ Anglunipe, u iznosu od 10.000,00 kuna; Udruzi Roma Grada Zagreba i Zagrebačke županije, za časopis romske nacionalne manjine Romengo čačipe/Romska istina, u iznosu od 26.000,00 kuna; Udruzi Romsko srce u iznosu od 20.000,00 kuna; Centru kulture Roma Hrvatske u iznosu od 10.000,00 kuna; Koaliciji Roma Hrvatske - Kruh, u iznosu od 10.000,00 kuna; Humanitarnoj organizaciji svjetskoj organizaciji Roma u Hrvatskoj za provedbu projekta «Upoznajmo romsku zajednicu », u iznosu od 25.000,00 kuna; Humanitarnoj organizaciji svjetskoj organizaciji Roma u Hrvatskoj za pripremu izdanja slikovnica na romskom jeziku u sklopu projekta «Slikovnice

za romske mališane», u iznosu od 5.000,00 kuna; Udruzi Roma Grada Zagreba i Zagrebačke županije za sufinanciranje informatičke naobrazbe, u iznosu 15.000,00 kuna.

Izvješće Ureda za nacionalne manjine

Prikazano u izvješću Savjeta za nacionalne manjine.

4. Organiziranje tečajeva tradicijske romske glazbe i običaja

Izvješće Ureda za nacionalne manjine

U svrhu organiziranja tečajeva tradicijske romske glazbe i običaja, a sukladno mišljenju stručnjaka iz Instituta za etnologiju i folkloristiku i Etnografskog muzeja, Ured za nacionalne manjine 2004. godine rasporedio je sredstva u iznosu od 210.000 kuna za nabavu nošnji i instrumenata, te rad koreografa za 7 KUD-ova po 30.000 kuna, kako sljede: Udruga žena Romkinja «Bolji život», Rijeka; Udruga Romi za Rome Hrvatske, Zagreb; KUD «San Roma», Slavonski Brod; KUD «Crvena ruža», Sisak; Vijeće romskih udruga, Zagreb, za KUD «Zlatna korita»; KUD «Darda», Darda i Udruga Roma Istre, Pula.

Financiranje nabave nošnje i instrumenata, te rad koreografa za romske udruge nastavljeno je i u 2005. godini. Stručna skupina sastavljena od stručnjaka iz Instituta za folkloristiku i etnologiju i Etnografskog muzeja te predstavnika Ureda za nacionalne manjine, u srpnju 2005. godine ocijenila je predložene programe i predložila Uredu za nacionalne manjine da rasporedi sredstva u iznosu od 155.000 kuna isključivo za očuvanje tradicijske kulture kako sljede: Udruga romskog prijateljstva "Luna", Beli Manastir - 15.000 kuna; Udruga žena Romkinja Lovara za kulturno-umjetničku djelatnost, Grada Bjelovara - 10.000 kuna; Udruga žena Romkinja "Romsko srce", Jagodnjak – 30.000 kuna; Udruga "Romi za Rome", Vodnjan - 15.000 kuna; Romsko kulturno-umjetničko društvo "Darda", Darda - 20.000 kuna; Krovna zajednica Bajaša Hrvatske, Pribislavec - 5.000 kuna; Udruženje Roma Rijeka, Rijeka - 5.000 kuna; Teatar romske nacionalne manjine Primorsko-goranske županije, Rijeka - 30.000 kuna; Udruga Roma "Bratstvo", Novska - 15.000 kuna i Udruga izvornih Roma Lovara, Bjelovar - 10.000 kuna.

U prosincu 2006. godine na temelju stručne procjene Radne skupne za raspodjelu sredstava za očuvanje tradicijske kulture Roma, sastavljene od predsjednika Radne skupine iz reda romske nacionalne manjine i stručnjaka iz Instituta za etnologiju i folkloristiku Zagreb, Etnografskog muzeja Zagreb i Centra za likovnu umjetnost Grada Zagreba, donijeta je Odluka o rasporedu sredstava za financiranje programa očuvanja tradicijske kulture Roma u ukupnom iznosu od 128.800 kuna, kako sljede: Bajaška kazališna skupina "Paduri" -16.000 kuna; Centar kulture Roma Hrvatske "Romano Centro" – 10.300 kuna; Kulturno-umjetničko društvo "Zlatna korita" - 7.500 kuna; Zajednica Roma "Romsko jedinstvo" Primorsko-goranske županije" - 4.000 kuna; Romaneska građanska udruga - 3.000 kuna; Udruga Roma Istre Pula "Terne Romane Luluđa" - 10.000 kuna; Sabor udruga hrvatskih katoličkih Roma Lovara -10.100 kuna; Kulturno umjetničko društvo "Romsko srce" - 10.500 kuna; Kulturno umjetničko društvo "Romska duša" – 10.000 kuna; Udruženje Roma Hrvatske "Zlatna kobra" -5.400 kuna; Romsko kulturno-umjetničko društvo "Crni biseri" – 10.000 kuna; Romsko kulturno umjetničko društvo Darda - 20.000 kuna i Humanitarna organizacija svjetska organizacija Roma u Hrvatskoj – 12.000 kuna.

Izvješće Ministarstva kulture

U skladu s Nacionalnim programom za Rome, Ministarstvo kulture potiče i podupire programe Roma, osobito kroz komunikaciju i razgovore s predstavnicima tijela lokalne samouprave u područjima gdje žive Romi i gdje postoje organizirana romska kulturno-umjetnička društva, kako bi lokalna samouprava putem natječaja za financiranje javnih potreba u kulturi u što većoj mjeri podržala programe tradicijske romske glazbe i običaja. U tom smislu uočeni su pozitivni primjeri i pomoci te će Ministarstvo nastaviti ukazivati tijelima lokalne samouprave na važnost kulture Roma, koju treba poticati u svakom smislu.

Izvješće Ministarstva, znanosti, obrazovanja i športa

U 2005. godini u nekim osnovnim školama romska glazba i običaji čuvaju se kroz rad glazbene, likovne i recitatorsko – dramske grupe (Međimurska i Varaždinska županija). MZOŠ podržava rad udruga čiji su programi vezani uz tradicijsku i glazbenu kulturu Roma. U izradi je priručnik romske glazbe, sufinancirano je izdavanje knjiga o životu romskog naroda.

5. Organiziranje športskih aktivnosti

Izvješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

MZOŠ podržava rad romskih udruga koje se bave športskim programima. U 2004. godini prvi put je sufinancirana športska ljetna škola; sufinanciran je humanitarni turnir Športskog društva Roma. Inicirani su športski susreti Roma u osnovnim školama u Međimurju. MZOŠ je podržao Sportski tradicionalni karate klub u organiziranju tečaja karatea.

Izvješće Grada Zagreba

2004. godina

Na području Grada Zagreba djelovalo je više romskih športskih udruga povezanih u gradski športski savez ili su bile u postupku povezivanja. To su nogometni klubovi Kraljevi Roma i Udruga Roma Zagreb, Sportsko društvo Svjetske organizacije Roma i Sportsko rekreativno društvo Roma "Roma".

2005. godina

Grad Zagreb je financijskim potporama u iznosu od 26.000,00 kuna pomogao: Športskom rekreativnom društvu Roma "Roma" financijskim iznosom od 16.000,00 kuna (potpora za rad društva i za odlazak na Svjetsko prvenstvo Roma u sportskim igrama); Koaliciji Roma Hrvatski kruh i Športskom društvu Roma za organizaciju malonogometnog turnira financijskim iznosom od 10.000,00 kuna.

6. Afirmiranje romske kulture, prava i običaja putem medija, te odgojem i obrazovanjem

Izješće Ureda za nacionalne manjine

U sklopu seminara koje je organizirao Ured za nacionalne manjine posebna je pozornost posvećena afirmaciji romske kulture, prava i običaja putem medija, te odgojem i obrazovanjem.

Vidjeti opširnije u poglavlju IV. mjera 3. i poglavlju V. mjera 7.

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

U 2005. godini afirmiranje romske kulture, prava i običaja kroz odgoj i obrazovanje organiziralo se kroz školske priredbe u povodu Svjetskog dana Roma, pod pokroviteljstvom MZOŠ-a i uz punu informiranost i praćenje tih događanja kroz medije.

Izješće Ministarstva kulture

Ministarstvo kulture podržava programe romske nacionalne manjine putem Poziva za predlaganje javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske. Sukladno mjerama Nacionalnog programa za Rome, Ministarstvo kulture sudjeluje u potpori tradicijske kulture Roma i njihovog stvaralaštva na područjima književnog i kulturno-umjetničkog stvaralaštva, muzejske i knjižnične djelatnosti te drugim područjima koja se odnose na promicanje kulture romske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Ministarstvo kulture sufinanciralo je sljedeće programe: Centar kulture Roma Hrvatske Romano centro, Zagreb, Dani kulture Roma -15.000 kn; Bajaška kazališna skupina Paduri, Čakovec, Kazališna predstava Ciganska trilogija - ljubav, pjesma i sud -5.000 kn; Udruga izvornih Roma-Lovara, Bjelovar, uređenje etno-postava - 40.000 kn i prezentacija povijesti autohtonih hrvatskih Roma-Lovara u Austriji i Mađarskoj - 9.000 kn.

Potpورا izdavanju knjiga: Humanitarna organizacija Svjetska organizacija Roma u Hrvatskoj, Zagreb, Ivan Rumbak: Progona Roma kroz povijest do 1945. godine - 15.000; Unija Roma Hrvatske, Zagreb, Nusret Seferović: Hrvatsko-romski rječnik - 20.000 kn i Hrvatsko-romski /romsko-hrvatski -15.000; Udruga žena Romkinja «Bolja budućnost», Zagreb, Ramiza Memedi: Dvadeset priča žena Romkinja -5.000 kn.

Otkup knjiga: Unija Roma Hrvatske, Zagreb, Snjeguljica te epta mindilica -1.750 kn i Alice ande phuv bendali -1.750 kn.

Neizravno sufinanciranje: Hrvatska glazbena unija Rijeka, Manifestacija nacionalnih manjina, Bogatstvo je živjeti u raznolikosti -10.000; potpora knjigama IBIS-grafike d.o.o., Zagreb, grupa autora: Od „znanosti o rasi“ do logora smrti -10.000 kn i grupa autora: U sjeni svastike - 10.000 kn.

Knjižnice:

- Knjižnica *Nikole Zrinskog* u Čakovcu izdvojila je iz svog fonda (koji se stvara i velikim udjelom sredstava Ministarstva kulture) značajan broj slikovnica i knjiga za djecu i namijenila ih programu za rad s romskom djecom u Gornjem Kuršancu.
- Gradska knjižnica *Ivana Gorana Kovačića* u Karlovcu jedan je bibliobus opremila dječjom knjigom i igračkama i otvorila ga za uporabu romskoj djeci, s ciljem stvaranja navike korištenja knjižničnih usluga.

- Temeljem preporuke Ministarstva kulture, u svibnju 2006. godine u Knjižnici Medveščak u Zagrebu otvoren je kutak romske književnosti s više od stotinu naslova. Ni u jednom od ova tri slučaja program nije mjerljiv financijskim pokazateljima, ali predstavlja put na tragu multikulturalizma i stjecanja kulturnih navika novih korisnika knjižnica.

Sukladno čl. 6. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Spomen-području Jasenovac, od 2001. godine jedan član Savjeta o Spomen-području Jasenovac predstavnik je romske nacionalne manjine.

7. Organiziranje seminara za novinare o afirmaciji Roma putem medija

Izješće Ureda za nacionalne manjine

U organizaciji Međunarodnog centra za obrazovanje novinara i Ureda za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske u prosincu 2005. godine u Opatiji je održan dvodnevni seminar za novinare i urednike o afirmaciji Roma putem medija. Seminar je bio posvećen poboljšanju postojećeg načina praćenja aktivnosti i događanja pripadnika romske manjine u medijima. Sadašnja praksa pokazuje da novinari, nažalost, nisu dovoljno osjetljivi kad je riječ o pripadnicima određenih nacionalnih manjina, posebice o Romima. Teme seminara bile su: Europska iskustva o nacionalnim manjinama i problemi stereotipa, Pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji, Uloga Savjeta za nacionalne manjine u ocjenjivanju zastupljenosti nacionalnih manjina u javnim medijima, Europski standardi i nacionalne manjine u Hrvatskoj, Romi: stereotipi i predrasude, Hrvatska iskustva u praćenju Roma u medijima, Stereotipi u medijima.

Na seminaru je sudjelovalo 15 novinara i urednika iz svih sredina i medija u Hrvatskoj (Vjesnik, Novi list, Otvorena televizija, Hrvatska televizija, Hrvatska radiotelevizija i Radio Karlovac).

8. Osposobljavanje i školovanje Roma za njihovo sudjelovanje i zapošljavanje u medijima

Napomena: Na prijedlog Ureda za nacionalne manjine ovu mjeru proveo je Savjet za nacionalne manjine.

Izješće Savjeta za nacionalne manjine

Savjet za nacionalne manjine i Hrvatska radio televizija sklopili su 30. prosinca 2003. godine Ugovor o financijskoj potpori u iznosu od 370.000 kuna, za pripremu programa na jezicima nacionalnih manjina i edukaciju manjinskih novinara. Završni dio seminara iz projekta «Edukacija manjinskih novinara» održan je u osječkom Prosvjetno-kulturnom centru Mađara, u vremenu od 20.-26. rujna 2004. godine, kada je održan TV savjetovanje za romsku i ostale nacionalne manjine. Ovom seminaru bili su nazočni pripadnici romske nacionalne manjine.

Savjet za nacionalne manjine organizirao je u Vodicama od 28.-30. travnja 2005. godine edukativni seminar za urednike i novinare iz manjinskih medija pod nazivom „Uloga medija u promoviranju kulture manjinskih prava i međuetničke tolerancije“.

Sudionici seminara bili su i pripadnici romske nacionalne manjine iz Zagreba i Vodnjana.

Cilj ovog seminara je osposobljavanje urednika i novinara u medijim da manjinsku problematiku mogu kvalitetnije i adekvatnije prezentirati široj javnosti te doprinijeti senzibiliziranju javnosti i većinskih medija za manjinsku problematiku.

9. Organiziranje okruglih stolova o načinu promocije pozitivnih aspekata i izjednačenog izvješćivanja o Romima, s predstavnicima medija i predstavnicima Roma

Izvešće Ureda za nacionalne manjine

Navedeno pod točkom 7.

Izvešće Savjeta za nacionalne manjine

Savjet za nacionalne manjine u suradnji s Uredom za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske organizirao je tijekom 2004. godine s predstavnicima medija i predstavnicima Roma okrugle stolove o načinu promocije pozitivnih aspekata i izjednačenog izvješćivanja o Romima, kao i seminar za osposobljavanje mladih Roma.

Za realizaciju navedenog programa utrošen je iznos od 100.000 kuna. Za seminar za osposobljavanje mladih Roma utrošen je iznos od 50.000 kuna.

10. Provedba istraživanja nezavisnih stručnjaka o Romima u medijima

Izvešće Ureda za nacionalne manjine

Mjera nije provedena zbog nedostatka financijskih sredstava.

11. Financiranje posebnih emisija na Hrvatskom radiju i televiziji, te na drugim lokalnim medijima, o Romima na romskom jeziku

Napomena: Na prijedlog Ureda za nacionalne manjine ovu mjeru proveo je Savjet za nacionalne manjine.

Izvešće Savjeta za nacionalne manjine

Sufinancirani su programi radija na državnoj regionalnoj i lokalnoj razini, namijenjeni informiranju pripadnika romske nacionalne manjine na jeziku romske nacionalne manjine u 2004., 2005. i 2006. godini, ukupnim iznosom od 365.000 kuna i to kako sljedi: Radio «Brod» d.o.o Slavonski Brod, emisija «Ej Romale» za romsku nacionalnu manjinu, u iznosu od 10.000 kuna; Radio «Pula» Pula, emisija za romsku nacionalnu manjinu na romskom jeziku, u iznosu od 10.000 kuna, Radio Pitomača d.o.o «Pitomi radio», emisija za romsku nacionalnu manjinu, u iznosu od 10.000 kuna.

Savjet za nacionalne manjine zaključio je Ugovor o financijskoj potpori sa čakovečkom televizijom za program Romske nacionalne manjine na bajaškom jeziku, za sredstva iz 2003. godine, koja su korištena tijekom 2004. godine, u iznosu od 240.000 kuna.

Sufinancirani su programi radija na državnoj, regionalnoj i lokalnoj sredini namijenjeni informiranju pripadnika romske nacionalne manjine na jeziku romske nacionalne manjine u 2005.godini iznosom od 50.000 kuna i to kako sljedi: Radio «Banska kosa» d o.o., radio

Beli Manastir, emisija za romsku nacionalnu manjinu, u iznosu od 12.000 kuna; Radio «Brod» d.o.o., Slavonski Brod, emisija «Ej Romale» za romsku nacionalnu manjinu, u iznosu od 12.000 kuna; Radio «Pula», emisija za romsku nacionalnu manjinu, u iznosu od 20.000 kuna; Radio «Pitomača» d.o.o. «Pitomi radio», emisija za romsku nacionalnu manjinu, u iznosu od 6.000 kuna.

Sukladno Odluci Savjeta za nacionalne manjine u 2006. godini raspoređeno je 45.000 kuna sljedećim radiopostajama: Bjelovarsko Bilogorskom radiju za program namijenjen romskoj nacionalnoj manjini-Ludarima - 10.000 kuna; Radiju Pula iz Pule za program namijenjen romskoj nacionalnoj manjini - 20.000 kuna; Radiju Nedelišće za program namijenjen romskoj nacionalnoj manjini-Bajašima -15.000 kuna.

Romskoj nacionalnoj manjini namijenjeno je i emitiranje programa zajedno s ostalim nacionalnim manjina na Radiju Pitomača, Radiopostaji Rapsodij d.o.o., Radiju Borovo i Radiju Banska kosa.

12. Financiranje romskih listova i časopisa

Izvešće Savjeta za nacionalne manjine

Ukupnim iznosom od 924.620 kuna u 2004., 2005. i 2006. godini financirani su programi informiranja romskih udruga, kako sljedi: Udruga Roma Grada Zagreba i Zagrebačke županije, Zagreb, za tiskanje lista «Romengo Čaćipe; Udruga žena Romkinja «Bolja budućnost», Zagreb, za tiskanje četveromjesečnika «Romano Anglunipe»; Udruga Romi za Rome, Zagreb, za tiskanje dvomjesečnika «Mladi za mlade»; Udruga Roma Bajaša Međimurske županije, Čakovec, za tiskanje lista; Udruga Roma Istre, Pula, za tiskanje biltena.

VI. STATUSNA PITANJA

CILJEVI:

- *Uklanjanje zakonskih, administrativnih i drugih prepreka u postupcima ostvarivanja statusnih prava Roma*
- *Zapošljavanje osoba koje govore romski jezik u službama koje rješavaju statusna pitanja Roma*
- *Sprječavanje nasilja prema Romima edukacijom i djelovanjem policije*
- *Uspostava sustava besplatne pravne pomoći za Rome*
- *Educiranje službenika za bolje razumijevanje Roma*
- *Poticanje preventivnog djelovanja policije*
- *Sprječavanje svih oblika diskriminacije*

VI. STATUSNA PITANJA

MJERE:

1. Osnivanje mobilnih timova sastavljenih od predstavnika nadležnih ministarstava, ureda državne uprave, centara za socijalnu skrb, romskih nevladinih udruga i predstavnika Roma koji će u području naseljenom Romima utvrditi stanje u pojedinačnim slučajevima i uputiti stanovnike tog područja o načinu rješavanja statusnih pitanja, posebice prijave boravka i stjecanja hrvatskog državljanstva

Izješće Ministarstva unutarnjih poslova

Iako je kao rok provedbe ove mjere utvrđen kraj 2004. godine, aktivnosti koje se odnose na rad mobilnih timova još su uvijek u tijeku, tamo gdje se za to ukaže potreba, budući da su problemi vezani uz status pripadnika romske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj uglavnom riješeni. Pritom je potrebno napomenuti da su aktivnosti vezane za osnivanje i edukaciju mobilnih timova provedene u postavljenim rokovima.

Ova mjera razumijeva pružanje pomoći romskoj populaciji u smislu pojašnjenja zakonskih pretpostavaka potrebnih za reguliranje statusa u Republici Hrvatskoj. Osim propisa iz nadležnosti Ministarstva unutarnjih poslova radi se i o drugim propisima (Zakon o državnim maticama te propisi iz oblasti socijalne i zdravstvene zaštite).

Druga radna skupina Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome razradila je prioritetno područje, utvrdila kratkoročne i dugoročne ciljeve, konkretizirala aktivnosti potrebne za provođenje mjera utvrđenih u poglavlju o statusnim pitanjima, i predložila sredstva potrebna za realizaciju mjera u 2005. godini.

Poslovníkom o radu Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome utvrđena je obveza članova radnih skupina da iz nadležnih ministarstava i drugih državnih tijela u rad uključe odgovarajuće stručnjake. Stoga je Središnji državni ured za upravu upoznat s tom obvezom te je zatraženo da predloži svog predstavnika, koji bi sudjelovao u provedbi mjera iz navedenog Programa. Imenovane su i stručne skupine u Ministarstvu unutarnjih poslova i Ministarstvu pravosuđa.

Mobilni timovi sastavljeni su na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije, Međimurske, Sisačko-moslavačke, Primorsko-goranske, Osječko-baranjske, Istarske, Brodsko-posavske, Varaždinske i Vukovarsko-srijemske županije, na prijedlog predstavnika romskih udruga te ureda državne uprave, centara za socijalnu skrb i policijskih uprava. Imenovano je onoliko članova koliko su romske udruge u određenoj županiji, odnosno Gradu Zagrebu predložili. U članove mobilnih timova, uz predstavnike Roma, članove Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome i predstavnike Roma iz romskih udruga, uključeni su i predstavnici Vijeća romskih nacionalnih manjina.

U Ministarstvu unutarnjih poslova je 7. srpnja 2004. godine održan seminar sa svim članovima mobilnih timova radi njihove edukacije, a 8. veljače 2005. godine Ministarstvo unutarnjih poslova organiziralo je sastanak sa članovima mobilnih timova.

S obzirom na to da je Ministarstvo pravosuđa 16. svibnja 2005. godine sklopilo ugovore s odvjetnicima s područja Grada Zagreba te Primorsko-goranske i Brodsko-posavske županije o pružanju besplatne pravne pomoći Romima u statusnim stvarima, pripadnici romske zajednice informirani su putem mobilnih timova na tom području kojim se odvjetnicima mogu obratiti, ukoliko imaju potrebu za pravnom pomoći.

Predstavnik Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske sudjelovao je u radu Regionalne konferencije o registraciji Roma u Jugoistočnoj Europi, kojom je prilikom upoznao sudionike Konferencije o aktivnostima i pozitivnim iskustvima u provođenju Nacionalnog programa za Rome u dijelu koji se odnosi na poglavlje "Statusna pitanja". Međunarodni stručnjaci ocijenili su najuspješnijim mađarske i hrvatske projekte.

Pregled rada mobilnih timova po županijama

Grad Zagreb

Članove mobilnih timova za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju čine predstavnici Roma, predstavnici Policijske uprave zagrebačke, Centra za socijalnu skrb, te Gradskog ureda za opću upravu.

Na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije 9. srpnja 2004. godine održan je koordinacijski sastanak članova mobilnog tima s predstavnicima romske zajednice. Na sastanku su utvrđena prioritetna romska naselja, postupak i kriterij rada u naseljima, te način prethodnog informiranja Roma o dolasku mobilnog tima na njihovo područje.

Na području Grada Zagreba na teren se izašlo u više navrata:

- 17. rujna 2004. godine održan je sastanak sa romskom populacijom u igraonici "Sretni Romi", na adresi: III. Kozari-Put 2, Odvojak 10A, Zagreb;
- 1. listopada 2004. godine održan je sastanak u Društvenom domu u Peščenici na adresi: Ivanićgradska 22, Zagreb;
- 12. studeno 2004. godine održan je sastanak u Društvenom domu na Peščenici, na adresi Kriška 20, Zagreb.

Svakom od gore navedenih sastanaka odazvao se priličan broj romske zajednice (cijele obitelji), koji su prezentirali raspoloživu dokumentaciju te isprave i iznijeli probleme sa kojima se susreću u rješavanju svojega statusa.

Članovi mobilnog tima svakom su pojedincu na pristupačan i prihvatljiv način objasnili postupak te zakonske mogućnosti reguliranja njihovog statusa u Republici Hrvatskoj, od prijave privremenog i stalnog boravka u Republici Hrvatskoj, pribavljanja osobne iskaznice za stranca, pa do podnošenja zahtjeva za primitak u hrvatsko državljanstvo. Utvrđeno je da u ostvarivanju navedenih statusa, pripadnici romske nacionalne manjine imaju poteškoća zbog neposjedovanja identifikacijske isprave, neprijavljivanja boravka, te neprijavljivanja novorođene djece.

Sastanci su bili vrlo učinkoviti jer su predstavnici romske nacionalne manjine počeli dolaziti u Policijsku upravu zagrebačku radi traženja dodatnih informacija te rješavanje njihovog statusa.

Tijekom 2004. i 2005. godine održani su sastanci u Gradskom poglavarstvu sa predstavnicima mobilnog tima, Vijeća romske nacionalne manjine, te predstavnicima odgovarajućih gradskih ureda i zavoda. Raspravljalo se o prijedlozima za doradu i objedinjavanje svih segmenata gradskog programa za Rome, vezano za Nacionalni program za Rome, te o gradskom programu aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru i okolišu na lokacijama naseljenim Romima. Zaključeno je da će predstavnici nadležnih tijela zaduženi za pojedino područje izlaziti na teren, s tim da je prioritet uvid u postojeće zemljišno stanje te lokacijske dozvole. Ovo je osobito važno zbog reguliranja statusa privremenog boravka pripadnika romske nacionalne manjine na osnovi korištenja nekretnine. Ujedno je zaključeno da će se izlaskom na teren utvrditi broj i identitet romske djece školske dobi koja nisu nigdje prijavljena.

Rad mobilnog tima započeo je odlaskom u romsko naselje na području općine Peščenica, koja obuhvaća romska naselja u Strugama, Kozari-Putu i Kozari-Boku. Tijekom studenog 2004. godine planiran je obilazak područja Borongaja, Savica-Šanaca, Susedgrada, Dubrave te Plinarskog naselja.

Na području Savica-Šanci postoji desetak romskih obitelji bez reguliranog statusa, te svega tri obitelji sa važećim ispravama, dok Romi u Plinarskom naselju, općina Trnje, uglavnom imaju riješen status. Osim toga, status pripadnika romske nacionalne manjine u pojedinačnim slučajevima riješen je i na području Peščenica.

Tijekom 2006. godine, vezano za Nacionalni program za Rome, Policijska uprava zagrebačka uz aktivno uključanje članova mobilnog tima svoje je aktivnosti bazirala na rješavanju statusnih pitanja Roma u Gradu Zagrebu. Radi se o reguliranju privremenog boravka, stalnog boravka, izdavanju poslovne dozvole, te stjecanju hrvatskog državljanstva.

Zagrebačka županija

Područja naseljena Romima u Zagrebačkoj županiji su: Velika Mlaka, Sablatje, Lomnica (pripada općini Velika Gorica), romska naselja u Jalševcu (17 obitelji), Posavski Bregi, Zaprešić i Dugo Selo (manji broj romskih obitelji). Stanovnici ovih naselja upućivani su putem predstavnika Roma o načinu rješavanja njihovog statusa, prije svega prijave boravka stranaca, te su im dana tumačenja u svezi sa stjecanjem hrvatskog državljanstva. I u ovim područjima Romi uglavnom ne posjeduju važeću identifikacijsku ispravu što je, sukladno pozitivnim propisima, zapreka za rješavanje statusnih pitanja, odnosno reguliranje privremenog i stalnog boravka, te stjecanje hrvatskoga državljanstva.

Sastanci mobilnih timova, čiji je koordinator za grad Zagreb i Zagrebačku županiju djelatnik Policijske uprave zagrebačke, pokazali su se produktivnima, što je rezultiralo ubrzanim rješavanjem statusa pripadnika romske nacionalne manjine, temeljem podnesenih zahtjeva. Pritom valja istaknuti da su u navedenim postupcima osobe o čijim se zahtjevima radi dobile identifikacijsku ispravu (putnu ispravu matične države).

Ostvarena je uspješna suradnja s nekim predstavnicima romske zajednice, s kojima se usmeno ili pismeno kontaktira radi rješavanja konkretnih zahtjeva ili davanja uputa u svezi s provođenjem Zakona o strancima te Zakona o hrvatskom državljanstvu.

Utvrđeni su problemi neposjedovanja važeće identifikacijske isprave, što je zapreka za rješavanje statusnih pitanja, odnosno reguliranje privremenog i stalnog boravka te stjecanje hrvatskog državljanstva.

Tijekom 2006. godine, reguliran je manji broj statusa pripadnika romske nacionalne manjine, putem instituta privremenog boravka ili poslovne dozvole. Suradnja s odvjetnicima zaduženim za pružanje besplatne pravne pomoći Romima u statusnim pitanjima na području Zagrebačke županije, ocijenjena je zadovoljavajućom. Odobrenja privremenog boravka uglavnom su zahtijevana temeljem spajanja obitelji i to najčešće zbog braka s hrvatskim državljaninom. I dalje je prisutan osnovni problem pribavljanja identifikacijskih isprava, prije svega putne isprave, ili je vremensko razdoblje za njihovo pribavljanje izrazito dugo. Nešto je lakša situacija kod pribavljanja dokumentacije iz matičnih ureda drugih država, prema mjestu rođenja ili kod zaključenja braka podnositelja zahtjeva. Radi se o rodnim listovima, vjenčanim listovima ili uvjerenjima o nekažnjavanju. Temeljem postojeće prakse Policijske uprave zagrebačke, u rješavanju statusnih pitanja pripadnika romske nacionalne manjine uočeno je da je ipak moguće kompletirati zahtjeve za reguliranje statusa stranaca, odnosno stjecanje hrvatskog državljanstva, iako postupak traje duže vrijeme s obzirom na to da se isprave pribavljaju iz inozemstva. Udruge Roma i predstavnici Roma trebali bi se aktivnije uključiti u provođenje Nacionalnog programa za Rome i aktivirati se naročito u odnosu na pribavljanje potrebne dokumentacije.

Međimurska županija

U razdoblju od 3. rujna do 23. rujna 2004. godine članovi mobilnog tima Međimurske županije obišli su romska naselja u Trnovcu, Kuršancu, Orehovici, Pribislavcu, Sitnicama, Piškorovcu, Podturnu, Donjoj Dubravi i Kotoribi.

U romskom naselju Trnovec ima oko 37 domaćinstava sa oko 900 žitelja. Mještani naselja Trnovec nisu imali problema s državljskim statusom.

Budući da u romskom naselju Kuršanec veći dio Roma živi u izvanbračnoj zajednici, upoznati su s postupkom utvrđivanja očinstva, radi lakšeg rješavanja njihovog statusnog pitanja.

U romskom naselju Orehovica predstavnici Roma upućeni su na obvezu prijave novorođene djece nadležnim matičnim uredima. Osim toga, informirani su o pretpostavkama, potrebnoj dokumentaciji i naknadama za zaključenje braka, te da se temeljem potvrda o imovinskom stanju, izdanim od porezne uprave, mogu osloboditi od plaćanja naknade za zaključenje braka.

U romskom naselju Pribislavec Romi su upoznati s tim kojim se institucijama, uključenim u mobilni tim, mogu obratiti radi lakšeg rješavanja njihovih problema.

U romskom naselju Sitnice mobilni predstavnici Policijske uprave međimurske informirali su mještane o obvezi posjedovanja osobnih iskaznica hrvatskih državljana, starijih od 16 godina, o načinu promjene adrese i reguliranju statusa stranaca. Mještani su istaknuli da imaju riješen državljski status, ali imaju problema kod promjena adresa stanovanja prilikom preseljenja iz jednog naselja u drugo, budući da njihove kuće nisu uvedene u katastru. Razlog preseljenja su sklapanja izvanbračne zajednice, najčešće maloljetnih osoba.

U naselju Piškorovec živi oko 651 pripadnik romske nacionalne manjine, od čega je 208 djece. U pojedinačnim slučajevima utvrđeno je da nisu prijavljena prebivališta Roma doseljenih u naselje Piškorovec.

U romskom naselju Lončarevo mještani su informirani o reguliranju statusa stranaca, obvezi posjedovanja osobne iskaznice i načinu promjene adrese, te upozoreni na obvezu poštivanja rokova za prijavu zdravstvenog osiguranja osoba s navršениh 18 godina života.

S predsjednicima romskih naselja ostvarena je vrlo dobra suradnja vezana za organizaciju aktivnosti mobilnog tima u naselju.

Službe Centra za socijalnu skrb, Čakovec, pružile su financijsku pomoć pri podmirenju troškova izrade fotografija, odnosno nove osobne iskaznice. Isto tako, u pojedinačnim slučajevima, kada se radilo o gubitku osobne iskaznice, a bilo je potrebno prijaviti nestanak u Narodnim novinama, također je pružena novčana pomoć.

Prvostupanjsko tijelo vještačenja Centra za socijalnu skrb prioritarno rješava zahtjeve pripadnika romske nacionalne manjine za rješavanje prava na zdravstvenu skrb ukoliko je njihovo zdravstveno stanje posebno narušeno.

Izlasci mobilnog tima u romska naselja rezultirali su povećanim interesom Roma za rješavanje njihovih statusnih pitanja.

Na području Međimurske županije većina Roma ima reguliran status. Obiđena su sva naselja, osim naselja Goričan, gdje je predstavnik Roma izjavio da njegovi sugrađani imaju potrebne isprave. Za Rome koji nisu znali jesu li i gdje su upisani u knjige državljana, izvršene su odgovarajuće provjere te im je utvrđen državlanski status.

Tijekom 2006. godine nije bilo posebnih aktivnosti u vezi s radom mobilnog tima za područje Međimurske županije. Međutim, svojim dosadašnjim radom, a provodeći mjere iz Nacionalnog programa za Rome, članovi mobilnog tima obišli su sva romska naselja u Međimurskoj županiji. Tom prilikom utvrđeno je da građani romske populacije imaju regulirano državljanstvo i uredno prijavljeno prebivalište te da posjeduju osobne iskaznice. Nadalje je utvrđeno da stranci koji žive u romskim naseljima imaju reguliran status stranca sukladno odredbama Zakona o strancima.

Predstavnici romskih naselja upućeni su da se za svu problematiku vezanu uz statusna pitanja mogu javiti članovima mobilnog tima kao i nadležnim službenicima u Policijskoj upravi, odnosno matičnim uredima te drugim službama nadležnima za provođenje Nacionalnog programa za Rome.

Buduće aktivnosti mobilnog tima usmjerene su na rješavanje problematike statusnih pitanja u pojedinačnim slučajevima, odnosno rad na terenu, sukladno uputama nositelja aktivnosti.

Brodsko-posavska županija

Na prvom sastanku članova mobilnog tima Brodsko-posavske županije, predloženo je da predstavnici Roma najduže za mjesec dana prikupe podatke o pripadnicima romske

nacionalne manjine na području Županije koji nisu riješili svoj status, te da ih dostave Policijskoj upravi. O radu mobilnog tima putem sredstava javnog priopćavanja upoznato je stanovništvo navedene Županije. Predstavnik Roma naknadno je dostavio popis 13 osoba koje nisu riješile svoj status kao stranci na odgovarajućem boravku u Republici Hrvatskoj. Dogovoreno je da se osobe sa popisa izvijesti o potrebi podnošenja odgovarajućih zahtjeva.

Na području Brodsko-posavske županije nalazi se jedno veće naselje u kojem su smješteni Romi (oko 1200) koji su obuhvaćeni radom mobilnog tima. U 2006. godini utvrđeno je da u navedenom naselju 43 Roma nisu regulirala državljanstvo. Tijekom 2006. godine, kao i u ranijim izvještajnim razdobljima, nije bilo poteškoća u suradnji pripadnika romske nacionalne manjine i članova mobilnog tima.

Istarska županija

U 2004. i 2005. godini konstatirano je da u Istarskoj županiji nema potrebe za organiziranim obilaskom romskih naselja, budući da problematika rješavanja statusnih pitanja romske populacije nije posebno izražena, dok se pojedinačni zahtjevi rješavaju kontinuirano sukladno zakonskim propisima.

Na području Istarske županije najveći problem predstavlja pribavljanje putnih isprava matične države.

I u 2006. godini najveći problem kod rješavanja statusnih pitanja romske populacije predstavlja ishodovanje potrebne dokumentacije, propisane Zakonom o strancima.

Osječko-baranjska županija

Na području ove Županije mobilni tim održao je dva sastanka uz utvrđivanje plana rada te donošenja zaključka o potrebi izrade evidencije naselja nastanjenih Romima koji imaju probleme sa rješavanjem statusnih pitanja. Predstavnici Roma obišli su romska naselja u Županiji, o čemu su načinili izvješće. Utvrđeno je da su Romi koji su imali prebivalište u Republici Hrvatskoj na dan 8. listopada 1991. godine riješili svoj status u Republici Hrvatskoj. Iznimno, problem predstavljaju osobe koje dolaze sa područja republika bivše Jugoslavije, a nemaju odgovarajuće identifikacijske isprave. Članovi mobilnog tima Osječko-baranjske županije vrlo dobro surađuju te nastoje pružiti pravnu pomoć svim Romima sa neriješenim statusom.

U 2006. godini, u Osječko-baranjskoj županiji postoji osam romskih naselja. Na područjima naseljenim Romima živi 3612 Roma. U naselju Tenja i Osijek četiri Roma nemaju hrvatsko državljanstvo, u naselju Darda dva, u Belom Manastiru pet, a u Torjancima i Bolmanu po jedan.

Primorsko-goranska županija

Tijekom 2004. i 2005. godine obišena su sva romska naselja na području Grada Rijeke: naselje Rujevica, Mario Gennari i Mihačeva Draga, te naselja u Crikvenici, otoku Krku i Gorskom Kotaru. Tako su pripadnici romske nacionalne manjine upoznati s Nacionalnim programom, u dijelu koji se odnosi na statusna pitanja, te mogućnost ostvarivanja prava iz socijalne skrbi. Obilaskom naselja utvrđeno je da gotovo svi stanovnici naselja u Gorskom

Kotaru, na otoku Krku i u Crikvenici imaju regulirano hrvatsko državljanstvo. Najveći problem odnosi se na osiguranje osnovnih uvjeta za život (voda i struja) te nemogućnost zaposlenja.

Obilaskom triju romskih naselja na području Grada Rijeke, te u razgovoru s predstavnicima naselja, utvrđeno je da velika većina stanovnika naselja ima hrvatsko državljanstvo ili riješen status temeljem Zakona o strancima.

Dane su konkretne upute stanovnicima naselja kako mogu regulirati svoj status i ostvariti prava iz socijalne skrbi (pučka kuhinja, socijalna pomoć, besplatni udžbenici za djecu i dr.).

Najveći problem na području Primorsko-goranske županije predstavlja neposjedovanje izvadaka iz matica rođenih, vjenčanih listova i putovnica, što ima za posljedicu neriješena statusna pitanja nekih pripadnika romske nacionalne manjine.

Na području Primorsko-goranske županije istaknut je problem različitog nacionalnog deklariranja Roma (Muslimani, Albanci, Aškalijske), što predstavlja problem u sačinjavanju popisa Roma za tu županiju.

Početkom 2006. godine predsjednik Udruge «Aškalijske» dostavio je popis od oko 900 osoba stanovnika romskih naselja u Rijeci i Crikvenici, za koje je navedeno da se ne smatraju Romima, već Aškalijskima. Iako je od Zajednice Roma «Romsko jedinstvo» zatražen podatak o broju Roma bez reguliranog državljanstva, navedeni podatak nije dostavljen, već je dopisom ove Zajednice Policijska uprava primorsko-goranska upoznata da su pripadnici romske nacionalne manjine nastanjeni na području Primorsko-goranske županije podnijeli desetak zahtjeva za reguliranje državljanstva i nekoliko za produženje boravaka.

Sisačko-moslavačka županija

U Sisačko-moslavačkoj županiji predviđeno je održavanje četiriju sastanaka. Na prvom sastanku dogovoreno je da se po romskim naseljima popišu pripadnici romske nacionalne manjine koji nemaju riješen status u Republici Hrvatskoj. Na sljedećem sastanku sudjelovali su i predstavnici OESS-a. Predstavnici mobilnog tima su, u listopadu 2004. godine, putem medija izdali priopćenje kojim se pozivaju pripadnici Roma nastanjeni na području Sisačko-moslavačke županije, koji nemaju riješen status, da se jave radi njihovog reguliranja.

Dogovoreno je da će se u Policijskoj upravi sisačko-moslavačkoj pokušati pronaći rješenje za svaki pojedinačni slučaj u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova Republike Hrvatske te službama uključenima u rad mobilnih timova.

U 2006. godini mobilni tim je obišao naselje Capraška Poljana, jer samo u tom naselju pripadnici romske nacionalne manjine nisu imali riješen status. Romi na području ove Županije nisu pokazali dovoljan interes za rješavanje svoga statusa.

Varaždinska županija

Članovi mobilnog tima određeni za područje Općine Petrijanec i područje grada Ludbrega, obišli su u dva navrata naselja Roma. Prilikom toga obilaska u naselju Roma u Strmcu Podravskom, osmero Roma izrazilo je probleme vezane za stjecanje hrvatskog državljanstva,

izdavanje prvih osobnih iskaznica te upise u matice rođenih. Glavnina teškoća Roma na području Varaždinske županije riješena je, odnosno u postupku je rješavanja. Većina Roma na području grada Ludbrega posjeduje potrebne isprave o identitetu. Na tom području postoje ukupno četiri romska naselja. Statusna prava Roma na području grada Varaždina su riješena.

S Centrom za socijalnu skrb u Varaždinu dogovoreno je da osiguraju sredstva za prvu osobnu iskaznicu, fotografiranje te prijevoz stanovnika iz Romskog naselja do Varaždina.

I na području Varaždinske županije Romi su putem lokalne radiopostaje obavještavani o vremenu dolaska mobilnog tima na područje njihovih naselja.

Tijekom 2006. godine nije bilo aktivnosti mobilnog tima u Varaždinskoj županiji, s obzirom na to da su riješena sva sporna pitanja prijašnjim aktivnostima.

Vukovarsko-srijemska županija

Na području Vukovarsko-srijemske županije živi manji broj Roma. Pripadnici romske nacionalne manjine većinom su riješili svoj status kao državljani Republike Hrvatske ili imaju status stranca na privremenom, odnosno stalnom boravku u Republici Hrvatskoj. Suradnjom sa centrima za socijalnu skrb utvrđen je relativno mali broj pripadnika romske nacionalne manjine koji su korisnici socijalne pomoći (59 osoba). Suradnja s predstavnikom romske zajednice na području ove Županije ocijenjena je vrlo dobrom.

Tijekom 2006. godine na području Županije vukovarsko-srijemske živi manji broj pripadnika romske nacionalne manjine (ukupno 167 osoba), a na području Grada Vinkovaca, 113 osoba.

Na području ove Županije Romi su uglavnom riješili svoj status kao hrvatski državljani ili se nalaze u statusu stranca na privremenom, odnosno stalnom boravku.

Na području Policijske uprave vukovarsko-srijemske 14 građana romske nacionalnosti ima stalni boravak, 20 ima odobren privremeni boravak, dva su u postupku stjecanja statusa privremenog boravka, dok je 5 podnijelo zahtjeve za stjecanje hrvatskog državljanstva.

U ovoj Županiji ne postoje naselja s većinskom romskom populacijom te članovi mobilnog tima Vukovarsko-srijemske županija nemaju potrebu izlaska na teren, već održavaju sastanke tromjesečno ili, po potrebi češće, na kojima se uglavnom razmatraju pojedinačni problemi Roma vezani uz ostvarivanje statusa u Republici Hrvatskoj.

Predstavnik Udruge Roma svojim je osobnim zalaganjem, pomagao u radu mobilnih timova.

Utrošena sredstva:	6.579,56 kuna u 2004. godini
	6.864,60 kuna u 2005. godini
Ukupno:	13.444,16 kuna

Izješće Središnjeg državnog ureda za upravu

Središnji državni ured za upravu nema izravnih ovlasti, već je to isključivo u djelokrugu Ministarstva unutarnjih poslova. U odnosu na druga pitanja iz područja građanskog statusa,

potrebno je istaknuti da matičari zaposleni u uredima državne uprave u županijama aktivno sudjeluju u mobilnim timovima, a s ciljem pružanja stručne pomoći prilikom rješavanja njihovih statusnih pitanja.

2. Propisivanje postupka stjecanja hrvatskoga državljanstva, imajući u vidu teškoće na koje upozoravaju Romi u ostvarivanju njihovog statusa u Republici Hrvatskoj, te konzultiranje romskih udruga o običajnim pravima Roma

Izvešće Ministarstva unutarnjih poslova

U Zakonu o hrvatskom državljanstvu ugrađeni su svi važeći i u praksi europskih zemalja priznati načini stjecanja i prestanka hrvatskog državljanstva. Novim zakonom vodit će se računa o najnovijim trendovima iz područja državljanstva iskazanima u praksi i zakonodavstvu članica EU.

3. Upoznavanje službenika koji rade na predmetima rješavanja statusnih pitanja Roma, s običajima i ponašanjem Roma, kako bi se spriječio svaki oblik njihove diskriminacije

Izvešće Ministarstva unutarnjih poslova

Policijskim upravama dostavljen je Nacionalni program za Rome. Materijal o običajnim pravima Roma dostavljen je i Središnjem uredu za državnu upravu.

4. Pripremanje i tiskanje brošure na romskim jezicima s informacijama o pravima stranaca, stjecanju hrvatskog državljanstva, o prijavi, odnosno odjavi prebivališta, o osobnoj iskaznici, ostvarivanju zdravstvene zaštite, pretpostavkama reguliranja osobnog statusa, kao i obvezi da se to riješi, ostvarivanju prava socijalne skrbi, te druge za Rome važne informacije.

Izvešće Ureda za nacionalne manjine

Ured za nacionalne manjine je sukladno navedenoj mjeri iz Nacionalnog programa za Rome u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova, Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi i predstavnicima krovnih romskih udruga pripremio i tiskao dvije knjižice «Moja prava», jednu na romskom i jednu na hrvatskom jeziku, koje na popularan način daju informacije o mogućnostima i načinu ostvarivanja prava romske nacionalne manjine u tri važna područja: statusna pitanja, zdravstveno osiguranje i socijalna skrb.

Knjižica «Moja prava» tiskana je u 800 primjeraka na hrvatskom i 800 primjeraka na romskom jeziku i podijeljena je besplatno svim romskim udrugama koje su registrirane u Republici Hrvatskoj.

Za tiskanje navedene knjižice utrošena su sredstva u iznosu od 33.687. kuna.

Izvešće Ministarstva unutarnjih poslova

Materijal za navedenu brošuru s informacijama o pravima stranaca, hrvatskom državljanstvu, prebivalištu, osobnoj iskaznici i putovnici dostavljen je Uredu za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske 2004. godine, te je tiskana brošura "Moja prava".

5. Zapošljavanje osoba koje poznaju romski jezik u službama u kojima se primaju zahtjevi Roma za uređenje statusnih pitanja u upravnim postupcima

Izvešće Ministarstva unutarnjih poslova

U službama u kojima se primaju zahtjevi Roma za uređenje statusnih pitanja u upravnim postupcima, prema evidencijama kojima raspolaže ovo Ministarstvo, nije zaposlena osoba koja poznaje romski jezik. Međutim, prema dogovoru sa sastanka održanog u Ministarstvu unutarnjih poslova animirani su Romi zainteresirani za školovanje u Policijskoj akademiji. Za navedeno školovanje prijavile su se tri osobe i to dvije s područja Bjelovarsko-bilogorske županije, od kojih je jedna osoba ženskog spola, te jedna osoba s područja Koprivničko-križevačke županije. U srpnju 2004. godine navedene su osobe završile tečaj za policajce, s tim da je ovo Ministarstvo preuzelo obvezu za njihovo zapošljavanje, te su sve tri osobe zaposlene. Zaključkom Kolegija ministra, sa sjednice održane 05.10.2005. godine, prihvaćen je prijedlog da se raspiše natječaj za prijam u državnu službu za obavljanje poslova radnog mjesta "nadzornik za unutarnje poslove". Natječaj je raspisan 20.02.2006. godine. Rok za podnošenje prijava na navedeni natječaj bio je 15 dana od dana objave natječaja u Narodnim novinama. Na navedeni natječaj javio se samo jedan kandidat, koji je svoju prijavu predao nakon roka navedenog u natječaju. Osim toga, kandidat u životopisu nije naveo poznavanje romskog jezika, nego albanskog.

Imajući u vidu potrebe sustava policije, a uvažavajući i mjere utvrđene Nacionalnim programom za Rome, koje se odnose na obrazovanje i zapošljavanje, u strukturi polaznika Programa srednjoškolskog obrazovanja odraslih za zanimanje policajac, kojeg izvodi Policijska škola u sastavu Policijske akademije, MUP-a RH, u vremenu od 16. ožujka 2006. do 15. lipnja 2007. godine, trenutačno se nalaze dvojica polaznika koji su pripadnici romske nacionalne manjine. Navedeni Romi su inače s prebivalištem na području Koprivničko-križevačke županije, a nakon završenog školovanja bit će raspoređeni na rad u Policijskoj upravi istarskoj.

B. Sprječavanje nasilničkog ponašanja prema Romima djelovanjem policije

MJERE:

1. Postizavanje veće učinkovitosti policije u otkrivanju i sprječavanju nasilja nad Romima i nasilja u romskim zajednicama.

Izvešće Ministarstva unutarnjih poslova

Ova mjera razumijeva analiziranje i istraživanje incidenata koji su se već dogodili, promatrajući svaki slučaj zasebno, te skupinu srodnih slučajeva kao pojavu, kako bi se utvrdili obrasci nasilja, te strategija za njihovo sprječavanje. Provođenje mjere pojačat će suradnja policije s romskom zajednicom na lokalnoj razini, te će se snimiti odnos policije i Roma i uvažiti potrebe, interesi i prijedlozi romske zajednice u svezi s tim postupcima.

U sklopu izvanškolskog stručnog obrazovanja, cjelokupni operativni sustav policije upoznat je s mjerama iz Nacionalnog programa koje se tiču rada policije.

Ravnateljstvo policije je u obavljanju zadaća iz svoje nadležnosti na terenu ostvarilo suradnju s romskom zajednicom na lokalnoj razini i kontinuirano poduzima mjere s ciljem sprječavanja nasilničkog ponašanja prema Romima, te suzbijanja diskriminacije Roma.

Sukladno obvezama proizašlim iz Nacionalnog programa za Rome, policija je u obavljanju zadaća iz svoje nadležnosti ostvarila potrebnu suradnju s romskom zajednicom na lokalnoj razini, te kontinuirano poduzima mjere s ciljem sprječavanja nasilničkog ponašanja prema Romima i suzbija diskriminacije Roma.

I u 2006. godini policija kontinuirano prati događaje i pojave s elementima nasilja u vezi s romskom zajednicom u Republici Hrvatskoj, te poduzima odgovarajuće aktivnosti u provođenju planiranih mjera iz Nacionalnog programa za Rome.

Provode se i brojne aktivnosti, kao što su kontakti sa građanima te postupanje po prigovorima i pritužbama, kontakti i predavanja u školama, kontakti sa predstavnicima medija, savjetovanja o prevenciji i samozaštitnom ponašanju, edukacija djece i mladeži, akcije sa komunalnim redarstvom, sudjelovanje u radu na razini jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave. Također, zajedno s Romima radi se na otkrivanju počinitelja kaznenih djela i prekršaja od strane romske populacije.

Povodom peticije protiv romskih pomagača OŠ «Vladimira Nazora» u Pribislavcu, Policijska uprava međimurska je u vezi s preslikom novinskih napisa iz priloga dopisu, odnosno prema zahtjevu Općinskog državnog odvjetništva od 21. ožujka 2005. godine, izvršila policijske izvide s ciljem provjere navoda o zlostavljanju učenika Osnovne škole «Vladimira Nazora» od strane romskog pomagača. Tom prilikom obavljani su razgovori sa svim učenicima i njihovim roditeljima koji se dovode u vezu sa konkretnim slučajevima, te nisu utvrđeni elementi kaznene ili prekršajne odgovornosti.

Primljena je i prijava za brojna kršenja ljudskih prava i to protiv čelnika «Udruge Roma Bajaša Međimurja» i «Krovne zajednice Bajaša Hrvatske». O svim poduzetim radnjama nadležnom Općinskom državnom odvjetniku za mladež proslijeđeno je Opće posebno izvješće.

2. Poticanje Roma na prijavljivanje rasnog i drugih oblika nasilja protiv njih, te evidentiranje i statističko praćenje broja takvih incidenata

Izvješće Ministarstva unutarnjih poslova

Provođenjem ove mjere htjelo se djelovati na građane, posebice na Rome da kao žrtve ili svjedoci rasno motiviranog nasilja nad Romima policiji prijavljuju takve slučajeve, s ciljem poboljšanja kvalitete policijske reakcije na prijave građana o rasnim incidentima. Policija statistički prati narav i opseg nasilja drugih nad Romima kao i među pripadnicima romske zajednice, te o tome jednom godišnje izvješćuje Ured za nacionalne manjine. Sukladno problematici na razini policijske uprave, policijski službenici se pojačano i u određeno vrijeme upućuju na određeni prostor, radi preventivnog djelovanja.

Od 1. siječnja 2004. godine na razini policijskih uprava kontinuirano se, tromjesečno, polugodišnje i godišnje, prate kaznena djela i prekršaji, sukladno obvezama koje proizlaze iz mjera utvrđenih Nacionalnim programom za Rome.

U 2004. godini zabilježen je sljedeći broj počinitelja prekršaja:

- na štetu Roma 43 prekršaja,
- unutar romske zajednice 259 prekršaja,
- od strane Roma 1245 prekršaja.

U prvom polugodištu 2005. godine zabilježen je sljedeći broj kaznenih djela i prekršaja:

- na štetu Roma 23 kaznena djela i 26 prekršaja,
- unutar romske zajednice 35 kaznenih djela i 162 prekršaja,
- od strane Roma 447 kaznenih djela i 609 prekršaja.

U prvom polugodištu 2005. godine izvršenjem kaznenih djela oštećeno je 30 Roma, od čega 7 maloljetnih, a unutar romske zajednice 68, od čega 45 maloljetnih. Pritom su najzastupljenija kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži.

Od strane Roma najviše je počinjeno kaznenih djela protiv imovine (krađe i teške krađe), pri čemu je u prvom polugodištu 2005. godine oštećeno 319 osoba.

Glede problematike javnog reda i mira, uz veliki broj počinjenih prekršaja od strane Roma u prvom polugodištu 2005. godine (ukupno 307 počinitelja, od čega 50 maloljetnih), najviše je počinjeno prekršaja protiv javnog reda i mira te protiv Zakona o osobnoj iskaznici.

Policija statistički prati narav i opseg nasilja nad Romima i među pripadnicima romske zajednice.

Tijekom 2004. godine zabilježeno je nekoliko pojedinačnih napada na građane romske nacionalne pripadnosti, pri čemu nisu zabilježeni rasno motivirani napadi na Rome. Policija je protiv počinitelja dostavila odgovarajuće prijave nadležnim tijelima, radi procesuiranja.

Za najteža kaznena djela tijekom 2004. godine (ubojstvo, teška tjelesna ozljeda i razbojnička krađa) na štetu Roma počinjena su ukupno 4 kaznena djela, s tim da su Romi navedena kaznena djela počinili u 9 slučajeva unutar romskih zajednica.

Primjeri nekoliko značajnijih događaja u kojima su sudjelovali Romi, i poduzetim mjerama od strane policije:

Dana 29. prosinca 2004. godine, s početkom u 11,00 sati, na otvorenom prostoru Trga Stjepana Radića u Zagrebu, ispred zgrade Gradskog poglavarstva, održan je javni prosvjed oko 30 osoba romske i druge nacionalnosti (nekolicine žena i djece), u organizaciji Svjetske organizacije Roma u Hrvatskoj, u svrhu izražavanja nezadovoljstva prema pristupu rješavanja stambenih problema, poglavito žitelja Plinarskog naselja, navodeći da Grad Zagreb ne poštuje obvezu provođenja Nacionalnog programa za Rome. Nakon prosvjeda, voditelj javnog prosvjeda, s još troje predstavnika, primljen je na razgovor kod, načelnice za Mjesnu samoupravu, te su nakon postignutog dogovora napustili prostorije Gradskog poglavarstva.

Na pojavu gospodarskog iskorištavanja romske djece ukazao je događaj od 31. srpnja 2005. godine, kada se troje romske djece s područja Orehovice utopilo u jezeru-šljunčari, nakon obavljanja poljoprivrednih radova za nadnicu. Naime, poduzetim izvidima utvrđeno je da je na području Policijske uprave međimurske tijekom tekućih ljetnih školskih praznika postalo

uobičajeno da lokalni poljoprivrednici nude lakše poljoprivredne poslove romskoj djeci, te im za obavljeno plaćaju nadnicu, a sve uz pristanak roditelja.

Nakon utvrđene protuzakonnosti od strane Državnog inspektorata, protiv poljoprivrednika je podnesen Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka poradi prekršaja iz Zakona o radu, Zakona o mirovinskom osiguranju, Zakona o zdravstvenom osiguranju i Zakona o Državnom inspektoratu.

S obzirom na navedeno, od svih policijskih uprava zatraženo je utvrđivanje eventualnih sličnih pojava, međutim za sada na području drugih policijskih uprava nisu evidentirani slični događaji.

U prilogu sljede tablice sa pregledom kaznenih djela i prekršaja, načinjene sukladno obavezama koje proizlaze iz mjera utvrđenih nacionalnim programom za Rome, iz točke B, "Sprječavanje nasilničkog ponašanja prema Romima djelovanjem policije". Pregled je načinjen za 2004. godinu te za prvo polugodište i zadnje tromjesečje 2005. godine.

Sukladno obavezama proizašlim iz Nacionalnog programa za Rome, policija je tijekom 2006. godine, u obavljanju zadaća iz svoje nadležnosti na terenu ostvarila potrebnu suradnju s romskom zajednicom na lokalnoj razini i kontinuirano poduzima mjere s ciljem sprječavanja nasilničkog ponašanja prema Romima, te suzbijanja diskriminacije Roma.

U svezi s izvršenjem kaznenih djela i prekršaja na štetu Roma, unutar romskih zajednica među pripadnicima Roma, te od strane Roma prema trećim osobama, Odjel za analitiku i razvoj obradio je podatke za devet mjeseci 2006. godine.

U navedenom razdoblju ukupno je evidentirano:

- 37 kaznenih djela na štetu Roma od strane 25 počinitelja, pri čemu je oštećeno 49 osoba romske nacionalnosti,
- 109 kaznenih djela unutar romskih zajednica, pri čemu je 145 počinitelja Roma i 180 oštećenih Roma,
- 560 kaznenih djela Roma od strane 999 počinitelja Roma na štetu 429 trećih osoba.

Isto tako, u tom razdoblju ukupno je evidentirano:

- 40 prekršaja na štetu Roma od strane 59 počinitelja, pri čemu su oštećene 53 osobe romske nacionalnosti,
- 317 prekršaja unutar romskih zajednica, pri čemu je 495 počinitelja Roma i 405 oštećenih Roma,
- 860 prekršaja Roma od strane 941 počinitelja Roma na štetu 180 trećih osoba.

Tijekom 2006. godine nije zabilježeno sustavno rasno motivirano nasilje nad Romima, nego se uglavnom radilo o verbalnom nasilničkom ponašanju mlađih osoba, često pod utjecajem alkohola. Također je zapaženo nasilničko ponašanje i među samim Romima.

Policijski službenici u ophodnji u lokalnim sredinama provode proaktivne i preventivne mjere suzbijanja svakog nasilja. Mjere se provode u suradnji s romskom zajednicom. Romi i drugi građani se putem sredstava javnog priopćavanja i na druge načine potiču na

prijavljivanje rasnog i drugih oblika nasilja protiv njih, a svi se slučajevi nasilja evidentiraju i analitički prate.

KAZNENA DJELA I PREKRŠAJI U SVEZI S NACIONALNIM PROGRAMOM ZA ROME

Kaznena djela na štetu Roma

Članak	Naziv kaznenog djela	Ukupan broj kaznenih djela	Broj oštećenih Roma		Broj počinitelja	
			maloljetni	punoljetni	maloljetni	punoljetni
90./33.	Ubojstvo-pokušaj	1		1		1
99.	Teška tjelesna ozljeda	3		3	1	1
129.	Prijetnja	2		2		2
213.	Zapuštanje i zlostavljanje djeteta ili maloljetne osobe	1	3	1		1
215.	Sprječavanje i neizvršenje mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe	2	3	2		7
216.	Krađa	9		11	2	1
217.	Teška krađa	7		7		1
218.	Razbojništvo	3	1	3	1	
221.	Oduzimanje tuđe pokretne stvari	1		1	1	1
222.	Uništenje i oštećenje tuđe stvari	3		3		
224.	Prijevarama	1		1		1
233.	Lihvarski ugovor	2		2		2
263.	Dovođenje u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom	2	2	3		2
UKUPNO		37	9	40	5	20

Kaznena djela unutar romskih zajednica

Članak	Naziv kaznenog djela	Ukupan broj kaznenih djela	Broj oštećenih Roma		Broj počinitelja Roma	
			maloljetni	punoljetni	maloljetni	punoljetni
90.	Ubojstvo	1		1	1	
98.	Tjelesna ozljeda	2		2		2
99.	Teška tjelesna ozljeda	11	1	10	1	10
122.	Narušavanje nepovredivosti doma	1		1	1	
124.	Protupravno oduzimanje slobode	1	1			1
129.	Prijetnja	9	1	12	3	8
173.	Zlouporaba opojnih droga	1				3
188.	Silovanje	2	2		1	1
192.	Spolni odnošaj s djetetom	5	5			5
198.	Rodoskvrnuće	1	1			1
208.	Kršenje obiteljskih obveza	1	3			2
210.	Oduzimanje djeteta ili maloljetne osobe	1		1		1
213.	Zapuštanje i zlostavljanje djeteta ili maloljetne osobe	34	97	1		56
214.	Izvanbračni život s maloljetnom osobom	6	4	2		10
215.	Sprječavanje i neizvršenje mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe	6	5	2		8
215.a	Nasilničko ponašanje u obitelji	6		6		4
216.	Krađa	3		2	1	3
217.	Teška krađa	5		4	2	5
218.	Razbojništvo	1		1		2
234.	Iznuda	1		1		2
263.	Dovođenje u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom	5	4	7		5
318.	Napad na službenu osobu	1				1
330.	Protupravna naplata	1		1		1
331.	Nasilničko ponašanje	1		1		1
335.	Nedozvoljeno posjedovanje oružja i eksplozivnih tvari	2			1	1
341.	Iznuda	1		1		1
UKUPNO		109	124	56	11	134

Kaznena djela Roma

Članak	Naziv kaznenog djela	Ukupan broj kaznenih djela	Broj oštećenih		Broj počinitelja Roma	
			maloljetni	punoljetni	maloljetni	punoljetni
90./33.	Ubojstvo- pokušaj	1		1		1
91.	Teško ubojstvo	1		1		1
98.	Tjelesna ozljeda	2		2		5
99.	Teška tjelesna ozljeda	3		2		2
122.	Narušavanje nepovredivosti doma	2		1	1	1
129.	Prijetnja	21	7	15	6	18
173.	Zloupotrebavanje opojnih droga	11			1	10
177.	Protuzakonito prebacivanje osoba preko državne granice	5				7
188.	Silovanje	2	1	1	2	2
192.	Spolni odnošaj s djetetom	1	1			1
193.	Bludne radnje	1	1		1	
210.	Oduzimanje djeteta ili maloljetne osobe	1	1		1	
208.	Kršenje obiteljskih obveza	1	6			1
213.	Zapuštanje i zlostavljanje djeteta ili maloljetne osobe	2	10			3
214.	Izvanbračni život s maloljetnom osobom	1				1
215.	Sprječavanje i neizvršenje mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe	2		1		2
216.	Krađa	203	8	140	138	234
217.	Teška krađa	219	1	165	165	313
218.	Razbojništvo	25	5	21	13	13
219.	Razbojnička krađa	4	1	5	1	1
221.	Oduzimanje vozila na motorni pogon	3		3		
222.	Uništenje i oštećenje tuđe stvari	7		8	1	5
224.	Prijevarama	10	1	8	3	6
230.	Nedozvoljena uporaba autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača	1				1
234.	Iznuda	1				1
236.	Prikrivanje	8		1	1	8
272.	Izazivanje prometne nesreće	1				1
273.	Nepružanje pomoći osobi koja je teško tjelesno ozlijeđena u prometnoj nesreći	1				1
284.	Obmanjivanje kupaca	3			3	3
285.	Povreda prava industrijskog vlasništva i neovlaštena uporaba tuđe tvrtke	3			3	3
298.	Izbjegavanje carinskog nadzora	2				2
311.	Krivotvorenje isprava	6				6
315.	Ovjerovljavanje neistinitog sadržaja	1				1
317.	Sprječavanje službene osobe u obavljanju službene dužnosti	1	3	5	1	
318.	Napad na službenu osobu	1		2	1	
330.	Protupravna naplata	1				1
331.	Nasilničko ponašanje	1	1		1	
335.	Nedozvoljeno posjedovanje oružja i eksplozivnih tvari	1				1
UKUPNO		560	47	382	343	656

Prekršaji na štetu Roma

Naziv zakona	Broj prekršaja	Broj oštećenih Roma		Broj počinitelja	
		maloljetni	punoljetni	maloljetni	punoljetni
Zakon o prekršajima protiv JRM-a	33	4	40	1	49
Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji	7	2	7		9
UKUPNO	40	6	47	1	58

Prekršaji unutar romskih zajednica

Naziv zakona	Broj prekršaja	Broj oštećenih Roma		Broj počinitelja Roma	
		maloljetni	punoljetni	maloljetni	punoljetni
Lokalni propisi	1				1
Obiteljski zakon	1	2			1
Zakon o oružju	3		1		3
Zakon o osobnoj iskaznici	3				3
Zakon o prekršajima protiv JRM-a	166	28	150	23	230
Zakon o šumama	4				4
Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji	139	78	146	23	207
UKUPNO	317	108	297	46	449

Prekršaji Roma

Naziv zakona	Broj prekršaja	Broj oštećenih		Broj počinitelja Roma	
		maloljetni	punoljetni	maloljetni	punoljetni
Carinski zakon	3				3
Lokalni propisi	81		1		114
Zakon o nadzoru državne granice	6				6
Zakon o oružju	29		1		30
Zakon o osiguranju	57				52
Zakon o osobnoj iskaznici	138		2	13	137
Zakon o prebivalištu i boravištu građana	59			2	66
Zakon o prekršajima protiv JRM-a	332	8	159	29	398
Zakon o putnim ispravama	4				4
Zakon o sigurnosti prometa na cestama	130			4	50
Zakon o slatkovodnom ribarstvu	2				4
Zakon o strancima	5				5
Zakon o suzbijanju opojnih droga	3			1	2
Zakon o veterinarstvu	1				1
Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji	10	4	5	1	19
UKUPNO	860	12	168	50	891

NACIONALNI PROGRAM ZA ROME U I. POLUGODIŠTU 2005.

Prekršaji na štetu Roma

Naziv zakona	Broj prekršaja	Broj oštećenih Roma		Broj počinitelja	
		maloljetni	punoljetni	maloljetni	punoljetni
Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji	4	6	4	1	4
Zakon o prekršajima protiv JRM-a	18	3	14		22
Zakon o oružju	1		2		1
Odluka o prekršajima protiv JRM-a	3	1	2		3
UKUPNO	26	10	22	1	30

Prekršaji unutar romskih zajednica

Naziv zakona	Broj prekršaja	Broj oštećenih Roma		Broj počinitelja Roma	
		maloljetni	punoljetni	maloljetni	punoljetni
Zakon o prekršajima protiv JRM-a	103	12	75	26	183
Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji	59	41	60	5	77
UKUPNO	162	53	135	31	260

Prekršaji Roma

Naziv zakona	Broj prekršaja	Broj oštećenih		Broj počinitelja Roma	
		maloljetni	punoljetni	maloljetni	punoljetni
Zakon o obrtu	7			1	7
Zakon o oružju	16			2	12
Zakon o osobnoj iskaznici	163			26	138
Zakon o prebivalištu i boravištu građana	42				50
Zakon o prekršajima protiv JRM-a	231	5	60	50	257
Zakon o strancima	15				15
Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji	11	3	10	1	16
Odluka o komunalnom redu	32				37
Odluka o kućnom redu	8				8
Odluka o prekršajima protiv JRM-a	84		4	4	86
UKUPNO	609	8	74	84	626

Kaznena djela na štetu Roma

Broj članka KZ-a	Vrsta kaznenog djela	Ukupan broj kaznenih djela	Broj oštećenih Roma		Broj počinitelja	
			maloljetni	punoljetni	maloljetni	punoljetni
99.	Teška tjelesna ozljeda	3	3		3	1
129.	Prijetnja	1		1		1
192.	Spolni odnošaj s djetetom	1	1	1		
213.	Zapuštanje i zlostavljanje djeteta ili maloljetne	3	3			2
215.	Sprječavanje i neizvršenje mjere za zaštitu djeteta	1				1
216.	Krađa	3		3		6
217.	Teška krađa	4		4		3
222.	Oštećenje tuđe stvari	1		1		
223.	Oštećenje i uporaba tuđih podataka	1		6		6
234.	Iznuda	1		1		
263.	Dovođenje u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom	1		1		
272.	Izazivanje prometne nesreće	1		3		1
331.	Nasilničko ponašanje	1		1		1
345.	Pronevjera	1		1		1
UKUPNO		23	7	23	3	23

Kaznena djela unutar romskih zajednica

Broj članka KZ-a	Vrsta kaznenog djela	Ukupan broj kaznenih djela	Broj oštećenih Roma		Broj počinitelja Roma	
			maloljetni	punoljetni	maloljetni	punoljetni
99.	Teška tjelesna ozljeda	1		1	1	
129.	Prijetnja	2		2	2	
188.	Silovanje	1		1	1	
190.	Prisila na spolni odnošaj	1	1		1	
192.	Spolni odnošaj s djetetom	5	7		6	3
209.	Povreda dužnosti uzdržavanja	1	3		1	
210.	Oduzimanje djeteta ili maloljetne osobe	1	1		1	
213.	Zapuštanje i zlostavljanje djeteta ili maloljetne osobe	7	22	12	9	1
214.	Izvanbračni život s maloljetnom osobom	3	4		3	2
215.	Sprječavanje i neizvršenje mjere za zaštitu djeteta	2	1	1	2	
215a	Nasilničko ponašanje u obitelji	1	6	1	1	
216.	Krađa	2		2	2	2
221.	Oduzimanje tuđe pokretne stvari	1		1	1	
233.	Lihvarski ugovor	1		2	2	
335.	Nedozvoljeno držanje oružja i eksplozivnih tvari	6			10	1
UKUPNO		35	45	23	43	9

Kaznena djela Roma

Broj članka KZ-a	Vrsta kaznenog djela	Ukupan broj kaznenih djela	Broj oštećenih		Broj počinitelja Roma	
			maloljetni	punoljetni	maloljetni	punoljetni
33.	Zakon o energiji	6		4	2	5
90.	Ubojstvo	1		1		1
98.	Tjelesna ozljeda	1		1		2
99.	Teška tjelesna ozljeda	11		11		13
122.	Narušavanje nepovredivosti doma	2		2		2
124.	Protupravno oduzimanje slobode	1		1		1
128.	Razbojništvo	1		1	1	
129.	Prijetnja	10	1	11	2	11
173.	Zlouporaba opojnih droga	19		1	2	17
175.	Uspostava ropstva i prijevoz robova	1		1		1
177.	Protuzakonito prebacivanje osoba preko državne granice	3			2	2
188.	Silovanje	3	2	1		5
193.	Bludne radnje	1		1	1	
210.	Oduzimanje djeteta ili maloljetne osobe	1	6			2
213.	Zapuštanje i zlostavljanje djeteta ili maloljetne osobe	2	1	6		4
215a	Nasilničko ponašanje u obitelji	1		1		1
216.	Krađa	120	2	125	99	135
217.	Teška krađa	175		192	120	283
218.	Razbojništvo	24	7	25	23	23
219.	Razbojnička krađa	2		2		4
222.	Uništenje i oštećenje tuđe stvari	19		17	20	9
224.	Prijevarena	4		4		4
230.	Nedozvoljena uporaba autorskog djela ili izvedbe	1			1	
234.	Iznuda	1		1	2	
236.	Prikrivanje	7	1	2		7
247.	Krivotvorenje novca	1			1	1
252.	Ugrožavanje okoliša otpadom	1				1
260.	Mučenje životinja	1				1
263.	Dovođenje u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom	2		2		2
272.	Izazivanje prometne nesreće	2		2		2
273.	Nepružanje pomoći osobi koja je teško tjelesno ozlijeđena	1		1		1
285.	Povreda prava ind.vlasništva i neovl. upor.	1		1		1
297.	Nedozvoljena trgovina	1				1
302.	Lažno prijavljivanje kaznenog djela	1				1
303.	Davanje lažnog iskaza	1				1
311.	Krivotvorenje isprave	8			1	8
317.	Sprječavanje službene osobe u obavljanju službene	2		2		2
330.	Protupravna naplata	1		1	1	
331.	Nasilničko ponašanje	1		1		1
335.	Nedozvoljeno držanje oružja i eksplozivnih tvari	9		2	2	8
381.	Napad na službenu osobu	3		5	1	2
UKUPNO		447	20	424	279	560

3. Povećanje broja policijskih službenika u sklopu akcije Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske "policija u zajednici", u onim lokalnim sredinama u kojima je veći rizik od pojave rasnog ili drugih oblika kriminala, te dodatno stručno usavršavanje policijskih službenika uključenih u taj projekt

Izvešće Ministarstva unutarnjih poslova

Posebna pozornost nastojala se posvetiti osposobljavanju policijskih službenika u vezi s potrebama manjinskih skupina, a posebice romske zajednice, te s njihovim pravima i potrebama. U sklopu te mjere planirano je održavanje zajedničkih sastanaka predstavnika policije na područjima naseljenim Romima, s ciljem rješavanja problema koji se javljaju u postupanju policije.

U pojedinim županijama održani su sastanci i koordinacije s predstavnicima Romske nacionalne manjine te sa načelnicima općina na čijim se područjima nalaze romska naselja. Usvojeni su zaključci o potrebi određivanja policijskih službenika kao kontakt policajca za svako pojedino romsko naselje.

Provođenjem Strategije djelovanja "Policija u zajednici" i projekta "Reforma operativno-preventivnog rada policije u odori" u okviru policijske organizacije ustrojeno je novo radno mjesto pod nazivom "kontakt-policajac" čija je primarna zadaća preventivno i proaktivno djelovanje policije. Na području Policijske uprave međimurske, zagrebačke, brodsko-posavske, vukovarsko-srijemske, osječko-baranjske, sisačko-moslavačke i varaždinske, kontakt-policajci aktivno su uključeni u praćenje stanja i rješavanje situacija u romskim naseljima.

Najveći broj romskih naselja lociran je na području Međimurske županije, gdje su ustrojeni kontaktni rajoni koji obuhvaćaju i navedena naselja. Kontakt-policajac Policijske postaje Čakovec pokriva kontaktno područje na kojem se nalaze četiri romska naselja: Trnovec, Kuršanec, Orehovica i Pribislavec. Na području Policijske postaje Prelog kontakt-policajac na svom kontaktnom rajonu pokriva i romsko naselje Piškorovec, a jedan kontakt-policajac pokriva naselja Kotoriba i Donja Dubrava, gdje također živi veći broj Roma.

Jedna od primarnih zadaća u radu kontakt-policajaca zaštita je posebno osjetljivih skupina stanovništva, u koje se svakako, prema Nacionalnom programu, ubrajaju i Romi. U dosadašnjem radu kontakt-policajaca bilježe se brojne inicijative na rješavanju problema građana i nacionalnih manjina, ali se nailazi na neadekvatnu ili nedovoljnu suradnju od strane drugih vladinih i nevladinih organizacija koje se bave ovom problematikom. Unatoč tome bilježi se kvalitetnija komunikacija i suradnja policije i građana na ovim područjima čime će se zasigurno uvelike doprinijeti ukupnoj kvaliteti života građana.

U raščlambi izvješća stručnjaka EU za procjenu stanja na području pravosuđa i unutarnjih poslova, koji su u Ministarstvu boravili u svibnju 2005. godine, s ciljem planiranja daljnjih aktivnosti u području unutarnjih poslova u procesu približavanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji, konstatirano je da romska zajednica dijeli sa srpskom manjinom visok rizik diskriminacije i marginalizacije, te su istaknute sugestije i preporuke da bi Vlada trebala pronaći više sredstava za implementaciju Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. godine.

U 2006. godini održani su sastanci i koordinacije s predstavnicima romske nacionalne manjine te načelnicima općina na čijim se područjima nalaze romska naselja. Određeni su policijski službenici kao vezni policajaci za svako pojedino romsko naselje, posebice na području Policijske uprave međimurske gdje je lociran najveći broj romskih naselja, te ustrojeni vezna područja koji obuhvaćaju i navedena naselja, što se iskazalo pozitivnim učinkom na terenu.

VII. SUZBIJANJE DISKRIMINACIJE I PRAVNA POMOĆ

CILJEVI:

- *Praćenje pojava diskriminacije i predlaganje mjera za njihovo suzbijanje*
- *Pružanje pravne pomoći Romima u ostvarivanju različitih prava*

VII. SUZBIJANJE DISKRIMINACIJE I PRAVNA POMOĆ

MJERE:

1. Praćenje pojave diskriminacije Roma i poduzimanje mjera za njihovo uklanjanje te sankcioniranje počinitelja takvih pojava. Praćenje primjene zakonskih rješenja usmjerenih na suzbijanje diskriminacije i po potrebi predlaganje odgovarajuće izmjene zakona s ciljem njihove veće učinkovitosti.

Izvešće Ministarstva pravosuđa

U sklopu reforme pravosuđa uvodi se i novi način vođenja sudske statistike odnosno upravljanja sudskim predmetima. Model nove sudske statistike obuhvaćat će različite podatke. Između ostalog posebno je predviđeno da će se pratiti kaznena djela rasne i druge diskriminacije, razrađena prema vrstama diskriminatornih razloga, kao i kaznena djela zločina iz mržnje. Na taj način će se dobiti bolji uvid u cjelokupnu kazneno pravnu politiku, te potrebu poduzimanja dodatnih mjera u sprječavanju diskriminatornog ponašanja u društvu i zaštiti posebno osjetljivih društvenih skupina.

Izvešće Ministarstva unutarnjih poslova

Policija prati pojavu diskriminacije Roma te poduzima odgovarajuće mjere za uklanjanje i sankcioniranje počinitelja takvih pojava.

Izvešće Ureda za ljudska prava

Kako je već navedeno u prethodnoj mjeri, kroz aktivnosti izrade prijedloga Nacionalne strategije za suzbijanje svih oblika diskriminacije, u Uredu je posebna pozornost posvećena praćenju pojave diskriminacije Roma.

Vezano uz isto, a s ciljem uklanjanja svih oblika diskriminacije Roma, Ured je sudjelovao u osposobljavanju mladih Roma.

Izradom prijedloga Nacionalne strategije za suzbijanje svih oblika diskriminacije, u Uredu je posebna pozornost posvećena praćenju pojave diskriminacije Roma.

Ured je aktivno sudjelovao u Programu izobrazbe policijskih službenika za suzbijanje zločina iz mržnje koji je pokrenuo OEES-ODIHR, a prvi je put prezentiran na OEES-ovoj Konferenciji o antisemitizmu i drugim oblicima. Tijekom lipnja 2006. započet je i Program poduke policijskih službenika za prepoznavanje i suzbijanje zločina iz mržnje na hrvatskoj Policijskoj akademiji. Program je razvijen od strane starijih policijskih stručnjaka i eksperata za zločine iz mržnje, iz sedam OEES zemalja: Kanade, Francuske, Njemačke, Španjolske, Mađarske, Velike Britanije i Sjedinjenih Američkih Država. Program je dizajniran, razvijen i izveden za policijske službenike. Prvi trening za trenere -10 policijskih službenika održan je od 28. do 30. lipnja 2006. na Policijskoj akademiji u Zagrebu. U treningu su osim djelatnika MUP-a sudjelovali i predstavnici MVPIEI-a i vladinog Ureda za ljudska prava a također i predstavnici nevladinih udruga.

U listopadu 2006. godine u Dubrovniku je, u organizaciji Ureda, organiziran pripremni sastanak organizacija civilnog društva za 2. OESS-ov sastanak o provedbi tolerancije na temu «Edukacija u svrhu promocije međusobnog poštivanja i razumijevanja te učenja o Holokaustu». Na sastanku su nazočili i predstavnici romskih udruga u Republici Hrvatskoj čije sudjelovanje je inicirao, organizirao i podržao Ured za ljudska prava VRH. Sastanak je imao za cilj istražiti i identificirati ulogu organizacija civilnog društva u promoviranju obrazovanja o međusobnoj toleranciji i razumijevanju Holokausta. Usvojeni zaključci i preporuke sa sastanka prezentirani su na uvodnom dijelu 2. OESS-ovog implementacijskog sastanka o toleranciji koji se održao od 23. do 24. listopada 2006. godine u Dubrovniku.

2. Organiziranje pružanja pravne pomoći za Rome u postupcima ostvarivanja Ustavom i zakonima zajamčenih prava, putem odvjetnika u županijama u kojima Romi žive, navedeno je potrebno organizirati do zakonske uspostave službe pravne pomoći

Izješće Ministarstva pravosuđa

Ministarstvo pravosuđa u suradnji s Hrvatskom odvjetničkom komorom provodi ovu mjeru pod nazivom „Projekt besplatne pravne pomoći za Rome u statusnim stvarima“.

U 2004. godini ovaj se Projekt nije uspio realizirati, budući da su financijska sredstva za njegovu provedbu bila osigurana na samom kraju financijske godine, te je bilo teškoća u tehničkoj realizaciji pružanja pravne pomoći, stoga je iznos osiguran 2004. godine vraćen u državni proračun.

Sredstva: osigurana sredstva vraćena su u državni proračun.

U 2005. godini Ministarstvo pravosuđa uputilo je javni poziv odvjetnicima s područja: Primorsko-goranske i Brodsko-posavske, Međimurske županije i Grada Zagreba za sklapanje ugovora za pružanje besplatne pravne pomoći Romima u statusnim stvarima.

Ministarstvo je sklopilo ugovore s odvjetnicima s područja Primorsko-goranske i Brodsko-posavske županije, te Grada Zagreba. Projekt je trebao obuhvatiti i područje Međimurske županije, no unatoč opetovanim pozivima odvjetnicima s toga područja da se jave Ministarstvu, nije bilo zainteresiranih odvjetnika, stoga se Projekt ne provodi na području Međimurske županije. Projekt se provodi na taj način da se stranke obraćaju odvjetnicima sa zahtjevom za rješavanje statusnih pitanja, a troškove pružane pomoći plaća Ministarstvo pravosuđa iz osiguranih sredstava za tu namjenu.

U pružanju usluga pravne pomoći Romima za rješavanje njihovih statusnih pitanja, odvjetnici su ukazali na problem visokih troškova postupka (posebice kod stjecanja državljanstva). Troškovi taksa i pristojbi bili su previsoki, te ih mnogi Romi koji su se obratili odvjetnicima za pomoć nisu bili u mogućnosti podmiriti. Stoga je, na inicijativu Ministarstva, Povjerenstvo Nacionalnog programa za Rome Vlade Republike Hrvatske donijelo odluku da besplatna pravna pomoć u statusnim stvarima, osim troškova odvjetnika, obuhvaća i same troškove postupka, te je na taj način u mnogome olakšano rješavanje statusnih stvari Roma koji žive na područjima obuhvaćenima ovim Projektom.

U 2005. godini besplatna pravna pomoć Romima bila je pružena u oko 142 slučaja od toga je bilo 22 zahtjeva za stjecanje državljanstva, 73 zahtjeva za reguliranje prebivališta odnosno

boravišta 1 zahtjev za dobijanje radne dozvole, te 47 zahtjeva u kojima su se rješavala ostala statusna pitanja. Za provedbu ove mjere u 2005. godini utrošeno je 176.846,90 kuna

U 2006. godini Projekt besplatne pravne pomoći za Rome u statusnim stvarima proširen je na područje Sisačko-moslavačke, Osječko-baranjske i Zagrebačke županije, te su odvjetnici pružali besplatnu pravnu pomoć Romima na području pet županija i na području Grada Zagreba. Prema raspoloživim podacima, Romi su se odvjetnicima obratili s 314 zahtjeva za pomoć. Od toga broja bilo je 38 zahtjeva za rješavanje pitanja državljanstva, 139 zahtjeva za reguliranje prebivališta i boravišta, te 137 zahtjeva za reguliranje ostalih statusnih prava.

Za provedbu ove mjere u 2006. godini utrošeno je 223.317,22 kuna

Za provedbu ove mjere Ministarstvo pravosuđa je ukupno utrošilo 400.164,12 kuna

Ministarstvo pravosuđa nositelj je izrade posebnog zakona kojim će se urediti pružanje pravne pomoći svim osobama slabog imovnog stanja.

Provedba Projekta besplatne pravne pomoći za Rome u statusnim stvarima predviđa se do uspostave cjelovitog sustava pravne pomoći na ovaj način na koji će to biti propisano posebnim zakonom.

3. Zakonsko uređenje organiziranja rada i financiranja sustava pravne pomoći

Izvješće Ministarstva pravosuđa

Ministarstvo pravosuđa nositelj je izrade posebnog zakona kojim će se urediti pružanje pravne pomoći svim osobama slabog imovnog stanja.

Provedba Projekta besplatne pravne pomoći za Rome u statusnim stvarima kako je to utvrđeno ovim Nacionalnim programom predviđa se do uspostave cjelovitog sustava pravne pomoći na način na koji će to biti propisano posebnim zakonom.

4. Suzbijanje eventualne diskriminacije policije prema Romima

Izvješće Ministarstva unutarnjih poslova

Svaka diskriminacija prema pripadnicima nacionalnih manjina, a posebice Romima, bez obzira na to manifestira li se na individualnoj, kulturološkoj ili institucionalnoj razini unutar policijske službe, mora biti prepoznata i suzbijana od strane disciplinskih tijela Ministarstva unutarnjih poslova.

Radi uključivanja pripadnika romske nacionalne manjine u obavljanje poslova policajca, u 2004. godini je u Policijskoj školi u Zagrebu devetomjesečno temeljno obrazovanje uspješno završilo troje pripadnika Roma, te su svi zaposleni.

S ciljem unaprjeđivanja rada sustava policije na suzbijanju bilo kojeg oblika diskriminacije, uvažavajući i mjeru iz Nacionalnog programa za Rome, tijekom 2006. godine u Policijskoj akademiji MUP-a RH, u suradnji s OESS-om (ODIHR), započeta je izvedba Programa izobrazbe policijskih službenika u suzbijanju zločina iz mržnje, putem kojeg je do sada

osposobljeno 10 djelatnika MUP-a za nositelja funkcije trenera u provedbi edukacije iz ovog područja u sustavu policije.

Predstavnik Ministarstva unutarnjih poslova, hrvatski nacionalni koordinator za policiju i ljudska prava pri projektu Vijeća Europe «Policija i ljudska prava- nakon 2000.», sudjelovao je na Regionalnoj konferenciji pod nazivom «Djelovanje policije u romskim i sinti zajednicama, odgovornosti policije i praktični pristupi», održanoj 13. i 14. lipnja 2006. godine u Skopju, Republika Makedonija. U organizaciji OESS-a , Odjel za razvoj policije (The Police Development Department – PDD), u vezi sa OESS-ovom kontaktnom točkom za romska/sinti pitanja i OESS-ovom Jedinicom za strategijska policijska pitanja, te u suradnji sa Ministarstvom unutarnjih poslova Republike Makedonije.

ZAKLJUČCI:

1. Mjera koja se odnosi na osnivanje, edukaciju i rad mobilnih timova do sada je uspješno provedena iako i dalje postoje određeni problemi u rješavanju statusnih pitanja Roma, najčešće zbog neposjedovanja isprava o identitetu. Ova mjera utvrđena je dugoročno te će se i dalje pratiti i proširivati rad mobilnih timova, ovisno o financijskim mogućnostima.

2. Mjera upoznavanja službenika koji rade na predmetima statusnih pitanja Roma, s običajima i ponašanjem Roma provedena je u zadanom roku.

3. Mjera zapošljavanja osobe koja poznaje romski jezik u službama u kojima se primaju zahtjevi Roma za uređenje statusnih pitanja u upravnim postupcima za sada nije provedena, međutim u izvješću su istaknuti pomaci u svezi sa školovanjem i zapošljavanjem pripadnika romske nacionalne manjine u sklopu izvanškolskog stručnog obrazovanja na radnom mjestu policijskog službenika.

4. U zadanom roku (tijekom 2004. godine) Uredu za nacionalne manjine dostavljen je materijal radi pripremanja i tiskanja brošure "Moja prava" na romskim jezicima.

5. Policija prati, analizira i reagira na određene pojave i događaje unutar romskih zajednica i nasilja, te intenzivira službu svim oblicima operativno-preventivnog rada, koordinacijom i sastancima s predstavnicima romskih zajednica i čelnika općina u romskim naseljima, poduzima preventivne mjere, na upoznavanju pripadnika Roma sa samozaštitnim ponašanjem i njihovom odgoju za to.

6. Cjelokupni operativni sustav policije upoznat je sa mjerama iz Nacionalnog programa za Rome te se statistički prate broj i vrste kaznenih dijela i prekršaja počinjenih na štetu Roma, kao i unutar romskih zajednica.

7. Kroz implementaciju Strategije djelovanja "Policija u zajednici" i projekta "Reforma operativno-preventivnog rada policije u odori" u okviru policijske organizacije ustrojeno je novo radno mjesto pod nazivom "kontakt-policajac" čija je primarna zadaća preventivno i proaktivno djelovanje policije.

8. Policija prati pojavu eventualne diskriminacije Roma, s ciljem poduzimanja mjera za njezino otklanjanje te sankcioniranje počinitelja takvih pojava.

9. Kao jedan od vidova suzbijanja pojave eventualne diskriminacije Roma ističemo uključivanje pripadnika romske nacionalne manjine u obavljanje poslova policajca u 2004. godini, u Policijskoj školi u Zagrebu.

10. Rashodi za provođenje mjera utvrđenih Nacionalnim programom za Rome, čiji je nositelj Ministarstvo unutarnjih poslova, u 2004. godini iznosili su 6.579,56 kuna, a u 2005. godini 6.864,60 kuna, što ukupno iznosi 13.444,16 kuna. Potrošen je manji dio sredstava, zbog toga što sve aktivnosti nisu još plaćene. Isto tako, dio aktivnosti pao je na teret sredstava Ministarstva unutarnjih poslova (seminari, sastanci i slično).

VIII. ODGOJ I OBRAZOVANJE

CILJEVI:

- *Uključivanje romske djece u programe predškolskog odgoja, odnosno u programe pripreme za polazak u školu*
- *Uključivanje djece školskih obveznika u redovno obrazovanje i poticanje za završetak obrazovanja do granica vlastitih mogućnosti*
- *Uključivanje mladeži i odraslih u nastavak obrazovnog procesa u skladu s principom cjeloživotnog učenja*
- *Uključivanje odraslih Roma u projekt «Hrvatska pismenost: put do željene budućnosti»*
- *Stipendiranje polaznika srednje škole i fakulteta*
- *Tiskanje romskog rječnika i drugih publikacija na romskom jeziku*
- *Edukacija učitelja i suradnika- pomagača*

VIII. ODGOJI I OBRAZOVANJE

MJERE:

A. Predškolski odgoj

1. Poticanje uključivanja što većeg broja romske djece u redovne programe dječjeg vrtića s ostalom djecom; romsku djecu koja do pete godine života nisu bila uključena u dječji vrtić, uključiti u program predškole, kojem je svrha razvoj svih potencijala i sposobnosti primjereno dobi, te time povećanje njihove mogućnosti za uspjeh i napredovanje u redovnom sustavu obrazovanja

Izvješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

U 2004./2005. i 2005./2006. organizirane su odgojne grupe u predškolskim programima u Varaždinskoj i Međimurskoj županiji. U 2005. godini bilo je ustrojeno 12 predškolskih programa za djecu pripadnike romske nacionalne manjine s obuhvatom od 340 djece (220 u petosatnom i desetosatnom programu i 120 djece u trosatnom programu). U 2006. godini novoustrojene su programi predškolskog odgoja u sljedećim dječjim vrtićima:

DV Kutina (50 djece); DV Popovača (10 djece); DV Hlojkica, Delnice – Brod na Kupi (12 djece); DV Cvrčak, Beli Manastir – Šećerana (12 djece); Udruga Merlin u Puli i Vodnjanu (igraonica za 30 djece).

U 2006. godini ima 707 djece koja su u sustavu predškolskog odgoja i obrazovanja, a izjašnjavaju se kao Romi.

Sva djeca se uvode u predškolske programe, uključujući i programe predškole koja ih priprema za što uspješniju integraciju u osnovno obrazovanje. Djeca Romi su uključena u predškolske programe u sljedećim županijama: Osječko-baranjskoj, Karlovačkoj, Varaždinskoj, Primorsko-goranskoj, Međimurskoj, Sisačko-moslavačkoj, Bjelovarsko-bilogorskoj, Koprivničko-križevačkoj, Istarskoj i Brodsko-posavskoj županiji. Provođenje programa predškole u 2005. godini rezultiralo je većim interesom roditelja za upisivanje djece Roma u predškolske programe u 2006. godini.

U 2006. godini Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je sljedeće programe predškole koji su se ostvarivali u školskoj godini 2005./2006. u dječjim vrtićima, osnovnim školama ili pri romskim udrugama, te druge aktivnosti:

DV Kutina – 50 djece – 40.000 kuna; DV Pinokio, Bjelovar – 50 djece – 50.000 kuna; Udruga Romi za Rome, naselje Kuršanec, Čakovec – 60 djece- 150.000 kuna; OŠ Dr. Ivana Novaka, Macinec – 42 djece – 88.898 kuna; OŠ Petrijanec – 30 djece - 90.397,74 kuna; OŠ Mala Subotica – 28 djece – 42.028,21 kuna; OŠ Vladimira Nazora Pribislavec- 24 djece – 28.285 kuna; OŠ Orehovica – 14 djece – 37.778,98 kuna; OŠ Domašinec – 4 djece - 35.600 kuna (uključena potpora za izlet); OŠ Frana Krste Frankopana, Brod na Kupi - 30 učenika – 11.400 kuna; OŠ Kuršanec – 15 učenika 22.452 kuna.

U školskoj godini 2005./2006. organizirane su odgojne skupine i u drugim županijama, posebno u Gradu Zagrebu. Udruga za promicanje kreativnosti Merlin iz Pule provodila je program Mala škola za djecu predškolske dobi na području grada Vodnjana i Pule. Projektom je obuhvaćeno oko 60 djece u dobi od 5 do 16 godina. Program je proveden u dvije skupine,

jednu skupinu (25 djece) čine djeca od 5 do 7 godina, koja su imala pripremu za polazak u prvi razred. Program je provoden u popodnevnim satima, tri puta tjedno, u trajanju od tri sata. Projekt navedene udruge prihvaćen je sufinanciran i tijekom školske 2005./2006. godine u okviru natječaja za programe udruga. Udruga će tijekom 2006./2007. ostvarivati projekt uz potporu Ministarstva.

Institut Otvoreno društvo, u suradnji s udrugom Roma Grada Belog Manastira, u školskoj godini 2005./2006. godini provodio je program obrazovanja Roma u Belom Manastiru.

Škole u Međimurskoj županiji prijavile su 320 djece koja su pohađala program predškole u školskoj godini 2005./2006.; aktivnosti će biti nastavljene i u školskoj godini 2006./2007. Naglašena je potreba da se program predškole provodi u trajanju dvije godine da bi se svu djecu valjano pripremila za polazak u prvi razred.

U 2005. za rad predškolskih odgojnih skupina isplaćena su sredstva u iznosu od 576.749,68 kuna.

Za područje predškolskog odgoja u 2006. MZOŠ je isplatio: 152.145 kuna iz glave 10 – Predškolski odgoj za sufinanciranje naobrazbe etničkih i nacionalnih zajednica te za odgoj i naobrazbu u malim školama; 609.988,30 kuna za programe predškole, što ukupno čini 762.133,30 kuna.

Također su sufinancirani i sljedeći programi: škola u prirodi, 42.792 kuna; ljetne škole, 50.000 kuna; tiskovine (slikovnice, rječnici), 85.433 kuna; športske aktivnosti, 89.100 kuna, te istraživanje 27.000 kuna, iz glave 10. – Zajednički programi u znanosti, obrazovanju i športu.

Odlukom iz prosinca 2006. o sufinanciranju projekata i programa udruga s isplatom 1. trećine u prosincu 2006., sufinancirat će se 3 trogodišnja projekta romskih udruga koji uključuju programe predškole i to prema nositeljima i u iznosima kako sljedi: Udruga Romi za Rome Hrvatske - 270.000 kuna, za projekt izjednačavanja obrazovnih mogućnosti kroz program predškole; Udruga Roma Međimurja - 207.000 kuna, za projekt integracije romske djece u odgojno-obrazovni sustav, te Udruga za promicanje kreativnosti Merlin Pula - 201.000 kuna, za igraonicu i malu školu.

Izvješće Grada Zagreba

Tijekom razdoblja za koje se daje izvješće, na gradskim se područjima s većim brojem romskog stanovništva provodi poseban program poticanja integracije romske djece u program predškole. Program se provodi u suradnji s romskim udrugama i Centrom za socijalnu skrb. Iz gradskog proračuna financiraju se svi troškovi programa predškole, a on je za romsku, kao i za svu drugu djecu, besplatan.

Program se provodi u:

- Dječjem vrtiću «Zrno», u Kozari-Boku, IX. odvojak broj 13.;
- Predškolskom centru i vrtiću «Cefferino Jimanez Malla», Unije Roma Hrvatske - poludnevni program predškolskog odgoja za 25 do 30 djece predškolske dobi s područja Kozari-Puta i Dubrave, te program predškole za 20 do 25 djece hrvatskih Roma.

Grad Zagreb je za navedeni program utrošio u svakoj godini izještajnog razdoblja po 500.000 kuna.

2. Ispitivanje govorno-jezičnog i psihofizičkog statusa romske djece prije uključivanja u program predškole

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Potrebno je prilagoditi ovu mjeru na takav način da se pri zdravstvenom pregledu romske djece obrati veća pozornost na govorni status te prema individualnoj zdravstvenoj dokumentaciji izda stručno mišljenje koje bi pripomoglo uspješnijem radu odgajatelja u predškolskom odgoju, odnosno programu predškole.

3. Osiguranje jednog besplatnog obroka djeci uključenoj u program predškole, a u slučaju potrebe i prijevoza

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Sva djeca uključena u predškolski odgoj imaju osiguran topli obrok i u suradnji sa školom i lokalnom samoupravom i prijevoz.

4. Organiziranje dodatne izobrazbe odgojitelja za rad s djecom iz socijalno i ekonomski depriviranih sredina i Roma pomoćnika odgojitelja sa završenom srednjom školom, radi pomoći odgojitelju u razumijevanju romskog jezika

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Svaka odgojna skupina ima romskog pomagača, a za troje je osigurana dodatna izobrazba na Učiteljskoj akademiji u Čakovcu.

PHARE program 2005. potpore za Rome, u dijelu koji se odnosi na obrazovnu komponentu predviđa edukaciju odgajatelja i romskih pomagača u predškolskom odgoju, odnosno predškoli.

5. Održavanje mjesečnih tematskih predavanja za roditelje u naseljima nastanjenim Romima, s naglaskom na psihosocijalnu pomoć

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Tematska predavanja za roditelje u naseljima održavaju škole u suradnji s lokalnom zajednicom. Prema dostupnim podacima, takva predavanja su održavana u naselju Sitnce. Osnovna škola Dr. Ivana Novaka, Macinec, organizirala je takva predavanja u školi na temu ovisnosti, besplatnih udžbenika i maloljetničke delikvencije. Isto tako je važno napomenuti kako se održavaju i redovni roditeljski sastanci i individualna savjetovanja u svim školama. Sastanke s Romima uglavnom održavaju romski pomagači u naseljima. U 2004. je bilo ukupno 18 romskih pomagača u predškolskom i osnovnom obrazovanju, a u 2006. ih je 15. PHARE program 2005. potpore Romima, u dijelu koji se odnosi na obrazovnu komponentu, također predviđa razvoj modula uključivanja roditelja u seminare i savjetovanja koji se, između ostalog, odnose na roditeljstvo te interes i volju da svoju djecu uključe u predškolski odgoj.

6. Vrednovanje rada i provedbe programa predškole te ovisno o postignutim rezultatima predlaganje i poduzimanje primjerenih mjera

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Prema izvješćima škola koje su zadužene za provođenje predškole, u programu predškole najprije se radilo na socijalno-emocionalnom razvoju djece: uvođenje u grupni život, pomoć u oslobađanju u novom prostoru i prevladavanju nesigurnosti. Radilo se na razvijanju međusobne interakcije djeteta i djeteta, kao i djeteta i odgajatelja. Polaznici su poticani na usvajanje osnovnih normi ponašanja u obitelji, u školi, na ulici. Takvim pristupima djeca stječu povjerenje u odgajatelje, a što je kasnije utjecalo i na prihvaćanje kulturoloških navika i njihovu upotrebu. Istovremeno su djeca stjecala prve higijenske navike. U radu s djecom primijenjene su didaktičke metode kojima se razvijala jezično-spoznajna kompetencija u djece, što je rezultiralo pozitivnim odnosom djece prema vršnjacima i radu, što je uopće preduvjet za njihovo uspješno uključivanje u osnovnu školu.

Zaključeno je da je ovaj oblik rada neophodan, daje dobre rezultate i upućuje na obvezu organiziranja predškolskih odgojnih skupina za svu romsku djecu s ciljem pripreme za uključivanje u odgojno-obrazovni sustav.

MJERE

B. Osnovnoškolsko obrazovanje

1. Ustrojavanje razrednih odjela i/ili skupina primjerenih predznanju romske djece

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

U osnovnoškolsko obrazovanje romska djeca se upisuju ravnopravno kao i sva druga djeca. Prije upisa u 1. razred provodi se postupak za sve učenike podjednako i na osnovi dobivenih rezultata se obavljaju upisi. Ministarstvo prati upise u 1. razred i rezultate nakon završenog 1. razreda. U 13 osnovnih škola u Međimurskoj županiji je 2004./2005. bilo upisano 265 učenika/ca Roma u 1. razrede, a 28 nije polazilo redovito osnovnu školu (izvor podataka: Ured državne uprave u Međimurskoj županiji, Služba za društvene djelatnosti).

U školama u kojima je i inače organiziran produženi boravak uključena su i romska djeca. Učenici ravnopravno sudjeluju u slobodnim aktivnostima zajedno s drugim učenicima. Iako nema organiziranog programa njegovanja romskog jezika i kulture, ni u školama ni u romskim udrugama, jezik i glazba romskog naroda njeguju se u sklopu rada dramske, literarne i recitatorske grupe i zbornog pjevanja (Međimurska i Varaždinska županija).

U osnovnim školama Međimurske županije u školskoj godini 2004./2005. nastavu je pohađalo 1013 učenika/ca (od toga 332 u 1., 178 u 2., 136 u 3., 123 u 4., 88 u 5., 78 u 6., 45 u 7., i 33 u 8. razredu).

U osnovnim školama Međimurske županije je u školskoj godini 2005./2006. nastavu pohađalo 1.180 učenika/ica (274 u prvom, 209 u drugom, 209 u trećem, 162 u četvrtom, 148 u petom, 89 u šestom, 53 u sedmom i 36 učenika/ice u osmom razredu).

Što se tiče učenika/ca s teškoćama u razvoju koji imaju rješenje o primjerenom obliku školovanja, odnosno prilagođeni program u redovnim osnovnim školama, u Međimurskoj županiji je 301 takav učenik (od 1. do 8. razreda), a za 87 djece je odgođen upis u 1. razred. Kvalitetnija realizacija nastave iziskuje povećane potrebe za stručnim suradnicima i dodatnom edukacijom učitelja i nastavnika.

U 2005. je u sustavu osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja uključeno ukupno 15 romskih pomagača, za čiji rad su izdvojena sredstva u ukupnom iznosu od 434.947,86 kuna.

U školskoj godini 2005./2006., u školama u Međimurju romska djeca su uključena u sustav obrazovanja kako sljede: Macinec, 8 čisto romskih razreda i 12 miješanih; Kuršanec, 13 romskih razreda i 10 miješanih; Mala Subotica, 6 romskih i 7 miješanih razreda; Podturen, 12 miješanih razreda i Kotoriba, 16 miješanih razreda.

Prema podacima Ureda državne uprave u Međimurskoj županiji – Službe za društvene djelatnosti u 2006./2007. školskoj godini ukupno polazi 1295 učenika/ca (od toga 276 u 1., 239 u 2., 178. 3., 197 u 4., 188 u 5., 97 u 6., 74 u 7., i 46 u 8. razredu). Navedeni učenici su raspoređeni u osnovnim školama kako sljede: OŠ čakovec- 1; OŠ Domašinec – 47; OŠ Donja Dubrava – 18; OŠ Goričan – 14; OŠ Ivanovec – 2; OŠ Kotoriba – 85; OŠ Kuršanec – 257; OŠ Dr. Ivana Novaka, Macinec – 281; OŠ Mala Subotica – 170; OŠ Mursko Središće – 73; OŠ Nedelišće 2; OŠ Orehovica – 118; OŠ Vladimira Nazora, Pribislavec – 130; OŠ Podturen – 63; OŠ Selnica – 1; OŠ Štrigova – 3; Centar za odgoj i obrazovanje, Čakovec – posebni odjeli – 30 učenika).

Ukupno u školskoj godini 2006./2007. nastavu u osnovnim školama u RH pohađa 2946 učenika/ca.

Ministarstvo je pomoglo Udruzi Romi za Rome u organiziranju prijevoza udžbenika što su prikupljeni u dogovoru sa zagrebačkim osnovnim školama (prema popisu OŠ Darda), a namijenjeni su učenicima u Baranji. U 2006./2007. bit će osigurani besplatni udžbenici svim učenicima osnovnih škola i 1. razreda srednjih škola u RH.

U Osnovnoj školi „Dr. Franjo Tuđman“ u Belom Manastiru provodi se produženi boravak za djecu Roma i drugu djecu čiji roditelji imaju mala primanja ili su nezaposleni. Učionice su primjereno opremljene i integracija romske djece u redovnu nastavu je ostvarena. Suradnjom Udruge Roma Belog Manastira i Grada, osjetno je smanjen broj djece koja ne pohađaju osnovnu školu. Posebna se pozornost posvećuje uključivanju romske djece u športske aktivnosti škole. Ministarstvo je u 2005. i 2006. godini i financijski podupiralo rad romskih udruga koje se bave športom. Udruga Športsko-rekreativno društvo Roma „Roma“ Zagreb dobila je od Ministarstva 36.000 kuna za organiziranje međunarodnog turnira u nogometu za Rome te 50.000 kuna u 2006. godini.

Prema programu Ministarstva trenutačno se u Hrvatskoj školuje oko 100 učenika romske nacionalnosti u osnovnoškolskom obrazovanju odraslih (suradnja s pučkim otvorenim učilištima.)

Izješće Grada Zagreba

Sukladno Ustavu Republike Hrvatske i zakonskim odredbama potiče se uključivanje što većeg broja romske djece u redovito osnovnoškolsko obrazovanje kao i u slobodne,

izvannastavne i besplatne izvanškolske aktivnosti. Prema podacima iz 2005./06. u 48 osnovnih škola redovitim osmogodišnjim obrazovanjem obuhvaćeno je 397 učenika. Učenicima romske nacionalnosti slabijeg imovinskog stanja osigurana je prehrana tijekom nastave i produženog boravka.

2. Organiziranje produženog boravka i drugih oblika dopunske nastave za romsku djecu kojoj je to potrebno. Svrha produženog boravka i dopunske nastave je osiguranje prostornih i drugih uvjeta za pisanje domaćih zadaća i učenje, romskoj djeci koja nemaju primjerene uvjete u vlastitom domu, te pružanje pomoći radi njihovog boljeg napredovanja, usvajanja hrvatskog jezika i svladavanja nastavnog gradiva.

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Kao što je već navedeno u točki B1., u školama u kojima je organiziran produženi boravak, uključena su i romska djeca. Za sve učenike osiguran je topli obrok.

U većini škola, romski pomagači imaju mogućnost pomagati u dopunskoj nastavi. Dopunska nastava organizirana je, iz hrvatskog jezika obvezno, a iz ostalih predmeta gdje je to potrebno.

U studenome 2006. Ministarstvo je objavilo javni natječaj za sufinanciranje programa za unaprjeđenje odgoja i obrazovanja djece pripadnika romske nacionalne manjine u 2006./2007. školskoj godini, što uključuje, uz predškolske programe, i programe produženog boravka u osnovnoj školi. Navedeni programi (koji uključuju prijevoz i obrok) uz odgovarajuću potporu za opremu i didaktički materijal, doprinijet će stvaranju preduvjeta za uključivanje romskih učenika u produženi boravak.

3. Poticanje uključivanja romske djece u slobodne izvannastavne aktivnosti (npr. športske aktivnosti, amaterska školska i vanškolska društva i sl.) te poticanje, praćenje i razvijanje darovitosti kod djece za koju se to ocijeni korisnim; osposobljavanje romskih učenika u izvannastavnim programima za korištenje novih informacijskih tehnologija

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Podaci o uključivanju romske djece u slobodne aktivnosti nisu dostupni za čitavo područje Republike Hrvatske, ali prema izvješćima iz Međimurske županije učenici romske pripadnosti najčešće se odlučuju za športske aktivnosti, tamburaše, zbor, te u sekcije školske zadruge – ekolozi, voćari.

Ministarstvo je u 2005. i 2006. godini i financijski podupiralo rad romskih udruga koje se bave športom. Udruga Športsko-rekreativno društvo Roma, „Roma“ Zagreb, dobila je od Ministarstva 36.000 kuna za organiziranje međunarodnog turnira u nogometu za Rome te 50.000 kuna u 2006. godini.

Ministarstvo je također u 2006. sufinanciralo edukativne izlete, školu u prirodi, naturalne izlete za romske učenike i to OŠ Domašinec - Međimurje, OŠ Kuršanec – Međimurje, OŠ bana Josipa Jelačića – Zagreb, te Udruzi izvornih katoličkih Roma - Lovari.

Glede informatičke pismenosti, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa odobrilo je Udruzi Roma Zagreba i Zagrebačke županije za 3-godišnji projekt ECDL - edukacije djece i mladeži romske nacionalne manjine iznos od 201.000 kuna, s isplatom 1. trećine u prosincu 2006.; Udruzi za promicanje kreativnosti "Merlin", za projekt Kreativno učenje i informatička radionica u dječjem romskom centru u Vodnjanu, iznos od 40.000 kuna; Udruzi Roma Međimurja za projekt socijalne prevencije i integracije djece Roma kroz učenje i igru

u prirodi, iznos od 34.000 kuna, te Udruzi Romi za Rome Hrvatske, za ljetnu školu, iznos od 90.000 kuna (50.000 + 40.000 kuna).

4. Osiguranje prehrane u školi tijekom nastave i produženog boravka za romsku djecu slabijeg imovnog stanja

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Sva romska djeca imaju osiguranu prehranu tijekom nastave i tijekom produženog boravka.

5. Organiziranje slobodnih aktivnosti u osnovnim školama za romsku djecu koja žele njegovati romsku kulturu, običaje i tradiciju.

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Iako nema organiziranog programa njegovanja romskog jezika i kulture, jezik i glazba romskog naroda njeguju se u sklopu rada dramske, literarne i recitatorske grupe i zbornog pjevanja (Međimurska i Varaždinska županija) uz pomoć potpore romskim udrugama.

6. Motiviranje i ponovno uključivanje u osnovno obrazovanje romske djece koja su iz nekog razloga napustila osnovno školovanje, te uključivanje Roma koji su stariji od 15 godina, a nisu završili osnovnu školu ili su nepismeni, u program Vlade Republike Hrvatske "Za Hrvatsku pismenosti: Put do poželjne budućnosti", namijenjen opismenjivanju odraslih osoba i stjecanju zanimanja

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Prema programu Ministarstva za obrazovanje odraslih, u Hrvatskoj se trenutačno školuje oko 100 učenika romske nacionalnosti u osnovnoškolskom obrazovanju te osposobljava u pučkim otvorenim učilištima.

U 2005. i 2006. ukupno je utrošeno 224.900 kuna iz sredstava ovog projekta Ministarstva.

7. Tiskanje slikovnog romsko-hrvatskog rječnika za djecu. Izrada slikovnica ili prijevoda slikovnica na romskom jeziku. Izrada udžbenika i rječnika, didaktičkih sredstava i radnih materijala koji bi olakšali ovladavanje hrvatskim standardnim jezikom i olakšali usvajanje jezične građe.

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

U Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa prijavljeno je nekoliko programa izrade rječnika na romskim jezicima, prijevodi slikovnica i tiskanje knjiga iz života i povijesti, običaja i tradicije romskog naroda. Neke tiskovine Ministarstvo je već financiralo: „Progoni nad Romima“, „Integracija bez asimilacije“, „Povijesna kretanja Roma“, „Mala Biblija“, „Mala romska abeceda“, „Zub zubić“, „Plakat-čovjek“, „Alisa u zemlji čudesa“, „Ples na kiši“, „Slikovnica za romske klince i klinceze“. U 2006. sufinancirano je Udruzi Bolja budućnost tiskanje romsko-hrvatskog i hrvatsko-romskog rječnika u iznosu od 20.000 kuna, te Romskom karate-klubu Shiro – Zagreb, tiskanje slikovnica u iznosu od 64.233 kuna.

MJERE

C. Srednjoškolsko obrazovanje

1. Poticanje upisa romskih učenika u srednje škole organiziranjem pripreme za upis, te pomoći u učenju i svladavanju gradiva

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Ministarstvo potiče upise u srednjoškolsko obrazovanje i, u suradnji s romskim vijećima i udrugama, kao i na zahtjev pojedinaca, pomaže pri upisu učenika u srednjoškolsko obrazovanje. Ministarstvo je u Odluku o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u srednje škole uključilo i upis na osnovi Nacionalnog programa za Rome.

Učenika romske nacionalne manjine koji živi u uvjetima koji su mogli utjecati na njegov uspjeh u osnovnoj školi, može se upisati u srednju školu ako ima 10% manje bodova od bodova iz točke XXI., stavka 2. Odluke, te ako zadovolji na ispitu sposobnosti i darovitosti u školama u kojima je to uvjet. Za korištenje ovog prava, uz ostale pisane dokumente, učenik uz prijavnicu prilaže: preporuku vijeća romske nacionalne manjine, odnosno registrirane romske udruge; mišljenje službe za profesionalno usmjeravanje, o sposobnostima i motivaciji učenika za do tri primjerena programa obrazovanja.

Posebosti i probleme upisa koji se ne mogu riješiti u školi, preuzima Ministarstvo u skladu s navedenom Odlukom. Ministarstvo sufinancira školarine i smještaj u učeničkim domovima. Srednjoškolci su uglavnom upisani po načelu pozitivne diskriminacije, odnosno bez obveze udovoljavanja uvjetima potrebnih upisnih bodova. Za upise u školsku godinu 2005./2006. i 2006./2007. u Odluci o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u srednje škole, posebnom točkom uređen je upis učenika romske nacionalnosti.

Na temelju Nacionalnog programa za Rome određuje se manji broj potrebnih bodova za romske učenike. Ministarstvo je osim toga pomoglo pri upisu u srednje škole i onim učenicima koji nisu zadovoljili ni umanjene kriterije.

U 2006./2007. školskoj godini prema navedenim kriterijima upisano je u 1. razred 48 romskih učenika, od čega u 3-godišnje škole 42 učenika, a u 4-godišnje škole 6 učenika.

Ministarstvo stipendira srednjoškolce u iznosu od 5.000 kuna godišnje (pomoć za pokrivanje putnih troškova, nabavu udžbenika, školskog pribora, obrok i sl.) te sufinancira smještaj u učeničkim domovima.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u dogovoru sa srednjoškolskim ustanovama plaća i školarinu, kao i školarinu za obrazovanje odraslih u srednjoškolskim zanimanjima za one koji su završili trogodišnje obrazovanje i stekli prvo zanimanje, kako bi mogli upisati četvrti razred te nakon završetka nastaviti školovanje na visokoškolskim ustanovama.

Ministarstvo odobrava i plaćanje upisnina za one koji žele nastaviti školovanje i steći prvo zanimanje. U školskoj godini 2005./2006. Ministarstvo je pomoglo nekim od oblika pomoći

(stipendije i školarine) ukupno 52 učenika (43 srednja škola, 11 školarina za odrasle, 1 školarina za pripremu za upis na fakultet, 6 studentskih stipendija), a u učeničke domove smješteno je 30-tak učenika.

U 2006. je isplaćeno za stipendije 215.000 kuna; za školarine 39.777 kuna, a za studentske stipendije 60.000 kuna.

Program se nastavlja i u 2006./2007. školskoj godini.

2. Stipendiranje romskih učenika kojima je to potrebno

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Kao što je navedeno u točki C1, Ministarstvo stipendira srednjoškolce u iznosu od 5.000,00 kuna godišnje (pomoć za pokrivanje putnih troškova, nabavu udžbenika, školskog pribora, obrok i sl.) te sufinancira smještaj u učeničkim domovima.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u dogovoru sa srednjoškolskim ustanovama plaća i školarinu, kao i školarinu za obrazovanje odraslih u srednjoškolskim zanimanjima za one koji su završili trogodišnje obrazovanje i stekli prvo zanimanje, kako bi mogli upisati četvrti razred te nakon završetka nastaviti školovanje na visokoškolskim ustanovama.

Ministarstvo odobrava i plaćanje upisnina za one koji žele nastaviti školovanje i steći prvo zanimanje. U školskoj godini 2005./2006. Ministarstvo je pomoglo nekim od oblika pomoći (stipendije i školarine) ukupno 52 učenika (43 srednja škola, 11 školarina za odrasle, 1 školarina za pripremu za upis na fakultet, 6 studentskih stipendija), a u učeničke domove smješteno je 30-tak učenika.

U 2006. je isplaćeno za stipendije 215.000 kuna; za školarine 39.777 kuna, a za studentske stipendije 60.000 kuna.

U školskoj godini 2006./2007. osiguralo je 89 (51 m, 38 ž) stipendija za učenike i studente pripadnike romske nacionalne manjine. Ukupno je osigurana 81 (49 m, 32 ž) srednjoškolska stipendija i 8 (2m, 6 ž) studentskih stipendija.

3. Financiranje smještaja romskih učenika kojima je to potrebno u učeničke domove.

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Navedeno u C1 i 2.

MJERE

D. Visokoškolsko obrazovanje

1. Poticanje romskih učenika na stjecanje višeg i visokog obrazovanja te organiziranje i financiranje pripreme za polaganje prijavnih ispita

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Na visokoškolskim ustanovama u 2005./2006. stipendiju je primalo 6 studenata romske populacije. Ministarstvo je osiguralo stipendije svim upisanim Romima prema Nacionalnom programu za Rome, u iznosu od 10.000 kuna godišnje po studentu. U 2006./2007. akademskoj godini Ministarstvo stipendira 8 studenata, koliko ih je ispunilo uvjete za upis, a obratili su se Ministarstvu. U obradi se još nalaze tri studentske stipendije. Isto tako je osigurano 11 školarina (7 m, 4, ž) za pripadnike romske nacionalne manjine.

Od 2006. godine na razini Grada Zagreba organizira se besplatna priprema za upis na visoka učilišta, što je dostupno i romskim učenicima završnog razreda srednje škole u Gradu Zagrebu.

Svi kandidati koji upišu visokoškolsko obrazovanje, a ne dobiju državnu stipendiju, mogu se izravno obratiti Ministarstvu koje će im na osnovi Nacionalnog programa za Rome osigurati stipendiju u iznosu od 10.000 kuna za studijsku godinu. Romski studenti imaju pravo na smještaj u studentski dom, međutim za sada nema informacija da su to zatražili. Visokoškolska ustanova svim studentima nakon upisa izdaje studentsku iskaznicu kojom ostvaruju svoja studentska prava (prehrana u studentskim restoranima, subvencionirani javni prijevoz i dr.).

Na stručnu praksu studenti se upućuju u sklopu studijskog programa, ovisno o studiju koji su upisali. Nastavnici na učiteljskim i novinarskim studijima stalno se usavršavaju putem raznih seminara u komunikologiji, informatologiji, multikulturalizmu, interkulturalizmu, kako bi mogli što bolje, kvalitetnije i uspješnije komunicirati s romskim studentima.

2. Priznavanje dodatnih bodova Romima studentima za socijalno-ekonomske uvjete u kojima žive, za smještaj u studentski dom.

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Nije bilo zahtjeva.

1. Stipendiranje romskih studenata kojima je to potrebno.

Izvešće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Ministarstvo je osiguralo stipendije svim romskim studentima koji su to od Ministarstva zatražili. U 2006./2007. akademskoj godini Ministarstvo je preporučilo po načelu pozitivne diskriminacije, a na osnovi Nacionalnog programa za Rome upis romskih kandidata na studij (1 preporuka za Učiteljsku akademiju u Osijeku, 1 za Ekonomski fakultet u Rijeci, 1 za Veleučilište u Rijeci). U 2005./2006. MZOŠ je stipendirao 6 studenata, a u 2006./2007., 3 studenta koji su zatražili stipendiju.

4. Uvođenje predmeta romskog jezika i kulture kao izbornog predmeta na učiteljskoj akademiji i drugim visokoškolskim institucijama

Izvješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Mjera još nije realizirana.

MJERE

E. Odgoj i obrazovanje za ljudska prava

1. Organiziranje učenja o ljudskim pravima u svim odgojno obrazovnim ustanovama

Izvješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Učenje o ljudskim pravima u odgojno-obrazovnim ustanovama provodi se podjednako za sve učenike, u okviru posebnih programa i obilježavanja datuma vezanih za ljudska prava. Ministarstvo je suorganizator aktivnosti, vezano za literarne i likovne radove na temu ljudskih prava i prava djeteta. Također sufinancira i programe o ljudskim pravima koji se za djelatnike različitih odgojno-obrazovnih ustanova organiziraju u obliku predavanja, seminara, praktičnog dijela i dr.

Tisak

Kao što je navedeno u B7, u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa prijavljeno je nekoliko programa izrade rječnika na romskim jezicima, prijevodi slikovnica i tiskanje knjiga iz života, povijesti, običaja i tradicije romskog naroda. Neke tiskovine Ministarstvo je već financiralo: „Progoni nad Romima“, „Integracija bez asimilacije“, „Povijesna kretanja Roma“, „Mala Biblija“, „Mala romska abeceda“, „Zub zubić“, „Plakat-čovjek“, „Alisa u zemlji čudesa“, „Ples na kiši“, „Slikovnica za romske klince i klinceze“. U 2006. sufinancirano je Udruzi „Bolja budućnost“ tiskanje romsko-hrvatskog i hrvatsko-romskog rječnika u iznosu od 20.000 kuna, te Romskom karate klubu „Shiro“ – Zagreb tiskanje slikovnica u iznosu od 64.233 kuna.

P O S E B N I P R O G R A M I

Kao što je navedeno pod B1 i B3, organiziranje ljetnih škola, seminara i drugih oblika čuvanja i njegovanja kulture i identiteta romskog naroda planirano je programima udruga i u tijeku je sufinanciranje nekih od navedenih programa.

Posebna se pozornost posvećuje uključivanju romske djece u športske aktivnosti škole. Ministarstvo je u 2005. i 2006. godini i financijski podupiralo rad romskih udruga koje se bave športom. Udruga Športsko-rekreativno društvo Roma „Roma“, Zagreb dobila je od Ministarstva 36.000 kuna za organiziranje međunarodnog turnira u nogometu za Rome, te 50.000 kuna u 2006. godini.

Ministarstvo je također u 2006. sufinanciralo edukativne izlete, školu u prirodi, naturalne izlete za romske učenike i to OŠ Domašinec - Međimurje, OŠ Kuršanec – Međimurje, OŠ bana Josipa Jelačića – Zagreb te Udruzi izvornih katoličkih Roma - Lovari.

Glede informatičke pismenosti Ministarstvo je odobrilo Udruzi Roma Zagreba i Zagrebačke županije 3-godišnji za projekt ECDL edukacije djece i mladeži romske nacionalne manjine iznos od 201.000 kuna s isplatom 1. trećine u prosincu 2006.; Udruzi za promicanje kreativnosti Merlin za projekt Kreativno učenje i informatička radionica u dječjem romskom centru u Vodnjanu iznos od 40.000 kuna; Udruzi Roma Međimurja za projekt socijalne prevencije i integracije djece Roma kroz učenje i igru u prirodi iznos od 34.000 kuna, te Udruzi Romi za Rome Hrvatske za ljetnu školu, iznos od 90.000 kuna (50.000 + 40.000 kuna).

Predstavnici Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa posjetili su pojedine škole u Međimurskoj županiji u kojima se ostvaruje program predškole za djecu Roma. Razgovaralo se s nastavnicima, ravnateljima škola te stručnim suradnicima. Razgovorima su prisustvovali predstavnici županijskih ureda za društvene djelatnosti, odnosno ureda državne uprave.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa redovito organizira sastanke s romskim udrugama koje u svojem radu pružaju pomoć djeci Roma u obrazovanju te s predsjednicima i predstavnicima vijeća romske nacionalne manjine.

Za provedbu Nacionalnog programa za Rome u 2004. godini nisu bila osigurana posebna sredstva u Državnom proračunu za Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, ali je utrošeno 420.090 kuna za zadovoljavanje obrazovnih potreba romske nacionalne manjine.

Za provedbu Nacionalnog programa za Rome u 2005. bila su osigurana sredstva u iznosu od 500.000 kuna, koja su za 2006. porasla na 1.000.000 kuna. U 2005. je za romsku nacionalnu manjinu potrošeno 1.127.019,68 kuna iz sredstva namijenjenih za obrazovanje nacionalnih manjina.

U 2007. godini planirano je u Državnom proračunu za provedbu Nacionalnog programa za Rome 1.300.000 kuna, u dijelu koji se odnosi na obrazovanje. Za kvalitetnije i uspješnije provođenje svih mjera i planiranih aktivnosti, koristit će se i financijska sredstva PHARE za projekt potpore Romima, u dijelu koji se odnosi na obrazovnu komponentu te iz međunarodnog projekta Ministarstva i Roma Education Fund (REF) iz Budimpešte.

Ukupan iznos sredstava kojima je Ministarstvo financiralo ili sufinanciralo provedbu mjera iz Nacionalnog programa za Rome u 2005. godini iznosi: 2.265.389,68 kuna, a u 2006. godini taj je iznos 2.574.495 kuna.

Izvješće Ureda za ljudska prava

Uz potporu provedbe Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava, Ured je proveo i pojedine ciljane aktivnosti, vezano za učenje o ljudskim pravima.

Ured za ljudska prava inicirao je, putem Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa te Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, u svrhu organiziranja provedbe edukacije o ljudskim pravima u svim vrstama odgojno-obrazovnih ustanova i ustanovama socijalne skrbi, obilježavanje 10. prosinca – Međunarodnog Dana ljudskih prava, tematski posvećeno suzbijanju nasilja.

Posredovanjem Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, a putem Ureda državne uprave u županijama je, vezano uz suzbijanje nasilja među djecom i mladima, u svim odgojno-obrazovnim ustanovama inicirano je provođenje tematskih aktivnosti u svezi sa suzbijanjem nasilja, a u obliku prigodnih izložba dječjih radova, na temu dječjih i ljudskih prava, tribina o zaštiti djece od nasilja, te nagradnog natjecanja u literarnim radovima učenika osnovnih i srednjih škola, na temu «Život bez nasilja», kao i likovnih radova (plakati) na istu temu.

Ured za ljudska prava svake godine obilježava 10. prosinca, Međunarodni dan ljudskih prava. Tijekom 2004. i 2005. Međunarodni dan ljudskih prava obilježen je cjelodnevnom događanjima na Trgu Petra Preradovića u Zagrebu, kojom prigodom su pozvane županije koje su u mogućnosti organizirati prijevoz školske djece i učitelja, da se uključe u navedenu akciju. U tu svrhu su 2004. godine djeca iz dječjih vrtića pozvana prirediti izložbu dječjih likovnih radova, vezanih uz tematiku suzbijanja nasilja. Učenici osnovnih i srednjih škola pozvani su osmisliti plakate s istom tematikom, a srednjoškolska mladež pisati literarne radove na temu «Nasilje u kojem živimo - tko nam mladost pretvara u neželjeni kaos» te su, po ocjeni za tu prigodu uspostavljenog povjerenstva, izabrani najbolji radovi u svakoj od kategorija koji su i prigodno nagrađeni.

Primljeno je 60 literarnih radova na zadanu temu, od kojih su četiri rada i nagrađena, na svečanoj sjednici Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za ljudska prava.

Od likovnih radova primljeno ih je 45, a nagrađeno ih je 5.

Tijekom studenoga 2005. godine, Ured je s ciljem obrazovanja o ljudskim pravima u odgojno-obrazovnim ustanovama, proveo natječaj za učenike osnovnih i srednjih škola za likovne i literarne radove na temu «Tolerancija prema različitosti». Navedeni natječaj proveden je s ciljem poticanja mladih na promišljanje tolerancije prema svim vidovima različitosti, uključivo i tolerancije prema pripadnicima nacionalnih manjina.

Povodom javnog obilježavanja 10. prosinca - Međunarodnog dana ljudskih prava koje je 2005. pod nazivom «Tolerancija prema različitosti» održano na Trgu Petra Preradovića u Zagrebu, javno su prezentirani i nagrađeni učenički radovi što je omogućilo odgojno djelovanje na šire građanstvo.

I u 2006. godini Ured za ljudska prava tradicionalno je obilježio 10. prosinca Međunarodni dan ljudskih prava događanjem na Trgu bana Josipa Jelačića. Ovaj događaj, koji je u cijelosti posvećen podizanju javne svijesti o zaštiti i promicanju ljudskih prava, svojim su sudjelovanjem popratile organizacije civilnog društva, međunarodne organizacije te brojni građani.

Povodom obilježavanja 10. prosinca – Međunarodnog dana ljudskih prava, Ured za ljudska prava je organizirao svoj tradicionalni natječaj za učenike osnovnih i srednjih škola, za likovne i literarne radove na temu iz područja ljudskih prava.

U okviru Okruglog stola ECRI-a, koji je organiziran u suradnji Europske komisije za suzbijanje rasizma i netolerancije, te Ureda za ljudska prava, «Suzbijanje rasizma i rasne diskriminacije protiv Roma» ukazano je na potrebu uključivanja, u što većoj mjeri žena, Romkinja u procese odlučivanja, poticanje većeg zapošljavanja Roma, legalizaciju romskih

naselja i razvoj infrastrukture u njima, sprječavanje nasilja i diskriminacije Roma te uključivanje Roma u njima namijenjene projekte.

Osim navedenoga, Ured za ljudska prava je tijekom 2004., povodom 20. studenoga – Dana Konvencije o pravima djeteta, tiskao i u osnovne škole na područjima od posebne državne skrbi dostavio, za učenike posebno pripremljene brošure «Nauči svoja prava da bi znao kada ih drugi krše».

Uspostavljena je kvalitetna suradnja s organizacijama civilnog društva koje imaju od strane Ministarstva odobrene programe odgoja i obrazovanja za ljudska prava, po kojima rade u školama, te s djecom obrađuju navedene sadržaje. Navedena suradnja planira se i ojačati.

IX. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

CILJEVI:

- *Zdravstveni odgoj i prosvjećivanje Roma*
- *Provedba anketiranja u vezi sa zdravljem Roma*
- *Obuhvaćanje većeg broja romske djece cijepljenjem*
- *Poboljšanje uvjeta rada patronažne skrbi romske populacije*
- *Borba protiv alkoholizma, pušenja duhana, i drugih ovisnosti*
- *Praćenje ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu svih Roma, a posebno djece i žena*

IX. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

MJERE:

1. Zdravstveni odgoj i prosvjećivanje Roma, a posebno žena

Izvešće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

Krajem 2004. godine održan je seminar u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo (u daljnjem tekstu: HZJZ) za osposobljavanje edukatora koje je pokrenulo i financiralo Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), za pet županija koje prema Popisu stanovništva iz 2001. imaju najviše registriranih Roma. Krajem 2005. godine u HZJZ-u je održan seminar za predstavnike 11 županija. Pozivi za sudjelovanje na seminar upućeni su predstavnicima županija i njihovih županijskih zavoda za javno zdravstvo. Sudionici radionice su budući koordinatori i nositelji aktivnosti vezanih uz poboljšanje zdravstvenog stanja i zdravstvene zaštite Roma u županijama.

Na seminaru su održana izlaganja o anketnom pilot istraživanju o zdravstvenom stanju i korištenju zdravstvene zaštite Roma te smjernicama za intervenciju. Nakon uvodnih izlaganja sudionici su u malim grupama, podijeljeni prema županijama, izradili županijske zdravstvene prioritete Roma prema lokalnim potrebama uz prijedlog izvora financiranja.

Sudionicima su također podijeljeni edukacijski paketi stručnog materijala koji se odnosi na područje zdravstvenog odgoja i promicanja zdravlja kao pomagalo u provođenju zdravstvenog prosvjećivanja za patronažne sestre i zavode za javno zdravstvo. Edukacijski materijal je priređen prema temama određenom Programu.

Na seminaru su doneseni sljedeći zaključci:

a) Većina zdravstvenih prioriteta determinirana je osnovnim uvjetima stanovanja i komunalne infrastrukture. Neurbanizirana romska naselja bez odgovarajuće vodoopskrbe, kanalizacije i drugih elemenata komunalne infrastrukture te dispozicije otpadnih tvari uzrok su i neodgovarajućim higijensko-sanitarnim uvjetima življenja. Stoga se u županijama najprije trebaju riješiti osnovni uvjeti stanovanja u čemu bi zajedničkim financiranjem trebali sudjelovati i država i lokalna zajednica sredstvima državnog, županijskog i gradskog/općinskog proračuna. Iz sredstava lokalne zajednice treba osigurati provođenje deratizacijskih, dezinfekcijskih i dezinsekcijских mjera te uklanjanja pasa lualica iz naselja.

b) Sudionici su istaknuli i važnost suodgovornosti, odnosno vlastite odgovornosti Roma za pribavljanje potrebne dokumentacije za stjecanje određenih prava, pa tako i prava na osnovno zdravstveno osiguranje. Zbog malog udjela školovanih Roma te velikog udjela neškolovanih i nepismenih koji trebaju pomoć u rješavanju svojih traženja (ispunjavanje različitih obrazaca, prijava i molbi) koristilo bi uspostaviti službu-centar za savjetovanje Roma na razini županije koji bi pružali savjetodavnu i stručnu pomoć u rješavanju ovakvih problema.

c) Predstavnici županijskih radnih skupina će na županijskoj razini predložiti detaljnu razradu zdravstvenih prioriteta, a neophodno je i službeno imenovanje koordinacijske radne skupine, kako bi se moglo pratiti provođenje i provesti evaluacija provedenih mjera određenih županijskim planom.

d) Za utvrđivanje županijskih zdravstvenih prioriteta potrebno je i provesti istraživanje slično predstavljenom pilot-istraživanju provedenom u jednom romskom naselju, jer sadržaj istraživanja omogućava uvid u osnovne pokazatelje socijalnih i zdravstvenih prilika Roma.

e) Predlaže se provođenje zdravstveno-odgojnih aktivnosti na dva načina: osiguranjem sredstava za osposobljavanje Roma pomagača koji će zajedno s patronažnom službom, ali i kroz različite romske udruge (kulturno-umjetnička društva i sl.) provoditi zdravstvenu

edukaciju te koristeći mogućnosti suradnje zdravstva, školstva, predškolskih ustanova i lokalnih medija.

f) Nakon službenog imenovanja radnih skupina od strane županijskih vlasti te pokretanja zdravstveno-odgojnih i drugih aktivnosti u rješavanju zdravstvenih prioriteta Roma u županijama predlaže se održavanje sastanka o tijeku aktivnosti i postojećim problemima na razini svake županije. Predlaže se i provođenje evaluacijskog seminara u organizaciji Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo za sve uključene županije nakon šest mjeseci provođenja lokalnih programa.

U 2006. godini započelo se s evaluacijom provođenja županijskih programa za poboljšanje zdravlja i zdravstvene zaštite Roma. U okviru mjere upućen je dopis svim županijama na čijim područjima žive Romi sa zahtjevom da županije osnuju radne skupine koje će koordinirati aktivnostima poboljšanja zdravlja Roma na svojem području zbog razvoja vlastitih županijskih programa i određivanja specifičnih lokalnih prioriteta. Za aktivnosti vezane uz promicanje zdravlja u romskim naseljima predložena je uska suradnja domova zdravlja, preko patronažne službe i županijskog zavoda za javno zdravstvo. HZJZ je izradio evaluacijski upitnik s osnovnim pokazateljima o zdravlju Roma i korištenju zdravstvene zaštite posebno ranjivih skupina – žena, vezano uz majčinstvo, te djece predškolske i školske dobi. Upitnik je distribuiran u 15 županija i u tijeku je pristizanje odgovora sa terena. Nakon obrade i analize podataka izradit će se izvješće prema županijama, nakon čega će uslijediti evaluacijski seminar u HZJZ-u, za županijske radne skupine – koordinate aktivnosti. Sudionici seminara će ocijeniti provedene aktivnosti i definirati daljnje mjere za poboljšanje zdravstvenog stanja Roma.

U okviru mjere provedeni su sljedeći poslovi:

1. Upućen je dopis Sisačko-moslavačkoj županiji i ZJZ-u koji su određeni za provođenje pilot-istraživanja, te su upoznati s aktivnostima Nacionalnog programa i Akcijskog plana za Rome na razini države.
2. U Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo izrađen je okvirni plan djelovanja: u romskim naseljima i školama te predškolskim ustanovama, u provedbi ZJZ-a Sisačko-moslavačke županije, započinje se redovito zdravstveno-odgojno djelovanje kroz individualni i grupni rad.
3. U romskim naseljima Capraške poljane (područje Siska) i Donja Gračenica (područje Popovače) provedene su sljedeće zdravstveno-odgojne aktivnosti: savjetovanje i zdravstveno prosvječivanje obitelji pri pregledu objekata i kontroli stupnja infestacije s glodavcima i insektima te o poduzimanju protuepidemijskih DDD mjera; edukacija u vezi s držanjem domaćih životinja u kućama, u svrhu snižavanja stope pobola od različitih zooantroponoza.
4. Započelo se s kontinuiranom edukacijom edukatora u naseljima, u Donjoj Gračenici na području Popovače i u Radićevoj ulici u Kutini, s tematskim predavanjima.
5. Provedene su i mjere individualnog zdravstveno-odgojnog rada s pojedincima koji su epidemiološki anketirani u svrhu pronalaženja izvora zaraze i puteva širenja s naglaskom na tuberkulozu.
6. U maloj školi i vrtiću u Kutini održana su tematska predavanja i praktična primjena («Higijena tijela» i «Što sve trebamo znati o zdravlju»), vezana uz promicanje zdravlja i sprječavanje bolesti, kao i predavanja za roditelje u svrhu poticanja djece na temeljito usvajanje higijenskih navika.

7. U osnovnoj školi «Braća Bobetko» u Capraškim poljanama, koju polaze romska djeca ovog naselja, održano je nekoliko predavanja sa zdravstveno-edukativnim sadržajima.

Za provedbu mjere u Državnom proračunu 2004. godine nisu bila osigurana sredstva, a u Državnom proračunu za 2005. godinu osigurano je, od potrebnih 235.000 kuna samo 40.000 kuna. Osigurani iznos dostatan je, prema procjeni Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo koji koordinira provođenje anketiranja, samo za provedbu istraživanja na ograničenom području jedne županije. Stoga je anketiranje o zdravstvenom stanju Roma dogovoreno u suradnji s Institutom za antropologiju, za dio romske populacije Osječko-baranjske županije koja živi u Baranji na području Darde.

1.1. Anketa o zdravstvenom stanju i zdravstvenoj zaštiti romske populacije - Pilot-projekt istraživanja u Dardi

Sukladno ugovoru između Hrvatskoga zavoda za javno zdravstvo i Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi provedeno je prikupljanje i obrada podataka o zdravstvenom stanju Roma kroz pilot projekt izabrane županije u 2005. godini. Istraživanje je provedeno u suradnji s Institutom za antropologiju za dio romske populacije Osječko-baranjske županije koji živi u Baranji na području Darde. Istraživanje je provedeno zajedničkom suradnjom Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, Osječko-baranjskom županijom, Zavodom za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije i Domom zdravlja Beli Manastir.

U okviru istraživanja provedeni su sljedeći poslovi:

- izrada anketnog upitnika o socijalno-demografskim i zdravstvenim karakteristikama ispitanika, uvjetima stanovanja, osnovnim morbiditetnim pokazateljima, pokazateljima korištenja zdravstvene zaštite, pokazateljima dostupnosti zdravstvene zaštite, financiranju zdravstvenih usluga, zaštiti zdravlja vezanoj uz majčinstvo, zdravstvenom stanju djece u obitelji, zdravstvenom stanju i korištenju zdravstvene zaštite samog ispitanika i zapažanjima anketara o ispitaniku,
- metodološke upute za anketare,
- odabir uzorka (jedno romsko naselje od 117 kućanstava na području Baranje),
- u svrhu upoznavanja istraživane populacije i županijskih vlasti te lokalnih zdravstvenih službi sa svrhom istraživanja, održan je sastanak na terenu s predstavnicima romske udruge u Baranji, predstavnicima romskog naselja, predstavnicima nadležnog doma zdravlja i zavoda za javno zdravstvo te županijskog odjela za društvene djelatnosti,
- provedena je edukacija anketara (patronažne sestre),
- provedeno je anketiranje u 100 od 117 kućanstava,
- za potrebe obrade podataka izrađena je maska i šifarnik za unos podataka,
- uporabom statističkog paketa SPSS programa provedena je obrada podataka,
- temeljem obrađenih podataka provedena je stručna analiza socijalno-demografskih i zdravstvenih karakteristika pojedinaca i kućanstava u romskom naselju u Dardi.

1.2. Seminar «Zdravstveni odgoj i prosvjeđivanje Roma» i odabir zdravstvenih prioriteta prema županijama

Prikazano u Izvješću Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Poglavlje IX., mjera 1: Zdravstveni odgoj i prosvjeđivanje Roma, posebice žena.

Utrošena sredstva:
2004. godina: 50.000 kuna
2005. godina: 70.000 kuna
2006. godina: 60.000 kuna
Ukupno: 180.000 kuna

Izvješće Grada Zagreba

2005. godina

U 2005. Grad Zagreb je sufinancirao programe romskih udruga iz područja promicanja zdravlja i prevencije bolesti u iznosu od 79.200,00 kuna. Sredstva su dodijeljena: Udruzi Roma Zagreba i zagrebačke županije za Program obrazovne grupe "Droga? Ne hvala", u iznosu od 29.200 kuna; Udruzi Romi za Rome Hrvatske za projekt Zdrava zajednica, u iznosu od 50.000 kuna.

2006. godina

U 2006. Grad Zagreb je sufinancirao programe romskih udruga iz područja promicanja zdravlja i prevencije bolesti u iznosu od 88.000,00 kuna. Sredstva su dodijeljena: Kulturno umjetničkom društvu Romsko srce za program Zajedno protiv droge u iznosu od 20.000 kuna; Udruzi Roma Zagreba i zagrebačke županije za Program obrazovne grupe "Droga? Ne hvala", u iznosu 36.000 kuna; Udruzi Romi za Rome Hrvatske za projekt Zdrava zajednica u iznosu od 20.000 kuna; Udruzi žena Romkinja "Bolja budućnost" za program Zdravstveno osnaživanje žena, u iznosu od 12.000 kuna.

2. Provođenje anketiranja u vezi sa zdravljem.

Izvješće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

Sukladno ugovoru između HZJZ-a i Ministarstva provedeno je prikupljanje i obrada podataka o zdravstvenom stanju Roma uz pomoć pilot-projekta izabrane županije u 2005. godini. Istraživanje je provedeno u suradnji s Institutom za antropologiju, za dio romske populacije Osječko-baranjske županije koja živi u Baranji na području Darde (117 kućanstava). Istraživanje je provedeno zajedničkom suradnjom Ministarstva, HZJZ-a, Osječko-baranjske županije, Zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije i Doma zdravlja Beli Manastir. Temeljem obrađenih podataka provedena je stručna analiza socijalno-demografskih i zdravstvenih karakteristika pojedinaca i kućanstava u romskom naselju u Dardi, koju dostavljamo u prilogu ovoga dopisa.

U okviru mjere provedeni su sljedeći poslovi:

1. U Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo izrađen je okvirni plan djelovanja: u ambulantama primarne zdravstvene zaštite potrebno je utvrditi broj i udio romske

- djece, učestalost i razloge korištenja zdravstvene skrbi, provođenje preventivnih pregleda i cijepljenja, najčešće razloge pobola te ih usporediti sa zdravstvenim stanjem ostale dječje populacije u Županiji.
2. Održan je sastanak u županijskom zavodu za javno zdravstvo koji će koordinirati provođenje aktivnosti za Županiju na kojem je predstavljen i razmatran plan djelovanja.
 3. Nakon anketiranja ambulanti u Sisačko-moslavačkoj županiji, u svrhu utvrđivanja gravitacije romske djece prema pojedinim ambulantom, određena su četiri punkta u kojima se, temeljem podataka iz zdravstvene dokumentacije (osobnih zdravstvenih kartona), istražilo stanje zdravlja romske djece.
 4. Hrvatski zavod za javno zdravstvo je izradio anketni upitnik sa sljedećim pokazateljima: broj romske i neromske djece u skrbi liječnika pedijatra prema dobnim skupinama: dojenačka dob, 1-6; 7 i više godina, te udio romske djece u skrbi; broj dolazaka zbog bolesti u 2005. godini (romska: neromska djeca) u predškolskoj i školskoj dobi; tri najčešće dijagnoze u predškolskoj/školskoj dobi kod romske i neromske djece; djeca s kongenitalnim anomalijama; oštećenjima vida, sluha, neurološkim oštećenjem, kroničnim bolestima – broj i udio romske i neromske djece; procijepljenost u romske i neromske djece; provedeni preventivni pregledi u romske i neromske djece.
 5. Prikupljeni podaci su zajednički obrađeni i analizirani (PZZ, ZJZ Sisačko-moslavačke županije i HZJZ), te je izvješće u prilogu.

Posebna zadaća HZJZ-a je bila utvrđivanje uzroka smrti romske djece na razini države i usporedba s prosječnom dječjom populacijom.

Utrošena sredstva:
2005. godina: 40.000 kuna
<u>2006. godina: 60.000 kuna</u>
Ukupno: 100.000 kuna

3. Poboljšanje cijepnog obuhvata. Županijski zavodi za javno zdravstvo uspostaviti će kontakte s predstavnicima lokacija naseljenih Romima i nevladinih udruga, radi provjere cijepnoga statusa romske djece na području županija, te provedbe cijepljenja neadekvatno cijepljenje romske djece

Izvješće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

Za provođenje mjere zadužen je HZJZ koji u suradnji sa županijskim zavodima za javno zdravstvo, sukladno zadacima definiranim u Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, prati i analizira epidemiološko stanje na terenu, predlaže, organizira i provodi preventivne i protuepidemijske mjere, te planira, nadzire i evaluira provođenje obveznih imunizacija.

Cijepljenje je obveza roditelja i liječnika primarne zdravstvene zaštite koji skrbe za stanovništvo koje im je povjereno. Provedba programa obveznog cijepljenja, tj. procijepljenosti djece, prati se na temelju godišnjih izvješća cjepitelja, prema dobi djece i cjepivu, a ne prema nacionalnoj pripadnosti. Uvažavajući realnu činjenicu da velik dio Roma ne koristi svoja zajamčena prava na zdravstvenu zaštitu, zavodi za javno zdravstvo provode cijepljenja u romskim naseljima. Periodično se provjerava cijepni status romske djece i po potrebi provode dopunska cijepljenja. U županijama u kojima određeni dio djece nije adekvatno cijepljen, a roditelji se na pozive na cijepljenje ne odazivaju niti ne surađuju s epidemiološkom službom, planira se zdravstvena edukacija koja bi trebala izgraditi pozitivan

stav Roma prema cijepljenju, ako bi se u ovim naseljima također mogla djeca cijepiti kod izabranog pedijatra ili kampanjski, od strane epidemiologa. Kao primjer može se navesti Primorsko-goranska županija koja je u proljeće 2005. godine ispitala cijepni status romske djece u riječkom naselju Rujevica. Uz višekratne susrete s predstavnicima romskih udruga, uspješno su dogovorili kampanjsko cijepljenje djece predškolske dobi koja su propustila obvezu cjepljenja.

Anketiranje o procijepljenosti romske djece provedeno je 2006. godine u pet županija s najvećim brojem romskog stanovništva (Primorsko-goranska, Grad Zagreb, Sisačko-moslavačka županija, Međimurska županija, Osječko-baranjska županija)

Za djecu predškolske dobi podaci su prikupljeni pregledavanjem iskaznica imunizacije u romskim naseljima i kod pedijatara. Međutim, u školskoj medicini se podaci o procijepljenosti ne vode prema nacionalnoj pripadnosti.

Djeca predškolske dobi u Osječko-baranjskoj županiji, Međimurskoj županiji i nekim dijelovima Sisačko-moslavačke županije (Kutina, Popovača, Velika Ludina) imaju visoke cijepne obuhvate, jednako kao i druga djeca s tih područja.

U Primorsko-goranskoj županiji je anketiranjem nađen niski cijepni obuhvat predškolske djece, te je u suradnji epidemiologa s pedijatrijama intenzivirano pozivanje roditelja s djecom na cijepljenje, nakon čega su cijepni obuhvati značajno poboljšani (sa pedesetak, na preko osamdeset posto).

U Glini, Sisku i Gradu Zagrebu niska je procijepljenost romske djece predškolske dobi. U suradnji s epidemiolozima ovih gradova trebamo dogovoriti najbolju strategiju za podizanje cijepnog obuhvata.

Školska djeca imaju visoke cijepne obuhvate na svim anketiranim područjima, osim na području Trnja u Zagrebu.

Tablični prikaz procijepljenosti romske djece na anketiranim područjima je prikazan u nastavku.

Odgovori županijskih zavoda za javno zdravstvo na anketu o procijepljenosti romske djece

Županija Primorsko-goranska	Procijepljenost romske djece predškolske dobi na temelju cijepnih kartona kod pedijatarata koji imaju romsku djecu u skrbi (kolovoz 2006.)			Napomena
	Potpuno cijepjeni prema Programu	Djelomično cijepjeni	Necijepjeni	
	84,8%	3,8%	11,4%	Podaci dobiveni na temelju anketiranja sedam pedijatarata koji imaju podatke o nacionalnoj pripadnosti djece. Osam pedijatarata koji su još anketirani nemaju podatke o nacionalnoj pripadnosti.
	Procijepljenost romske djece predškolske dobi na temelju pregledavanja iskaznica imunizacija u romskim naseljima (lipanj 2006.)			
	Ukupno pregledano iskaznica imunizacije	Potpuno cijepjeno djece prema Programu		Najslabiji cijepni obuhvati su zabilježeni u Rujevici i Mihaćevoj Dragi. Nakon provjere cijepnog obuhvata, provedeno je aktivno pozivanje djece pedijatru na cijepljenje, čime je cijepni obuhvat dosegao oko 80%
	109	52 (47,7%)	Naselja Rujevica i Mihaćeva Draga	
	154	126 (81,8%)	Ostala naselja u PGŽ	
263	178 (67,7%)	Ukupno PGŽ		

Procijepljenost školske djece je viša od 95%. Podaci se ne prikupljaju na temelju nacionalne pripadnosti, te nije poznato jesu li romska djeca slabije procijepljena.

Ostale županije:

ŽUPANIJE	DJECA PREDŠKOLSKE DOBI				ŠKOLSKA DJECA		
	općine	broj djece	procijepljenih	obuhvat	broj djece	procijepljenih	obuhvat
GRAD ZAGREB	Trnje	78	53	67%	21	12	57%
	Velika Gorica	nema podataka	nema podataka	66%	nema podataka o nacionalnoj pripadnosti		100%
	Peščenica	nema podataka o nacionalnoj pripadnosti			nema podataka o nacionalnoj pripadnosti		
					100% (nemaju podatke o nacionalnoj pripadnosti djece)		
SISAČKO-MOSLAVAČKA	broj djece	potpuno procijepljenih	procijepljenost po općinama				

ŽUPANIJA	465	382	Sisak 73.6% Glina 33% Kutina, Popovača i Velika Ludina 100%	
MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	90% cijepljenih		uredno cijepljena	
OSJEČKO- BARANJSKA ŽUPANIJA	procijepljenost dobra (nemaju izdvojene podatke za romsku djecu) u 2005. pregledane iskaznice cijepljenja romske djece u Dardi – 95% cjece bilo uredno procijepljeno		procijepljenost dobra (nemaju izdvojene podatke za romsku djecu)	

Područja s visokom procijepljenošću romske djece (Međimurska i Osječko-baranjska županija) ne trebaju poduzimati dodatne aktivnosti, dok će se za područja s niskim cjepnim obuhvatom (Sisak, Glina, Grad Zagreb) u suradnji s epidemiološkom službom zavoda za javno zdravstvo dogovoriti mjere za poboljšanje cjepnog obuhvata.

Za djecu predškolske dobi, podaci se prikupljaju pregledavanjem iskaznica imunizacije u romskim naseljima i kod pedijataru za koje je poznato da u njihove ordinacije gravitiraju roditelji sa djecom iz romskih naselja.

Međutim, u školskoj medicini se podaci o procijepljenosti ne vode prema nacionalnoj pripadnosti, te je upitna etičnost ispitivanja procijepljenosti na nacionalnoj osnovi u školama, kao i bilo kakvo drugo prikupljanje podataka o djeci na temelju njihove nacionalnosti.

Utrošena sredstva:
2006. godina: 50.000 kn
 Ukupno: 50.000 kn

Izvešće Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo

Cijepljenje djece je obveza roditelja i liječnika primarne zdravstvene zaštite. Provedba programa obveznog cijepljenja, tj. procijepljenost djece se prati na temelju godišnjih izvješća cjepitelja, prema dobi djece i cjepivu, a ne prema nacionalnoj pripadnosti, tako da nemamo rutinske podatke o procijepljenosti romske djece. Uvažavajući činjenicu da velik dio Roma ne koristi svoja zajamčena prava na zdravstvenu zaštitu putem postojećeg zdravstvenog sustava, zavodi za javno zdravstvo provode cijepljenja u romskim naseljima. Periodično se provjerava cjepni status romske djece i po potrebi provode dopunska cijepljenja. Primjer takve kampanje je zahtjev Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo u proljeće 2001. godine da svi epidemiolozi provjere cjepni status romske djece na svom području, s posebnim naglaskom na cijepljenje protiv dječje paralize i da docijepe svu djecu koja nisu primila odgovarajuća cjepiva. Iz pristiglih odgovora županije se prema procijepljenosti romske djece mogu podijeliti u tri kategorije:

U županijama u kojima određeni dio djece nije adekvatno procijepljen, provedeno je kampanjsko cijepljenje kojim se obuhvatila većina necijepljene djece, odnosno djeca koja imaju izabranog pedijatra su pozvana na cijepljenje i uredno se cijepila.

U županijama u kojima određeni dio djece nije adekvatno cijepljen, a roditelji se na pozive na cijepljenje ne odazivaju niti ne surađuju s epidemiološkom službom planira se zdravstvena edukacija koja bi trebala izgraditi pozitivan stav Roma prema cijepljenju, kako bi se u ovim naseljima također mogla djeca cijepiti kod izabranog pedijatra ili kampanjski od strane

epidemiologa. Kao primjer uspjeha u poboljšanju cijepnog obuhvata romske djece uvodimo aktivnost epidemiološke službe Primorsko-goranske županije, koja je u proljeće 2005. godine ispitala cijepni status romske djece u riječkom naselju Rujevica. Uz višekratne susrete s predstavnicima romskih udruga, uspješno su dogovorili kampanjsko cijepljenje djece predškolske dobi koja su propustila obvezna cjeviva.

U rujnu ove godine predviđeno je provjeriti cijepni status romske djece u naselju Darda kod Osijeka.

Za provođenje mjere nisu u Državnom proračunu za 2005. godinu bila predviđena posebna sredstva.

4. Poboljšanje uvjeta rada patronažne skrbi romske populacije. Formirat će se patronažni timovi na razini županije, koji će imati obvezu jednom mjesečno posjetiti lokacije naseljene Romima. Patronažni tim bi, pri domovima zdravlja, činili: liječnik, patronažna sestra i socijalni radnik.

Izvješće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

Patronažna se skrb odvija u okviru doma zdravlja temeljem ugovora s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje vezano uz zbrinjavanje cjelokupne populacije određenog područja, bez obzira na njihov status zdravstvenog osiguranja. Dakle patronažna služba u okviru svog redovnog posla treba provoditi patronažne posjete romskim naseljima, uključujući i zdravstveno neosigurane osobe. Cilj predviđene mjere je poboljšanje komunikacije i zajedničkog rada na terenu sustava zdravstva (domovi zdravlja) i socijalne skrbi (centri za socijalnu skrb), što se može ostvariti zajedničkim zalaganjem na nivou županije, s ciljem poboljšanja koordinacije. U nekim županijama je ta suradnja za svaku pohvalu i pokazuje konkretne rezultate na terenu, međutim u nekima i dalje ima mjesta za poboljšanje takve suradnje. Tako je npr. upravo zahvaljujući izvrsnoj suradnji patronažne službe Doma zdravlja Čakovec i izabranih liječnika primarne zdravstvene zaštite kojima gravitiraju romska naselja u Međimurskoj županiji cijepni obuhvat predškolske romske djece u većini naselja skoro dostigao obveznih 90%. Patronažne sestre na području Međimurske županije svaki mjesec po nekoliko puta odlaze u romska naselja (posjećuju žene, trudnice, babinjače, novorođenčad, dojenčad, malu, predškolsku i školsku djecu i omladinu, kronično oboljele osobe, stare i nemoćne osobe, duševno oboljele osobe, invalide i dr.) i provode zdravstveni odgoj romskog stanovništva, s ciljem unaprjeđenja zdravstvene kulture i prevencije bolesti.

5. Borba protiv alkoholizma, pušenja duhana i drugih ovisnosti

Izvješće Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske, temeljem Nacionalnog programa za Rome zadužen je u sklopu poglavlja IX. Zdravstvena zaštita, točka 5. Borba protiv alkoholizma, pušenja duhana i drugih ovisnosti, da u okviru nacionalnih kampanja borbe protiv alkoholizma, pušenja duhana i zlouporabe opojnih droga posveti posebnu pozornost romskoj populaciji.

Budući da nema pokazatelja i stručnih spoznaja iz relevantnih istraživanja ili iz izvješća o trendovima konzumiranja droga među mladima, da je zlouporaba opojnih droga među romskom populacijom raširenija od zlouporabe opojnih droga među ostalom populacijom, Ured nije provodio posebne aktivnosti usmjerene isključivo na romsku populaciju, već se

medijska kampanja borbe protiv ovisnosti provodila s ciljem podizanja razine svijesti o štetnosti i utjecaju opojnih droga u općoj populaciji mladih i šire javnosti, a imala je i zadaću dodatno upozoriti i potaknuti sve subjekte na suradnju u rješavanju problema ovisnosti o drogama.

Tijekom 2004. godine, Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga u suradnji s ostalim mjerodavnim ministarstvima i tijelima državne uprave proveo je Medijsku kampanju za obilježavanje 2004. godine kao "Godine borbe protiv zlouporabe opojnih droga".

"Godina borbe protiv zlouporabe opojnih droga 2004." prvi je put u Republici Hrvatskoj proglašena na nacionalnoj razini, a s ciljem izrade kampanje koja vodi ka smanjenju i sprječavanju ovisnosti, i sadržavala je sljedeće aktivnosti:

- emitiranje kratkih TV spotova Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, u dogovoru s HRT-om, RTL-om, OTV-om, Novom TV
- tiskanje letaka s različitim temama i adresama ustanova kojima se mogu obratiti za pomoć svi zainteresirani
- izrada majica, značaka, kapa, kemijskih olovaka s porukom "Život bez droge".

U sklopu navedene kampanje organizirano je i obilježavanje 26. lipnja kao Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonite trgovine drogama, te je organizirana proširena sjednica Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, na koju su pozvani Predsjednik Republike Hrvatske, Predsjednik Vlade RH, predsjednik Hrvatskog sabora, predsjednik Vrhovnog suda, predsjednik Ustavnog suda, glavni državni odvjetnik, ministri, predsjednici saborskih odbora, predsjednici klubova zastupnika, predstavnici županija i Grada Zagreba, predstavnici županijskih zavoda za javno zdravstvo, predstavnici udruga za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, predstavnici Crkve, te predstavnici medija i to glavni urednici svih dnevnih listova, tjednika i elektronskih medija.

Program za obilježavanje Međunarodnog dana organiziran je u suradnji s Gradom Zagrebom na Trgu Bana Jelačića. U tom programu organiziran je prigodan zabavno-edukativni program koji se sastojao od modne revije šticičnica Terapijske zajednice Susret, Čiovo, prezentacije rada nevladinih udruga za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, kao i podjele letaka, značaka i majica prolaznicima, od strane poznatih športaša i drugih javnih osoba te učenika XV. Gimnazije, pobjednika na međunarodnom ACFL natjecanju,

Nadalje, organizirano je postavljanje golemih plakata uz prometnice u cijeloj Hrvatskoj i B1 plakata u javnim ustanovama i na javnim mjestima (banke, autobusna stajališta i sl.), tiskani su višejezični letci, poticane su nevladine organizacije na aktivnije provođenje aktivnosti u svezi sa suzbijanjem zlouporabe opojnih droga, a financijska potpora iz sredstava Državnog proračuna za 2004. godinu s pozicije Ureda dodijeljena je ukupno za 37 projekata udruga. Također, Ministarstvo znanosti, prosvjete i športa provelo je natječaj po školama za izradu najboljeg plakata o temi ovisnosti. Za najbolje ocijenjeni plakat dodijeljena je nagrada Vlade Republike Hrvatske te je isti plakat bio prihvaćen kao službeni plakat mjeseca borbe protiv ovisnosti (od 15. studenog - 15. prosinca) i postavljen u svim odgojno-obrazovnim ustanovama u Republici Hrvatskoj. U rujnu 2004. godine organizirana je i Konferencija s međunarodnim sudjelovanjem "Borba protiv ovisnosti - borba za zdravu obitelj" na kojoj je nazočilo preko 500 sudionika koji se s razine različitih institucija bave problemom ovisnosti, te druge edukativne i medijske aktivnosti.

Tijekom 2005. i 2006. provedene su sljedeće aktivnosti medijskih i edukativnih kampanja borbe protiv ovisnosti:

1. Održane su radijske i televizijske emisije u kojima se raspravljalo o temi ovisnosti o drogama i gdje su gostovali stručnjaci iz Ureda i Stručnog savjeta.
2. Tijekom cijele godine, a osobito tijekom Mjeseca borbe protiv ovisnosti (od 15. studenog do 15. prosinca 2005.) emitirane su jednom na tjedan na Zagrebačkom radiju emisije o različitim aspektima problema ovisnosti i zlouporabe opojnih droga.
3. Spot Antiestasy, koji je izradio Ured, emitiran je tijekom 2005. i 2006. godine na Novoj TV i HRT-u.
4. Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa organizirao je seminar za nositelje školskih preventivnih programa pod nazivom "Programi prevencije ovisnosti u sustavu školstva", koji je održan od 31. ožujka do 2. travnja 2005. godine u Ugostiteljsko-turističkom učilištu, Zagreb.
5. Tiskana je edukativna knjižica "Što bi trebali znati o drogama", te letak s adresama svih ustanova i udruga u Republici Hrvatskoj. Knjižica je također dostavljena i svim županijskim uredima za društvene djelatnosti, Odsjeku za prosvjetu, kulturu i šport, kako bi je prosljedili u sve odgojno-obrazovne ustanove na području svake županije.
6. U suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa organiziran je dvodnevni seminar za ravnatelje i stručne suradnike u srednjim školama pod nazivom: "Organizacija i provođenje programa prevencije ovisnosti u okviru srednjoškolskih odgojno-obrazovnih ustanova", od 20. do 22. travnja 2006.). Na seminaru je sudjelovalo 200 ravnatelja svih srednjih škola u Republici Hrvatskoj.
7. U suradnji s Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi i Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti organizirana je stručna konferencija s međunarodnim sudjelovanjem pod nazivom: "*Ovisnost, zlouporaba droga, rehabilitacija, resocijalizacija, smanjenje štete – Trendovi, pristupi i odgovori društva na suzbijanje zlouporabe opojnih droga*". (24. do 26. rujna 2006. godine). Na konferenciji je nazočilo 300 sudionika bez izlaganja, te ukupno 55 predavača iz Hrvatske i inozemstva.
8. Tiskan je letak s adresama, brojevima telefona i e-mail adresama svih državnih i nevladinih institucija, koji je podijeljen svim županijskim koordinadorima školskih preventivnih programa, ravnateljima srednjih škola, sudionicima Konferencije "*Ovisnost, zlouporaba droga, rehabilitacija, resocijalizacija, smanjenje štete – Trendovi, pristupi i odgovori društva na suzbijanje zlouporabe opojnih droga*", te ustanovama i nevladinim organizacijama koje djeluju u području suzbijanja zlouporabe droga.
9. Nastavljeno je s provođenjem projekta Antidroga-telefon, čiji je rad tijekom 2005. i 2006. godine u cijelosti financirao Ured. Na Antidroga-telefonu zaposlene su dvije osobe u punom radnom vremenu, te je na taj telefon tijekom 2005. primljeno oko tisuću poziva s različitim upitima o problemu ovisnosti. Na svim letcima i drugim tiskanim materijalima, kao i u javnim medijima, tiskan je ili prezentiran broj Antidroga-telefona, kako bi se što veći broj građana informirao o mogućnosti javljanja na Antidroga-telefon, te mogućnosti dobivanja informacija i savjeta u vezi s problemom ovisnosti.
10. Ured je izdao 3 broja biltena Putokaz koji je distribuirao svim udrugama i institucijama koje se bave problemom ovisnosti.

11. U povodu obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama (26. lipnja 2006.) organizirana je promocija Zbornika radova s konferencije "Borba protiv ovisnosti – Borba za zdravu obitelj" (Pula, od 19. do 22. rujna 2004. godine) te sastanak s udrugama za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, a koje financira Ured. Sastanak je organiziran radi unaprjeđenja suradnje Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga s nevladinim organizacijama koje djeluju na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj. Na sastanku je dana i preporuka udrugama da u svojim sredinama u suradnji s državnim institucijama i javnim medijima iniciraju obilježavanje Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama, a kako bi se javnost senzibilizirala za problem ovisnosti o drogama.

6. Praćenje ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu djece i žena.

Prikazano u izvješću Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

X. ZAPOŠLJAVANJE

CILJEVI:

- *Postizanje veće zaposlenosti Roma*
- *Zapošljavanje većeg broja Roma u programima javnih radova*
- *Uključivanje Roma u programe osposobljavanja za zanimanje*
- *Zapošljavanje savjetnika za posredovanje pri zapošljavanju Roma*
- *Sufinanciranje zapošljavanja Roma*

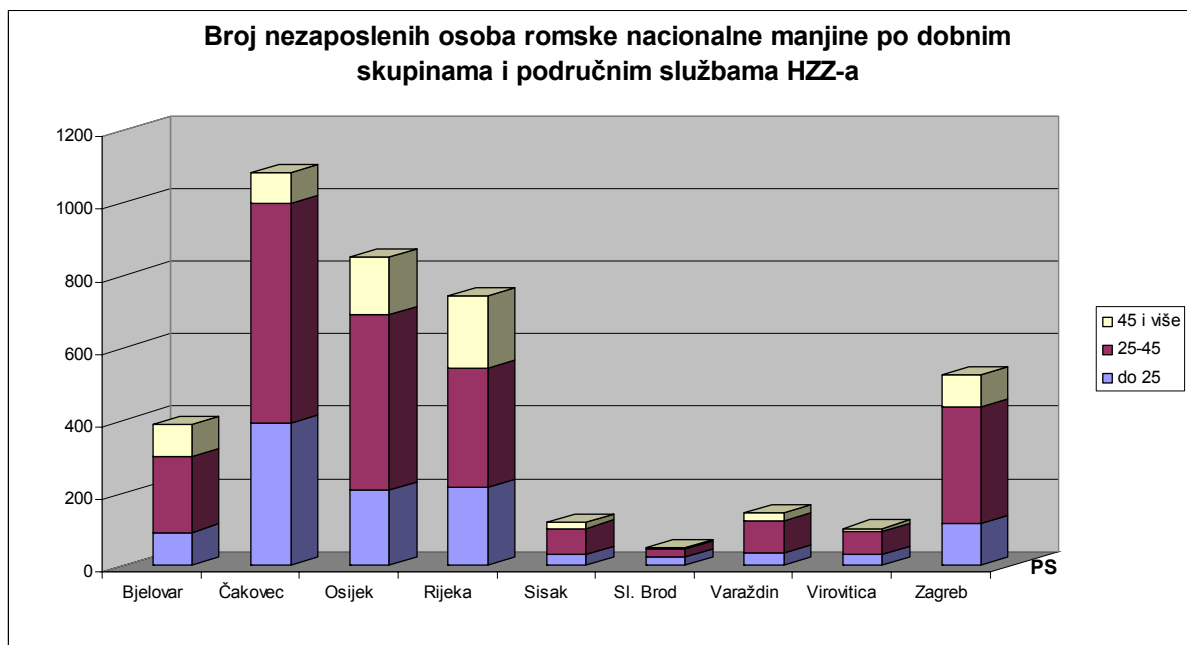
X. ZAPOŠLJAVANJE

Cilj: osigurati veću mogućnost zapošljavanja Roma

Izješće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

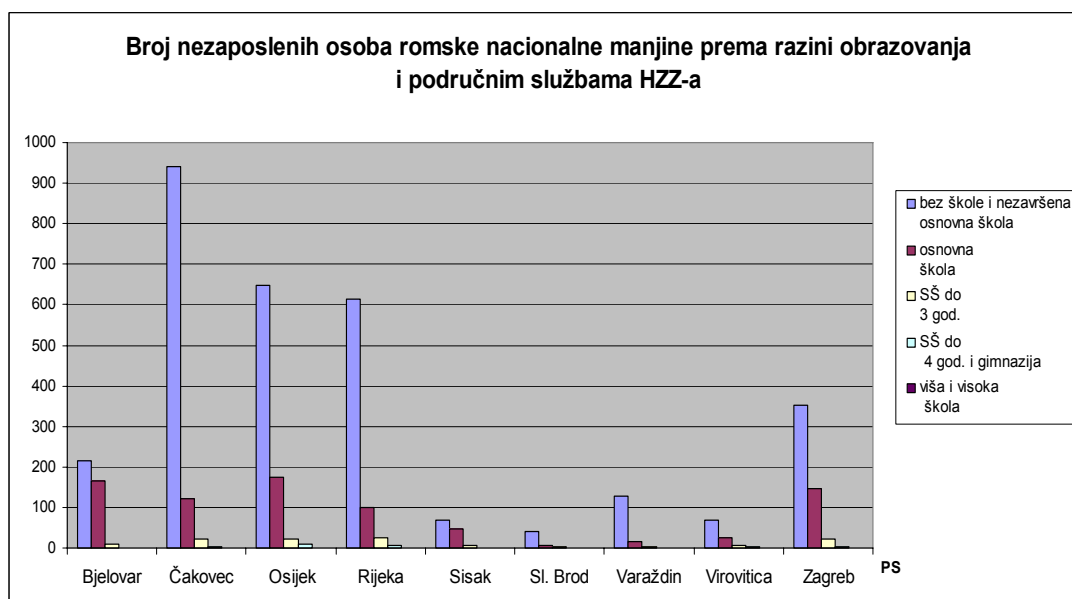
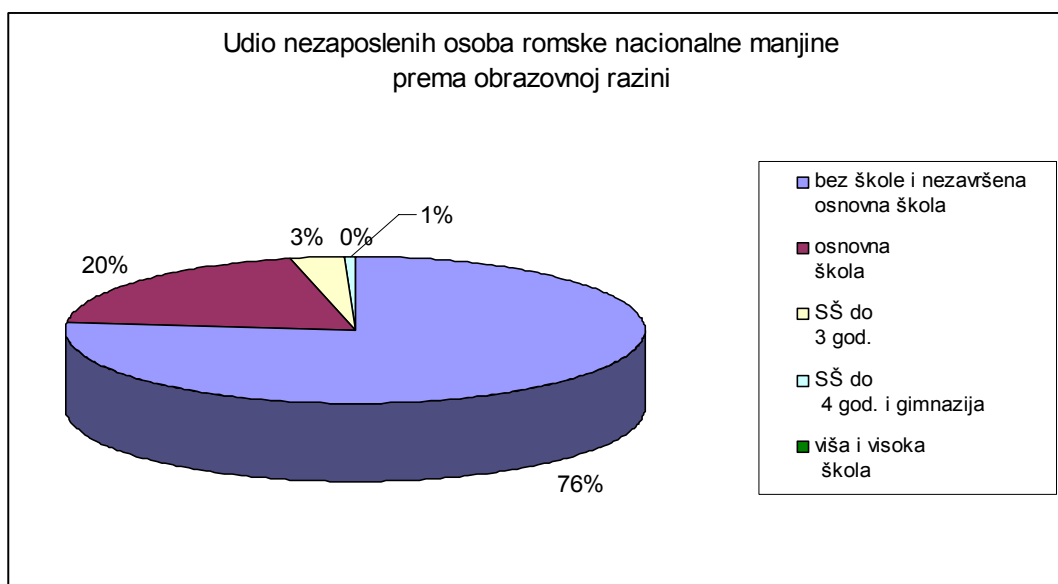
U Hrvatskoj su na dan 31.12. 2006. godine u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje bile evidentirane 293.153 nezaposlene osobe. Poteškoće u zapošljavanju postoje kod gotovo svih kategorija nezaposlenih, a pogotovo onih niže razine obrazovanja, dugotrajno nezaposlenih osoba, osoba starije životne dobi i mladih osoba bez radnog iskustva. U kategoriju teže zapošljivih osoba spadaju i osobe romske nacionalne manjine.

S obzirom na to da Hrvatski zavod za zapošljavanje ne prati nezaposlene osobe prema nacionalnosti, broj nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine procjenjuje se prema prebivalištima iz kojih se osobe prijavljuju u evidenciju nezaposlenih i prema uvjerenjima koje traže za ostvarivanje prava iz sustava socijalne skrbi. U evidenciji nezaposlenih osoba krajem 2006. godine, procjenjuje se da je bilo evidentirano oko 4 015 osoba romske nacionalne manjine. Otežavajući faktor pri evidentiranju nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine je i činjenica da se osobe romske nacionalnosti deklariraju različito (npr. kao Hrvati, Romi, Bajaši, Rumunji i sl.). Stoga se kontinuirano prikupljaju potrebni podaci za utvrđivanje točnog broja nezaposlenih osoba romske manjine. Najveći obuhvat je u Međimurskoj županiji (1085 osoba), Osječko-baranjskoj županiji (852), Primorsko-goranskoj (745), Gradu Zagrebu (525), Bjelovarsko-bilogorskoj (389), Varaždinskoj županiji (146), Sisačko-moslavačkoj (121), Virovitičko-podravskoj (103) i Brodsko-posavskoj (49) županiji. U ukupnoj nezaposlenosti Republike Hrvatske udio nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine je oko 1,4%.

Obrazovna razina glavni je razlog otežanog zapošljavanja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine. Od ukupno registriranih nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine,

76% je bez završene osnovne škole, 20% sa završenom osnovnom školom, 4% ima završenu srednju školu, a samo jedna osoba imaju završenu višu školu. Takva razina obrazovanja mladih nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine otvara mogućnost za njihovo uključivanje u programe osposobljavanja za različita pomoćna zanimanja.

Drugi otežavajući faktor pri zapošljavanju osoba romske nacionalne manjine je i radno iskustvo. U ukupnom broju evidentiranih nezaposlenih osoba romske manjine oko 10% ima radni staž, od čega većina kraći od godinu dana. S obzirom na dobnu i obrazovnu strukturu nezaposlenih osoba romske nacionalnosti, otežano je njihovo zapošljavanje. Godišnje se prosječno zaposli 2-3% nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine i to prvenstveno mlađih osoba u dobi do 35 godina.

U 2006. godini u okviru Godišnjeg plana za poticanje zapošljavanja za 2006. godinu, kojeg je Vlada Republike Hrvatske prihvatila na sjednici održanoj 02. ožujka 2006. godine, osigurana

su sredstva na poziciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za provođenje mjera za osposobljavanje i zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine prema Nacionalnom programu za Rome i to za mjere javni radovi, osposobljavanje za nepoznatog poslodavca i subvencioniranje zapošljavanja Roma u trajanju od 24 mjeseca. Mjere su usmjerene isključivo na zapošljavanje i osposobljavanje nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine iz evidencije nezaposlenih osoba. U 2006. godini planirano je zapošljavanje i osposobljavanje 380 osoba, te su osigurana sredstva u iznosu od 4.634.170 kn.

Izvešće Ureda za nacionalne manjine

Ured za nacionalne manjine u suradnji s Vijećem Europe, uz sudjelovanje svih nadležnih tijela, organizirao je 14. i 15. lipnja 2004. godine Okrugli stol o zapošljavanju Roma u Zagrebu. Okrugli stol otvorila je gđa. Jadranka Kosor., dipl. iur., potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske i predsjednica Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome. Osnovna tema Okruglog stola bila je zapošljavanje Roma, kao jednog od bitnih pitanja koje predstavlja preduvjet za izlazak Roma iz siromaštva. Posebna pozornost posvetila se analizi pristupa zapošljavanju Roma u Republici Hrvatskoj, procesu praćenja i procjene, te pokazateljima razvoja i sudjelovanju Roma u rješavanju problematike zapošljavanja. U okviru Okruglog stola održani su skupovi na kojima su se obrađivale sljedeće teme: razvojna strategija i diskriminacija, sustav za provedbu i sudjelovanje Roma, samozapošljavanje, žene Romkinje i mladež, obrazovanje za zanimanja i dodatno obrazovanje, te razvijanje sustava prikupljanja sekundarnih sirovina za recikliranje. Na kraju okruglog stola zaključeno je da je potrebno:

- osigurati sredstva za provođenje Nacionalnog programa za Rome,
- razviti program po pojedinim područjima za zapošljavanje Roma,
- pristupiti poticanju poslodavaca za zapošljavanje Roma,
- zaposliti savjetnike za zapošljavanje Roma .

MJERE:

1. Zapošljavanje u programima javnih radova

Izvešće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

- a) Romi za Rome: program samopomoći Roma putem javnih radova kojima se izgrađuje neophodna infrastruktura za romska naselja – kanalizacija, elektrifikacija, osnovne zdravstvene i dr. usluge.
- b) Romi za lokalnu zajednicu: s obzirom na nisku zapošljivost, odnosno izrazito nepovoljnu obrazovnu i kvalifikacijsku strukturu radno sposobne romske populacije, njihovo zapošljavanje je za sada moguće na programima javnih radova u lokalnoj zajednici i to uglavnom na programima zaštite okoliša, u komunalnim djelatnostima, šumarstvu i poljoprivredi; radi se o poslovima na razini nekvalificiranih i polukvalificiranih radnika.

Očekivani rezultati:

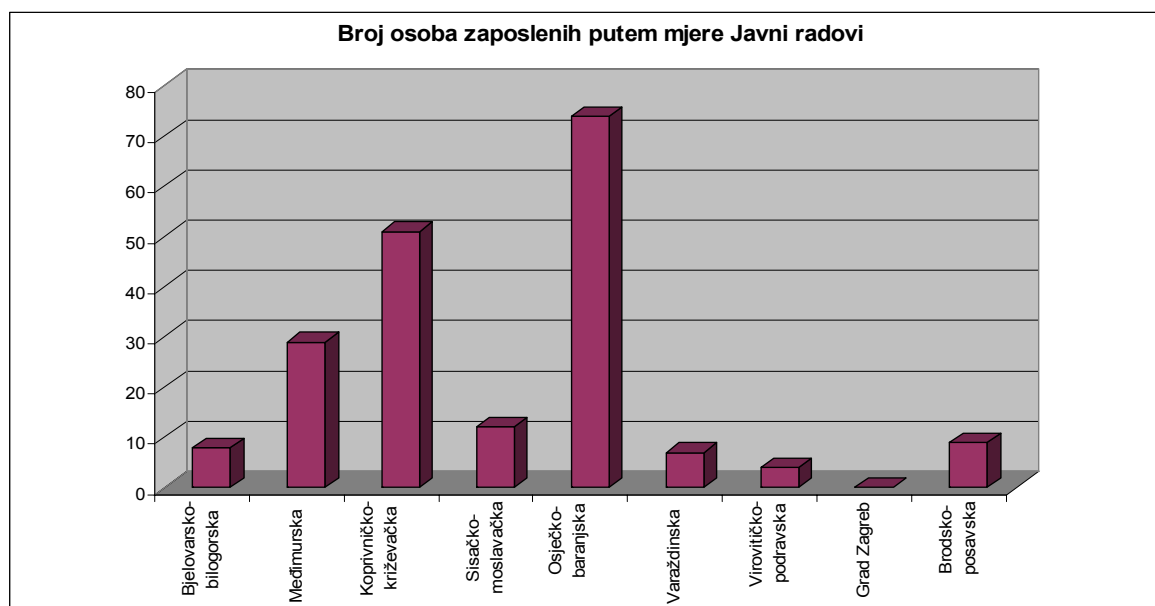
- 100 osoba godišnje
- 1000 osoba za razdoblje od 10 godina

Mjera je bila usmjerena na dugotrajno nezaposlene osobe romske nacionalne manjine bez obzira na dob, razinu obrazovanja i prethodno radno iskustvo, uz uvjet da su najmanje 12 mjeseci u evidenciji nezaposlenih osoba, te dugotrajno nezaposlene mlade osobe romske nacionalne manjine do 25 godina starosti koje nemaju završenu osnovnu školu, nisu nastavile školovanje nakon osnovne škole ili nisu završile srednje obrazovanje, te stoga nemaju zanimanje uz uvjet da su najmanje 6 mjeseci u evidenciji nezaposlenih osoba.

Zapošljavanje osoba uključenih u program javnog rada sufinanciralo se temeljem 100% iznosa brutoplaće prema osnovici od 2.169,65 kn uz plaćanje troškova prijevoza i liječničkog pregleda po potrebi.

U 2006. godini poseban interes iskazan je upravo za uključivanje nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine u programe javnih radova, s naglaskom na programe komunalnih radova i to u Koprivničko-križevačkoj, Međimurskoj i Osječko-baranjskoj županiji. Temeljem ove mjere zaposlen je najveći broj zaposlenih osoba romske nacionalne manjine, odnosno 194 osobe što čini 94% od ukupnog broja osoba zaposlenih uz pomoć mjera iz Nacionalnog programa za Rome.

Od ukupno osiguranih sredstava za provedbu mjere javnih radova, u iznosu od 3.120.000 kn, u 2006. godini isplaćeno je 2.358.633,97 kn.

Izješće Grada Zagreba

U suradnji s nadležnim gradskim uredima, zavodima i službama, te predstavnicima Vijeća romske nacionalne manjine Grada Zagreba i romskim udrugama, Hrvatski zavod za zapošljavanje - područna služba u Zagrebu izradila je program za realizaciju mjera za zapošljavanje Roma na području Grada Zagreba te s tim ciljem provela niz aktivnosti (prezentacija Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma, utvrđivanja točnoga broja evidentiranih nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine, izrada baza podataka, provođenje edukacije Roma i drugo). Kao rezultat svih navedenih aktivnosti može se istaknuti da je do kraja 2006. godine zapošljavanje ostvarilo 39 osoba romske nacionalne manjine.

2. Osposobljavanje i zapošljavanje u svim gospodarskim granama

Izješće Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Za ovu mjeru bila su predviđena financijska sredstva u Nacionalnom programu za Rome u iznosu od 1.000.000 kuna za četverogodišnji period. MZOŠ kao sunositelj provedbe mjere u 2004. i 2005. godini nije dobio predviđena financijska sredstva za provedbu ove mjere. U 2005. godini MZOŠ je izdvojio sredstva iz sredstava za poticanje školovanja nacionalnih manjina za osposobljavanje učenika za srednjoškolska zanimanja i doškolovanje romskih pomagača (2), doškolovanje za odgajatelje (2) i za tečajeve stranih jezika i tečajeve za rad na računalima. MZOŠ kontinuirano radi na zapošljavanju novih romskih pomagača i daje preporuke i posreduje u okviru svojih nadležnosti pri zapošljavanju Roma, ukoliko imaju odgovarajuću naobrazbu za traženi posao.

Izješće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Kako bi se poboljšala zapošljivost osoba romske nacionalne manjine, nužno je uz programe zapošljavanja (osobito mladih osoba i žena) provoditi i programe osposobljavanja od jednostavnije do složenije razine, tj. od opismenjivanja, stjecanja znanja i vještina na radnome mjestu, do stjecanja zanimanja kroz kraće programe osposobljavanja u trajanju do 3 mjeseca.

Očekivani rezultati:

- 100 osoba godišnje
- 1000 osoba za razdoblje od 10 godina

Hrvatski zavod za zapošljavanje razvio je dva oblika ove mjere i to:

- Mjera Osposobljavanje i zapošljavanje za poznatog poslodavca (Mjera O/P)
- Mjera Osposobljavanje za nepoznatog poslodavca (Mjera O/N)

Mjera je bila usmjerena na nezaposlene mlade osobe romske nacionalne manjine do 25 godina starosti i žene koje nemaju završenu osnovnu školu, nisu nastavile školovanje nakon osnovne škole ili nisu završile srednje obrazovanje te stoga nemaju zanimanje, uz uvjet da su najmanje 30 dana u evidenciji nezaposlenih osoba, te dugotrajno nezaposlene osobe romske nacionalne manjine, koje su u evidenciji nezaposlenih osoba najmanje 12 mjeseci.

Mjerom Osposobljavanje za nepoznatog poslodavca, na osposobljavanje je upućeno 11 osoba ili 6% od ukupnog broja zaposlenih osoba i osoba upućenih na osposobljavanje, od čega 2 osobe za računalnog operatera za grafičko oblikovanje, pet osoba za šivača, pet osoba za pomoćnog tesara i jedna osoba za zavarivača.

Ukupno za ovu mjeru u 2006. godini osigurana su sredstva u iznosu od 1.000.000 kuna od čega je za osposobljavanje 11 osoba isplaćeno 68.060,92 kn.

Za mjeru osposobljavanja i zapošljavanja za poznatog poslodavca, za 2006. godinu nije iskazan interes poslodavaca.

3. Osmišljavanje programa samozapošljavanja u nevezanom obrtu

Izvešće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Definiranje programa samozapošljavanja u nevezanom obrtu. Pripremili bi se gotovi poslovni planovi za potencijalne samozaposlene, organizirali tečajevi kojima se stječu znanja za vođenje legalnog posla i dobila inicijalna sredstva za početak rada. Također bi se osiguralo praćenje rada u prvoj godini kako bi se osigurala opstojnost poduzetničkog pothvata.

Očekivani rezultati:

- 50 osoba godišnje
- 500 osoba za razdoblje od 10 godina

U 2006. godini interes za samozapošljavanje, tj. registriranje poduzeća ili obrta, prema podacima iz Profesionalnog plana zapošljavanja, postoji kod 54 nezaposlene osobe romske nacionalne manjine, od čega je 14 žena. Stoga je potrebno osobama koje su pokazale interes za samozapošljavanje pomoći pri pripremi poslovnih planova za samozapošljavanje, uključivati ih u organizirane tečajeve za stjecanje znanja za vođenje djelatnosti te omogućiti dobivanje inicijalnih sredstava za početak rada iz kreditnih i poduzetničkih linija na lokalnoj i županijskoj razini.

4. Evidentiranje i uključivanje Roma u programe priprema zapošljavanja

Izvešće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Cijelu populaciju nezaposlenih Roma koji su na evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, priprema se pozvati na ponovnu procjenu radnih potencijala. Kako 85 % Roma na evidenciju dolazi zbog ostvarivanja socijalne pomoći a veliki je broj registriran kao nesposoban za posao, također je potrebno utvrditi njihovu preostalu radnu sposobnost.

Očekivani rezultati:

- 100 osoba godišnje
- 1000 osoba za razdoblje od 10 godina

S ciljem stvaranja preduvjeta za osposobljavanje i zapošljavanje Roma u svim gospodarskim granama, sve evidentirane nezaposlene osobe romske nacionalne manjine bile su uključene u redovite aktivnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i aktivnosti usmjerene isključivo na osobe romske nacionalne manjine i to:

- Grupno informiranje

Grupno informiranje obavezno je za svaku nezaposlenu osobu. Svrha grupnog informiranja je informirati nezaposlene osobe o stanju na tržištu rada, uslugama Hrvatskog zavoda za zapošljavanje koje mogu pomoći nezaposlenim osobama pri traženju posla, pravima i obvezama nezaposlenih osoba evidentiranih pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, te potrebi aktivnog traženja posla.

2005. godina – grupnom informiranju prisustvovalo je 3725 osoba romske nacionalne manjine

2006. godina – grupnom informiranju prisustvovalo je 3088 osoba romske nacionalne manjine

- Individualno savjetovanje

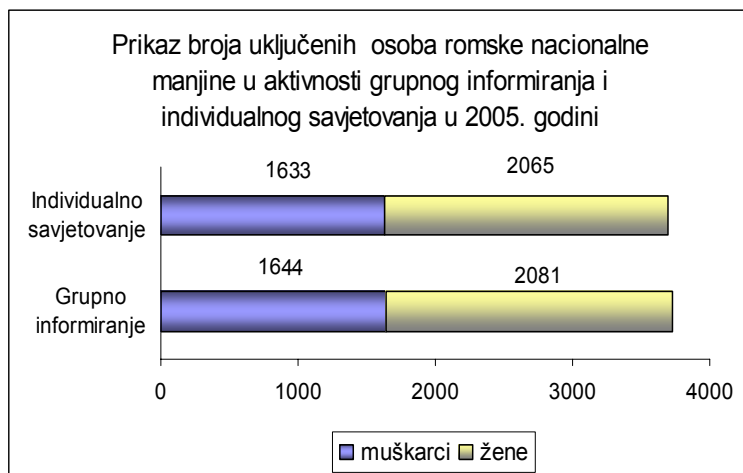
Individualnim savjetovanjem savjetodavci Hrvatskog zavoda za zapošljavanje utvrđuju radni, stručni i osobni potencijal nezaposlene osobe, pružaju stručnu pomoć u izradi Profesionalnog plana zapošljavanja, te posreduju pri zapošljavanju.

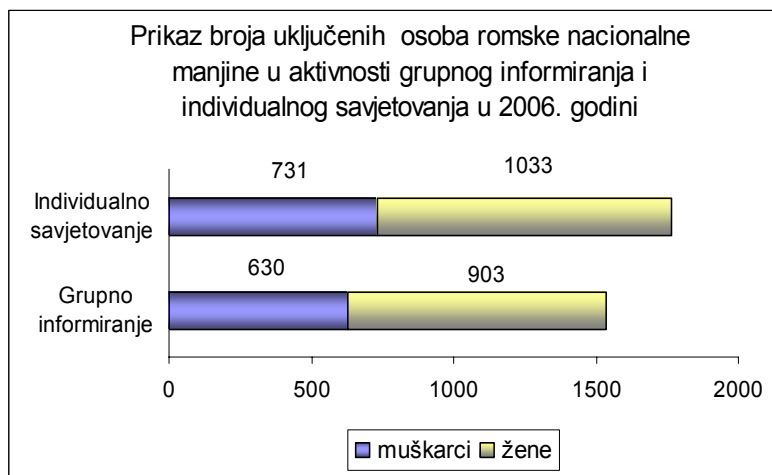
2005. godina – individualnom savjetovanju prisustvovalo je 3 698 osoba romske nacionalne manjine

2006. godina – individualnom savjetovanju prisustvovalo je 4 260 osoba romske nacionalne manjine

Kako je većina nezaposlenih osoba romske nacionalnosti bez stečenog zvanja i radnog iskustva, njihovi profesionalni planovi usmjereni su uglavnom na obrazovne aktivnosti koje uključuju završetak osnovne škole, osposobljavanje za pomoćnog kuhara i konobara, osposobljavanje za zanimanja automehaničara, keramičara, zanimanja građevinske struke (zidar, tesar, stolar). Nezaposlene ženske osobe romske nacionalne manjine većinom iskazuju interes za osposobljavanje za zanimanja frizerke, cvjećarke ili trgovkinje.

Grafički prikaz broja osoba romske nacionalne manjine uključenih u aktivnosti grupnog i individualnog savjetovanja.

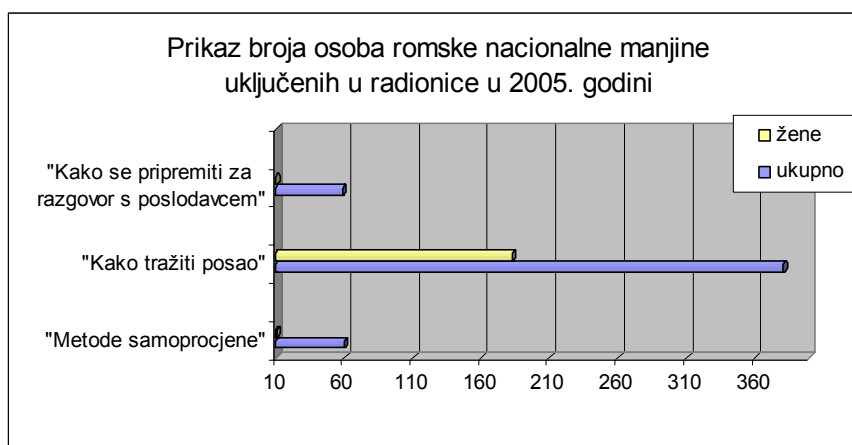

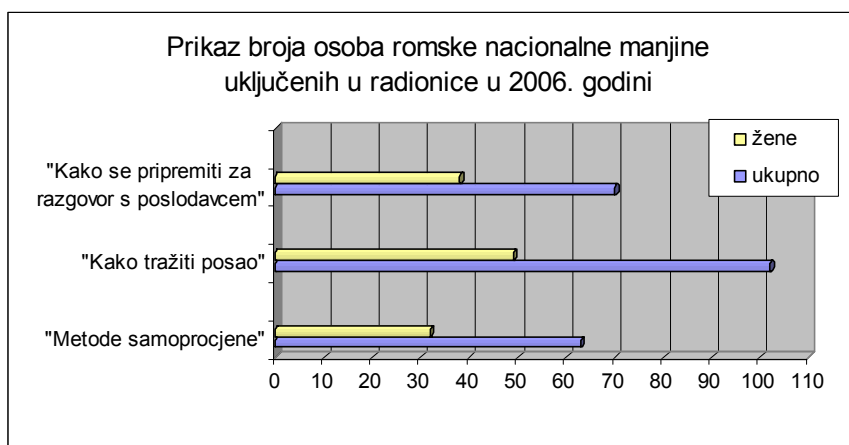

- Savjetovanja

Cilj savjetovanja je povećati kompetentnost, motivaciju, vještine aktivnog traženja posla, te važnost stavova i ponašanja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine.

1. «Kako tražiti posao» - poučavanje o tehnici pismenih ponuda poslodavcima
2. «Kako se predstaviti poslodavcu» - priprema nezaposlene osobe za razgovor s poslodavcem, upoznavanje s najčešćim pitanjima poslodavaca, načinima vođenja intervjua i dr.
3. «Savjetovanje o samoprocjeni» - upoznavanje nezaposlenih osoba s različitim metodama samoprocjene osobnih znanja, vještina i karakteristika osobnosti.

5. Zapošljavanje šest savjetnika za posredovanje pri zapošljavanju Roma u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje

Izješće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Cilj je zaposliti u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje 6 savjetnika za posredovanje pri zapošljavanju Roma i provesti njihovu dodatnu edukaciju kako bi se upoznali s kulturom življenja Roma, educiralo za primjenu mogućih mjera za poticanje zapošljavanja Roma i izvježbalo ih se za strukturiranje ciljanog motivacijskog seminara za potrebe Roma.

U Područnoj službi za zapošljavanje Bjelovar od 01. srpnja 2005. godine zaposlen je savjetodavac – stručni suradnik za zapošljavanje Roma, gospodin Goran Đurđević, dok u ostalim područnim službama zapošljavanje savjetodavaca za Rome nije za sada moguće realizirati, jer nema evidentiranih nezaposlenih osoba romske populacije tražene razine obrazovanja (VSS).

6. Razvijanje sustava prikupljanja sekundarnih sirovina za recikliranje koji bi zapošljavao pretežito Rome

Izješće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Razviti sustav prikupljanja sekundarnih sirovina za recikliranje koji bi zapošljavao Rome starije životne dobi.

Cilj ove mjere je da se sveobuhvatnim sustavom ekonomski opravdane aktivnosti prikupljanja sekundarnih sirovina pokuša pristupiti problemu zapošljavanja populacije Roma kako bi svima jednostavno i bez ikakvog administriranja bio dostupan posao na dnevnoj bazi i u trajanju koje odrede sami Romi.

Ova je mjera ciljana za onaj dio starije populacije koja nije spremna ići na dodatno osposobljavanje koje bi vodilo trajnom zaposlenju. Poznato je da i danas Romi donekle organizirano prikupljaju i sortiraju svakakve vrste otpada, ali nerazvijenost samog sustava ne omogućava redovne i dostatne prihode iz ovog izvora.

S ciljem realizacije verificirane mjere, potrebno je poduzeti sljedeće aktivnosti:

- analizirati postojeći sustav prikupljanja sekundarnih sirovina (Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva)

- napraviti poslovni plan za razvoj i umrežavanje poduzeća koja se bave ovom djelatnošću (Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva)
- osigurati sredstva za investiranje u razvoj organiziranog sustava prikupljanja sekundarnih sirovina do kraja 2006. godine i omogućiti provedbu u kontinuitetu do 2015. godine
- definirati način organiziranog dnevnog rada Roma na unaprijed dogovorena mjesta. (industrijske zone, gradske četvrti i sl.) prema dogovoru lokalne uprave/samouprave i nadležne komunalne službe za zbrinjavanje sekundarnih sirovina.

Financiranje:

Prijedlog projekta i poslovni plan potrebno je predložiti za financiranje iz PHARE programa.

7. Sufinanciranje zapošljavanja. Uvesti subvenciju za zapošljavanje Roma u trajanju od 24 mjeseca na takav način da se poslodavcu financira i sufinancira trošak rada temeljem neto plaće od 1.500,00 kuna i to:

- brutoplaća radnika u iznosu od 100%, u trajanju 3 mjeseca, temeljem 1.500,00 kuna (netoplaća i sveukupni doprinosi i porezi na plaću i iz plaće)
- 70% brutoplaće radnika, temeljem netoplaće od 1.500,00 kuna, sljedećih 9 mjeseci:
- 50% brutoplaće radnika, temeljem netoplaće od 1.500,00 kuna, sljedećih 12 mjeseci

Izješće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Uvesti subvenciju za zapošljavanje Roma u trajanju od 24 mjeseca na takav način da se poslodavcu financira i sufinancira trošak rada temeljem netoplaće od 1.500,00 kuna.

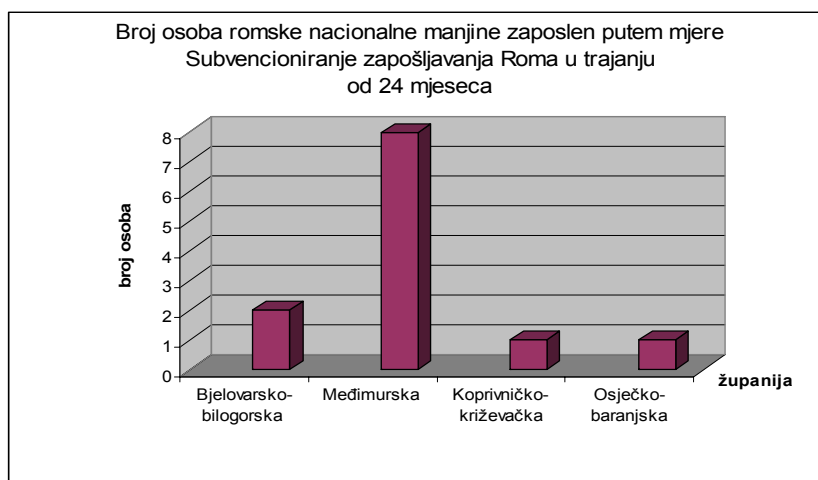
Svim bi se poslodavcima, ako zaposle Roma s evidencije Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, sufinancirao puni iznos plaće u trajanju od 3 mjeseca. Narednih 9 mjeseci 70%, a u preostalom razdoblju od 12 mjeseci 50% troška brutoplaće temeljem netoplaće od 1.500,00 kuna.

Očekivani rezultati:

- 30 osoba u 24 mjeseca

Cilj mjere je sufinanciranje i financiranje zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine u trajanju od 24 mjeseca na taj način da se poslodavcu financira i sufinancira trošak rada temeljem netoplaće od 1.500 kuna. Svim poslodavcima koji su zaposlili osobu romske nacionalne manjine s evidencije Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, sufinancira se puni iznos plaće u trajanju od 3 mjeseca. Narednih 9 mjeseci 70%, a u preostalom razdoblju od 12 mjeseci, 50% troška brutoplaće, temeljem netoplaće od 1.500 kuna. Mjera je usmjerena na nezaposlene osobe romske nacionalne manjine, bez obzira na dob, razinu stručne spreme i prethodno radno iskustvo, uz uvjet da su aktivno tražitelji zaposlenja i najmanje 30 dana u evidenciji nezaposlenih osoba.

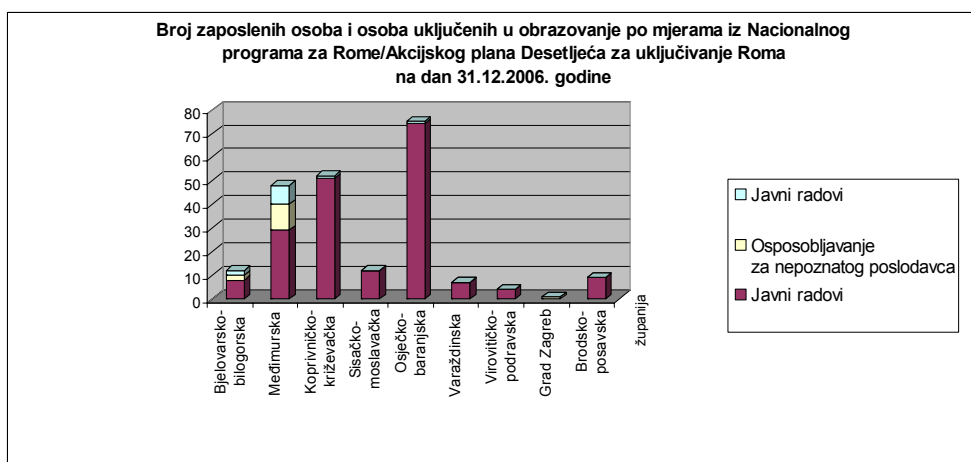
Od ukupno osiguranih sredstava u 2006. godini za provedbu mjere Subvencioniranje zapošljavanja Roma u trajanju od 24 mjeseca, u iznosu od 514.170, isplaćeno je 118.005,75 kn.

Rezultati provedbe mjera iz Nacionalnog programa za Rome za 2006. godinu

Temeljem mjera iz Nacionalnog programa za Rome/Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., ukupno je na dan 31.12.2006. godine zaposleno i upućeno na osposobljavanje 220 osoba romske nacionalne manjine, od čega su 33 žene. Najveći broj osoba zaposlen je po Mjeri Javni radovi, ukupno 194 osobe ili 88%, od čega najveći broj (74) u Osječko-baranjskoj županiji. Mjerom Subvencioniranje zapošljavanja Roma u trajanju od 24 mjeseca zaposleno je 12 osoba ili 6%. Zaposlene osobe su osobe strukovnih zanimanja i srednje stručne spreme koje su se zaposlile na poslovima komercijalista, konobara, automehaničara i skladišnog radnika, dok su osobe niže razine obrazovanja (5-7 razreda osnovne škole) zaposlene na poslovima pomoćnog zidara, utovarivača otpada, stočarskog radnika i montera poljoprivrednih strojeva. Mjerom Osposobljavanje za nepoznatog poslodavca, na osposobljavanje je upućeno 14 osoba ili 6%.

Temeljem sufinanciranja zapošljavanja i osposobljavanja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine do 31. prosinca 2006. godine sveukupno je planirano 4.634.170 kn, isplaćeno 2.544.700,64 kn i ostalo raspoloživo 2.089.469,36 kn.

Potrebno je istaknuti da je Hrvatskom zavodu za zapošljavanje odobren, od strane Europske komisije, Projekt «Aktivne mjere za zapošljavanje skupina kojima prijeti socijalna isključenost» u okviru PHARE 2005. Vrijednost projekta je 2.250.000 eura.

Sveobuhvatni je cilj ovog Projekta ojačati ekonomsku i socijalnu koheziju najosjetljivijih skupina u hrvatskom društvu na takav način da se poveća razina njihove zapošljivosti. Također će se ojačati sposobnost različitih aktera na hrvatskom tržištu rada u provođenju mjera aktivne politike zapošljavanja namijenjene skupinama kojima prijeti socijalna isključenost. Time će se olakšati pristup tržištu rada nezaposlenim osobama kojima prijeti socijalna isključenost putem korištenja mjera aktivne politike zapošljavanja kreiranih upravo prema njihovim potrebama.

Od Projekta se očekuju sljedeći rezultati:

- temeljita evaluacija dosadašnjih mjera za poticanje zapošljavanja;
- osmišljavanje nove palete mjera koje će uključiti one stare mjere koje su nakon evaluacije ocijenjene kao učinkovite, te nove mjere;
- veća stručna spremnost zaposlenih u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje kod kreiranja i provođenja aktivne politike zapošljavanja
- povećana razina zapošljivosti skupina kojima prijeti socijalna isključenost.

Temeljem navedenog Projekta, Hrvatski zavod za zapošljavanje planira u ciljane skupine nezaposlenih osoba kojima prijeti socijalna isključenost, uključiti i nezaposlene osobe romske populacije.

PHARE 2005 „Aktivne mjere za zapošljavanje skupina kojima prijeti socijalna isključenost“ sastoji se od dvije komponente: ugovora o pružanju usluga i sredstava bespovratne pomoći. Natječaj za ugovor o pružanju usluga odnosno tehničku pomoć je završen i trenutačno je u tijeku procjena pristiglih ponuda kandidata koji su ušli u uži krug izbora. Upute za prijavitelje na natječaj za dodjelu sredstava bespovratne pomoći su u procesu izrade.

XI. SOCIJALNA SKRB

CILJEVI:

- *Smanjenje siromaštva Roma*
- *Smanjenje broja radno sposobnih korisnika novčanih pomoći*
- *Prevenција poremećaja u ponašanju kod romske djece*
- *Poboljšanje kvalitete življenja osoba s invalidnošću*
- *Primjena mjera obiteljskopravne zaštite romske djece*
- *Poticanje udomiteljstva u romskim obiteljima*
- *Poticanje pružanja humanitarne pomoći*

XI. SOCIJALNA SKRB

MJERE:

1. Zapošljavanje optimalnog broja stručnih radnika u centrima za socijalnu skrb koji djeluju na području naseljenom romskom populacijom

Izvešće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

U okviru izrade Plana prioritetnog zapošljavanja u centrima za socijalnu skrb osigurano je, između ostalog, i zapošljavanje stručnih radnika u centrima koji djeluju na području naseljenom romskom populacijom. Od 1. studenog 2004. godine zaposleno je ukupno 15 stručnih radnika u sljedećim Centrima za socijalnu skrb: Zagreb, Rijeka, Bjelovar i Ivanić-Grad. Od 1. siječnja 2005. godine u Centru za socijalnu skrb u Đurđevcu zaposlena su dva stručna radnika, te u Centru za socijalnu skrb u Čakovcu, također dva stručna radnika, a ove godine planira se zaposliti još dva stručna radnika. Navedeno zapošljavanje doprinijelo bi boljoj stručnoj ekipiranosti centara koji na području svoje mjesne nadležnosti imaju lokalitete naseljene Romima, a što nadalje doprinosi pružanju kvalitetnijih usluga socijalnog rada i socijalne skrbi ovoj skupini korisnika. Također je tijekom 2005. godine u centrima za socijalnu skrb na područjima naseljenima romskom populacijom omogućen prijam vježbenika-volontera i to u: Centru za socijalnu skrb u Belom Manastiru dva, Bjelovaru dva, Čakovcu tri, Rijeci dva, Ivanić-Gradu jedan, Varaždinu pet i Zagrebu 18 vježbenika volontera.

U okviru izrade Plana prioritetnog zapošljavanja u centrima za socijalnu skrb osigurano je između ostalog i zapošljavanje stručnih radnika u centrima koji djeluju na području naseljenom romskom populacijom. Krajem rujna 2005. godine izdane su suglasnosti za novo zapošljavanje stručnih radnika u Centru za socijalnu skrb, Beli Manastir, Centru za socijalnu skrb, Čakovec i Centru za socijalnu skrb, Sisak, tako da je u svakom od navedenih centara za socijalnu skrb zaposlen po jedan stručni radnik. Novo zapošljavanje je u funkciji bolje stručne ekipiranosti centara koji na području svoje mjesne nadležnosti imaju lokalitete naseljene Romima, a što nadalje doprinosi pružanju kvalitetnijih usluga socijalnog rada i socijalne skrbi ovoj skupini korisnika.

2. Osposobljavanje stručnih radnika centara za socijalnu skrb za bolje razumijevanje romske populacije, uključivanje sadržaja o Romima u nastavne programe, te organiziranje prakse u romskim naseljima za studente Studijskog centra za socijalnu skrb, radi bolje pripreme za budući posao

Izvešće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

U Centru za socijalnu skrb u Belom Manastiru koji na svom području ima značajan broj Roma koji su korisnici različitih prava iz sustava socijalne skrbi, stručno vijeće Centra je uz suradnju Ministarstva provodilo aktivnosti vezane uz ovu mjeru. Također je u Centru za socijalnu skrb u Čakovcu organiziran stručni skup na kojem se raspravljalo o specifičnim problemima romske populacije i njihovim mogućnostima ostvarivanja prava iz socijalne skrbi.

U sklopu UNICEF-ovog projekta «Svako dijete treba obitelj» krajem 2005. godine pristupilo se izradi potprojekta koji se odnosi na primjenu mjere obiteljsko-pravne zaštite i to mjere «Nadzor nad vršenjem roditeljske skrbi». Ova aktivnost doprinijet će unaprjeđenju kvalitete stručnog rada na ovom području, u odnosu na sve roditelje, pa tako i romske, a njezin je krajnji cilj da se kroz kvalitetno provođenje nadzora nad vršenjem roditeljske skrbi ostvare svi potrebni uvjeti u biološkoj obitelji, kako ne bi došlo do izdvajanja djece.

3. Osposobljavanje romskih mentora za provedbu mjera obiteljsko-pravne zaštite i drugih aktivnosti kojima bi se osigurala bolja koordinacija između službe socijalne skrbi i Roma

Izvešće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

U dosadašnjem razdoblju održano je savjetovanje za pripadnike romske manjine s područja mjesne nadležnosti Centra za socijalnu skrb u Belom Manastru. U tijeku su zadnje pripreme za organiziranje drugog savjetovanja, koje će se održati za područje mjesne nadležnosti Centra za socijalnu skrb u Čakovcu. U provođenje ove mjere uključene su i romske udruge, posebice u odabiru kandidata. U okviru provođenja ove mjere organizirana su i savjetovanja za male skupine Roma, sa sljedećim sadržajima: upoznavanje s temeljnim pravima iz sustava socijalne skrbi (materijalna prava, prava osoba s invalidnošću, mjere obiteljske i kazneno-pravne zaštite, obiteljskih odnosa, posebice s naglaskom na nužnosti sprječavanja maloljetničkih brakova, uz primjerice, novčanu naknadu, intervencija i mogućnosti pomoći u rješavanju obiteljskih i/ili bračnih odnosa, te rješavanju kriznih situacija u obitelji), s mogućnostima rješavanja poremećaja u ponašanju djece i mladeži, te problema ovisnosti, posebice alkoholizma, upoznavanje s načinom zaštite od trgovanja ljudima i seksualnog iskorištavanja i dr. Savjetovanja su se provodila u Centru za socijalnu skrb u Zagrebu, Ured Trnje i Peščenica, te u Centru za socijalnu skrb u Belom Manastiru. Najviše rezultata polučilo se u radu sa ženama Romkinjama.

4. Organiziranje (savjetovanja) radionice za male skupine Roma, sa sljedećim sadržajima: upoznavanje s temeljnim pravima iz sustava socijalne skrbi (materijalna prava, prava osoba s invalidnošću, mjere obiteljske i kazneno-pravne zaštite, obiteljskih odnosa, posebice s naglaskom nužnosti sprječavanja maloljetničkih brakova, uz primjerice, novčanu naknadu, intervencija i mogućnosti pomoći u rješavanju obiteljskih i/ili bračnih odnosa, te rješavanju kriznih situacija u obitelji), s mogućnostima rješavanja poremećaja u ponašanju djece i mladeži, te problema ovisnosti, posebice alkoholizma, upoznavanje s načinom zaštite od trgovanja ljudima i seksualnog iskorištavanja i dr.

Izvešće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

Centar za socijalnu skrb u Belom Manastiru, provodio je projekt «Upoznaj sustav socijalne skrbi» tako da su organizirana savjetovanja na kojima su bili nazočni predstavnici romske zajednice s područja Baranje (Grad Beli Manastir i osam općina).

Realizirano je šest skupova na kojima su bile nazočne 74 osobe, a savjetovanje su obavili stručni djelatnici ovoga Centra.

Na području Grada Belog Manastira u Osnovnoj školi «Dr. Franje Tuđmana» organiziran je cjelodnevni boravak za djecu romske populacije. Centar za socijalnu skrb organizirao je savjetovanja s roditeljima djece koja pohađaju osnovnu školu, te ih upoznao s odredbama

Obiteljskog zakona i Zakona o socijalnoj skrbi u odnosu na prava i obveze njih, kao roditelja, te zaštite prava malodobne djece. savjetovanja su osmišljena tako da se roditeljima romske osnovnoškolske djece prezentiraju pozitivni učinci cjelodnevnog boravka djece u školi (osigurani uvjeti za učenje, igranje, prehranu i dr.), njihove obveze u odnosu na zakonske odredbe koje reguliraju odnos roditelja i malodobne djece tako da svojim ponašanjem ne uzrokuju potrebu da Centar reagira primjenom mjera obiteljsk-pravne zaštite malodobne djece.

Navedenim savjetovanjima obuhvaćene su 64 osobe.

Navedene aktivnosti, tj. provedba i realizacija navedenih savjetovanja, te angažman stručnih radnika, nisu iziskivali dodatna financijska i materijalna sredstva, tj. provedeni su volonterski.

Centar za socijalnu skrb u Čakovcu također organizira savjetovanja za roditelje romske djece, u svrhu osvješćivanja potrebe za obrazovanjem, upoznavanja s najčešćim poremećajima u ponašanju djece i s načinima njihove prevencije, te upoznavanja s negativnim učincima alkohola i drugih opojnih sredstva i dr.

Izješće Grada Zagreba

2004. godina

U 2004. Grad Zagreb je sufinancirao programe romskih udruga od socijalnog značenja u iznosu od 65.000 kuna. Sredstva su dodijeljena: Udruzi Romi za Rome Hrvatske, za program Mladi za mlade, u iznosu od 30.000 kuna; Udruzi Roma Grada Zagreba i Zagrebačke županije, u iznosu od 20.000 kuna; Udruzi Romi za Rome Hrvatske, za Programe za prevenciju bolesti ovisnosti u iznosu 15.000 kuna.

2005. godina

U 2005. Grad Zagreb je sufinancirao programe romskih udruga od socijalnog značenja, u iznosu od 50.000 kuna. Sredstva su dodijeljena: Udruzi Roma Zagreba i zagrebačke županije, za Program predškolskog i školskog obrazovanja djece romske i neromske nacionalne manjine u iznosu od 20.000 kuna; Udruzi Romi za Rome Hrvatske, za Interkulturalni program Mladi za mlade, u iznosu od 30.000 kuna.

2006. godina

U 2006. Grad Zagreb je sufinancirao programe romskih udruga od socijalnog značenja, u iznosu od 50.000 kuna. Sredstva su dodijeljena: Udruzi Roma Zagreba i Zagrebačke županije za Program predškolskog i školskog obrazovanja djece romske i neromske nacionalne manjine u iznosu od 20.000 kuna; Udruzi Romi za Rome Hrvatske, za Interkulturalni program Mladi za mlade, u iznosu od 25.000 kuna; Udruzi žena Romkinja „Bolja budućnost”, za program Edukacije djece i mladeži, u iznosu od 5.000 kuna.

Osim navedenoga, sukladno gradskoj Odluci o vrstama pomoći socijalne skrbi Grada Zagreba, Grad Zagreb skrbi za svoje stanovnike, pa tako i za one koji su pripadnici romske manjinske zajednice. Odlukom su utvrđene vrste pomoći socijalne skrbi što ih osigurava Grad Zagreb, a koje mogu ostvariti državljani Republike Hrvatske s prebivalištem u Gradu Zagrebu, bez obzira na nacionalnu pripadnost. Radi se o novčanoj pomoći umirovljenicima, ljetovanju i zimovanju djece, smještaju u prenočište, pomoći za podmirivanje troškova stanovanja, pravu na besplatnu socijalnu mjesečnu pokaznu kartu za javni prijevoz, novčanoj pomoći korisnicima doplatka za pomoć i njegu i korisnicima osobne invalidnine, pomoći i

njezi u kući, pomoći u naravi obiteljima s troje i više djece, pomoći u mliječnoj hrani za djecu, prehrani u pučkim kuhinjama, dostavi obroka u kuću, novčanoj pomoći korisnicima domova umirovljenika za osobne potrebe (džeparac), te savjetovanju.

5. Poticanje razvoja organizacija civilnog društva, uključujući i romske udruge, za provedbu programa pružanja humanitarne pomoći i usluga u socijalnoj skrbi

Izvješće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

Mjera je uključivala poticanje razvoja organizacija civilnog društva, uključujući i romske udruge, za provedbu programa pružanja humanitarne pomoći i usluga u socijalnoj skrbi (osnivanje pučkih kuhinja u naseljima, organiziranje pomoći i skloništa za beskućnike i žrtve nasilja, programi za stjecanje raznih vještina i znanja, organiziranje slobodnog vremena za djecu i mladež i dr.).

Mjera je djelomično provedena tako da je velik broj Roma uključen u korištenje usluga postojećih pučkih kuhinja. Od osnivanja pučkih kuhinja u samim romskim naseljima odustalo se iz razloga što bi time došlo do veće segregacije Roma.

6. Provedba istraživanja o Romima s invalidnošću radi utvrđivanja njihovog broja, vrste i stupnja invalidnosti, te predlaganja mjera za poboljšanje kvalitete življenja Roma s invalidnošću

Izvješće Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti ostvarilo je:

- suradnju i pružilo financijsku potporu za provedbu 133 projekata nevladinih udruga i udruga koje djeluju u korist osoba s invalidnošću;
 - istraživanje "Činitelji rizika i činitelji zaštite u odrastanju djece roditelja s invaliditetom".
- Istraživanje je realizirano u suradnji sa Studijskim centrom za socijalni rad Pravnog fakulteta u Zagrebu. U središtu istraživanja bila su djeca čiji su roditelji osobe s invalidnošću. Važno je napomenuti da do sada nisu poznata sustavna znanstvena istraživanja o tome kakav su utjecaj ovakvi zahtjevi i obiteljske obaveze imali na kvalitetu života i iskustva ove djece.

Izvješće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

Uprava za socijalnu skrb izravno nije uključena u provođenje ove mjere, no, prema našim saznanjima, provode ju drugi nositelji te mjere.

7. Poticanje razvoja udomiteljske skrbi u romskim obiteljima, posebice za smještaj djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi

Izvješće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

Mjera se pojačano provodi kroz aktivnosti projekta «Unaprjeđenje udomiteljske skrbi za djecu u Republici Hrvatskoj».

Prema planu aktivnosti projekta «Unaprjeđenje udomiteljske skrbi za djecu u Republici Hrvatskoj», u okviru programa «Svako dijete treba obitelj», pristupilo se županijskoj analizi udomiteljske skrbi za djecu, kako bi se odabrale županije u kojima će se započeti s aktivnostima projekta. Pri odabiru županija vodilo se računa o ispunjavanju sljedećih

kriterija: zastupljenost udomiteljstva kao oblika skrbi izvan vlastite obitelji, te stručna ekipiranost nadležnih centara za socijalnu skrb.

Nakon toga pristupilo se ustrojavanju 7 županijskih centara potpore udomiteljima koji skrbe o djeci. Osnivanjem županijskih centara potpore udomiteljstvu, koje čine stručni radnici koji se bave udomiteljstvom iz svakog centra za socijalnu skrb s područja županije, te predstavnici domova za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi s područja županije, osigurat će se potpora udomiteljima za djecu putem inicijalne edukacije prije udomljavanja prvog djeteta, kontinuirane daljnje edukacije, organiziranje i vođenje grupa potpore za udomitelje i udomljenu djecu, te telefonsko savjetovanje udomitelja tijekom čitavog dana. Nadalje, navedeni su Centri dužni provoditi stalnu promidžbenu aktivnost kako bi se zainteresirala javnost u njihovoj sredini za udomiteljsku skrb djece.

Između ostalih županija, osnovani su županijski centri potpore udomiteljstvu za Međimursku, Varaždinsku, Koprivničko-križevačku i Zagrebačku županiju, te Grad Zagreb. Budući da na području navedenih županija postoje lokaliteti nastanjeni Romima, očekuje se da će navedene aktivnosti doprinijeti poticanju romskih obitelji za udomiteljstvom.

8. Osposobljavanje stručnih radnika centara za socijalnu skrb za dosljednu primjenu mjera obiteljskog prava u zaštiti romske djece

Izješće Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi

Krajem 2004. godine u Topuskom, kao i u lipnju 2005. godine u Stubičkim toplicama, održani su aktivni ravnatelja centara za socijalnu skrb, kojem su bili nazočni i pojedini stručni djelatnici. Jedna od tema navedenih aktiva bila je i ukazivanje na dosljednu primjenu mjera obiteljsko-pravne zaštite romske djece.

U okviru projekta «Svako dijete treba obitelj» provode se aktivnosti potprojekta koje se odnose na primjenu mjere obiteljsko-pravne zaštite i to mjere «Nadzor nad vršenjem roditeljske skrbi».

Ove aktivnosti doprinose unaprjeđenju kvalitete stručnog rada na ovom području u odnosu na sve roditelje pa tako i romske, a njezin je krajnji cilj da se kvalitetnim provođenjem nadzora nad roditeljskom skrbi ostvare svi potrebni uvjeti u biološkoj obitelji kako ne bi došlo do izdvajanja djece.

XII. ZAŠTITA OBITELJI, MATERINSTVA I MLADEŽI

CILJEVI:

- *Upoznavanje s pravima iz sustava zaštite obitelji i materinstva*
- *Uklanjanje stereotipa o muškim i ženskim ulogama u obitelji*
- *Priprema i distribucija edukacijskih materijala o pravima iz sustava zaštite obitelji na romskim jezicima*
- *Kreiranje programa afirmacije uspješnog roditeljstva*
- *Poticanje provedbe programa osvješćivanja romskih žena o ravnopravnosti spolova i uklanjanju svih oblika diskriminacije*

XII. ZAŠTITA OBITELJI, MATERINSTVA I MLADEŽI

MJERE:

1. Istraživanje obuhvata romskih obitelji pravom na doplatak za djecu i porodne naknade

Izvešće Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

Mjera nije realizirana.

Obrazloženje:

U razdoblju od 2004. do 2006. godine došlo je do značajnih pozitivnih izmjena zakona, a koji se odnose na sustav potpora obitelji u Republici Hrvatskoj- Zakona o roditeljskom dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnost i nezaposlenih majki, Zakona o radu, Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, te Zakona o doplatku za djecu. Sljedom navedenog, vidljivo je da zbog objektivnih razloga istraživanje nije bilo moguće realizirati u planiranom razdoblju.

2. Priprema, izrada i distribucija edukacijskih materijala na romskim jezicima o pravima iz sustava zaštite obitelji, radi informiranja Roma o njihovim pravima i načinima njihove realizacije

Izvešće Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

U okviru provedbe savjetodavnih i edukativnih programa namijenjenih obiteljima i stručnjacima tijekom 2004. godine Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti osiguralo je tisak i distribuciju publikacije dr. Milivoja Jovančevića "Godine prve, zašto su važne", vodič za roditelje i stručnjake koji rade s djecom predškolskog uzrasta. U okviru publikacije tiskana je "Zbirka prava majki i djece s osnove socijalne skrbi". U suradnji s Hrvatskim liječničkim zborom, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti tiskalo je priručnik za buduće roditelje "Dobro je znati prije, za vrijeme i nakon poroda".

3. Kreiranje programa afirmacije uspješnog roditeljstva namijenjenih Romima u sklopu centara za obitelj koji djeluju u područjima naseljenim Romima, a s ciljem uključivanja romske populacije u sustav mjera Nacionalne obiteljske politike

Izvešće Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

Tijekom 2004. započela je realizacija «Programa potpore višečlanim obiteljima» s ciljem osnaživanja društvene brige o obiteljima s većim brojem djece, poboljšanja životnog standarda, te osiguranja kvalitetnog obrazovanja za svu djecu. U programe su bile uključene i romske obitelji.

- 1) «Program dodjele besplatnih školskih udžbenika» bio je namijenjen za djecu iz obitelji s osmero i više djece, koja to pravo nisu ostvarila po drugoj osnovi (prema propisima iz socijalne skrbi, Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, po gradskoj ili općinskoj odluci i dr.).

- 2) «Program dodjele računala za obitelji s osmero i više djece na području Republike Hrvatske». Temeljem popisa obitelji s osmero i više djece, u program dodjele računala bile su uključene u najvećem broju romske obitelji s područja Međimurske županije.

4. Poticanje i praćenje programa, temeljenih na Nacionalnom programu djelovanja za djecu, koji su posebno usmjereni prema romskoj populaciji, a afirmiraju Konvenciju o pravima djeteta, među romskom djecom

Izješće Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

Tijekom 2005. godine Vijeće za djecu u suradnji s Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti pristupilo je izradi Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine, a koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila 22. ožujka 2006. godine. Svrha njegova donošenja i provedbe je unaprjeđenje zaštite prava i kvalitete života djece u Republici Hrvatskoj. Sljedeći preporuke Odbora za prava djeteta Ujedinjenih Naroda (od listopada 2004. godine) u Nacionalni plan ugrađene su mnogobrojne mjere koje se odnose na unaprjeđenje položaja djece pripadnika romske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj. Za njihovu provedbu u razdoblju od 2006. do 2012. godine zadužena su tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te organizacije civilnog društva koje provode programe usmjerene unaprjeđenju kvalitete života romskih obitelji i njihove djece. Navedenim nositeljima aktivnosti Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti dostavilo je Nacionalni plan aktivnosti za djecu, a koji je tiskan na hrvatskom i engleskom jeziku.

Suradnja s organizacijama civilnog društva na provedbi programa koji su usmjereni na afirmaciju prava i zaštiti djece

2004. godina

1) Projekt "Izjednačavanje obrazovnih mogućnosti kroz program pripreme romske djece za školu" - Udruga Romi za Rome Hrvatske, na području Međimurske županije, odnosno u gradu Čakovcu. Programske aktivnosti projekta bile su usmjerene na djecu predškolske dobi (od 4,5 do 6 godina) te njihove roditelje. U okviru provedbe programa 50-ero romske djece pohađalo je program predškolskog odgoja i obrazovanja uz edukaciju roditelja, s ciljem uključivanja većeg broja romske djece u odgojno obrazovni sustav.

2) Projekt "PC Internet radionica - mala škola informatike i PC igraonica" - Udruga mladeži Roma Hrvatske na području Zagrebačke županije. U okviru programa, organizirane su radionice za djecu, s ciljem usvajanja osnovnog znanja i rada na PC-u. Projekt je realiziran u prostorima Kluba mladeži Roma Hrvatske, Čemernička 17 u Zagrebu.

3) Projekt "Igron do škole" - provelo je Udruženje «Djeca prva», u dječjem vrtiću «Zrno», na području Kozari-Boka (industrijska zona, predgrađe Zagreba). U projektne aktivnosti uključena su djeca predškolske dobi (od 3 do 6 godina), a koja nisu pohađala društveno-organizirane programe predškolskog odgoja i obrazovanja. Kratki predškolski program «Igraonice za predškolsku djecu iz siromašnih obitelji s integracijom romske djece» ima verifikaciju Zavoda za školstvo Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

2005. godina

1) Projekt Program obrazovne grupe «Droga, ne hvala» - Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije. U edukativni program namijenjen usvajanju zdravih životnih navika bila su uključena romska djeca i mladež na području Grada Zagreba.

- 2) Projekt «Ljetna škola za romsku djecu i mlade» - u suradnji s udrugom Romi za Rome Hrvatske. Projektom «Ljetne škole za romsku djecu i mlade» osiguran je boravak i program za 50-ero romske djece i mladeži u dobi od 12 do 18 godina, a realiziran je na otoku Prviću u Šibensko-kninskoj županiji.
- 3) Projekt «Prevenција droge, alkohola, nikotina» - Udruga Roma Hrvatske «Zlatna Kobra». Projekt je bio usmjeren edukaciji romske mladeži, s ciljem prevencije svih oblika ovisnosti.
- 4) Projekt «Igrom do škole» - nastavak projekta u šk. godini 2004/2005.

2006. godina

- 1) Program «Ružice» realiziran je tijekom školske godine 2005./2006. u suradnji s Gradskim poglavarstvom Grada Rijeke. Projekt je bio namijenjen romskoj djeci koja nisu bila obuhvaćena programom predškolskog odgoja i obrazovanja, ali i romskoj djeci koja su napustila redovni sustav školovanja, te njihovim roditeljima. Temeljni cilj projekta bio je usmjeren na povećanje broja i postotka djece pripadnika romske nacionalne manjine uključene u odgojno-obrazovni sustav.
- 2) Tijekom 2006. godine nastavljena je suradnja s Udruženjem «Djeca prva», na provedbi projekta «Igrom do škole», na području naselja Kozari-Bok u Zagrebu. Prosječno 20 djece i 15 roditelja uključeno je u programe, provedba kojih ima za cilj socijalizaciju djece uključivanjem u kreativne igre, što predstavlja najprirodniji i najefikasniji način učenja i komunikacije predškolske djece; jačanje roditeljske funkcije i osiguravanje uvjeta i poticanje ranog razvoja djeteta u svrhu prevencije društveno neprihvatljivih oblika ponašanja.
- 3) Projekt «Mala škola za djecu i njihove roditelje» projekt je bio usmjeren romskoj djeci i njihovim roditeljima na području Grada Čakovca. U okviru projekta Udruga Romi za Rome Hrvatske organizirala je radionice za roditelje, na teme: Osjećaji, verbalna i neverbalna komunikacija, Aktivno slušanje, Upoznajmo se i dr.
- 4) Projekt «Integracija romske djece u obrazovni sustav Republike Hrvatske» Udruga Roma Međimurja realizirala je projekt na području međimurske županije s ciljem uključivanja većeg broja romske djece u odgojno obrazovni sustav te pomoći u savladavanju i razumijevanju školskoga gradiva.
- 5) Projekt «Odgovornim roditeljstvom do zdravog djetinjstva» - projekt je realizirala Udruga Romkinja Romsko srce na području Osječko-baranjske županije. U okviru provedbe projekta održana su savjetovanja za djecu i savjetovanja za roditelje, na temu: Planirano ili željeno roditeljstvo, Partnersko roditeljstvo, Odgoj i odgojni stilovi, Roditeljska moć-kazne i nagrade, Odnos roditelj-dijete: Pozicija moći, Odnos roditelj - dijete: pozicija neizbježni sukob, Konvencija o pravima djeteta i dr.

Sredstva: 2004. godina	110.000 kuna
2005. godina	70.720. kuna
2006. godina	217.148 kuna
Ukupna sredstva	397.868 kuna

5. Praćenje ostvarivanja prava romske djece

Izješće Pravobraniteljice za djecu (skraćeno)

2004. i 2005. godina

Pravobraniteljica za djecu je postupala u više pojedinačnih predmeta u kojima je došlo do prijave kršenja prava romske djece, poglavito u okviru odgojno-obrazovnog sustava kao i onih koji su se ticali prava djeteta na primjeren opstanak i razvoj, posebno u sferama

socijalne sigurnosti i zaštite od gospodarskog izrabljivanja, te izlaganja djece različitim, za njihov razvoj štetnim ponašanjima, posebno prošnji.

Istovremeno, Pravobraniteljica za djecu je sudjelovala u različitim javnim aktivnostima usmjerenima na poboljšanje položaja romske djece.

2006. godina

Sukladno navedenim zadaćama i ovlastima, Ured pravobraniteljice za djecu je postupao u nekoliko pojedinačnih slučajeva u kojima je došlo do prijave kršenja prava romske djece.

Pravobraniteljica za djecu ne vodi službenu statistiku o etničkoj pripadnosti djece u pojedinačnim prijavama o kršenju prava, smatrajući da primjenom principa jednakosti i legaliteta, nečije etničko opredjeljenje ne bi smjelo biti razlog povlaštenog statusa niti diskriminacije.

Promičući prava i jednakost sve djece, Ured surađuje s pojedinim romskim udrugama, te prati rad civilnog sektora. Prema iskustvu, konstruktivno djelovanje je opterećeno sukobima među romskim udrugama i liderima udruga. Tako je i Ured primio nekoliko anonimnih prijava koje su se odnosile na nepravilnosti u radu pojedinih udruga i čelnika udruga, na neprimjerenost sadržaja koje te udruge nude djeci, te na upitnu vjerodostojnost predsjednika nekoliko udruga. Sve prijave prosljeđene su na mjerodavna postupanja.

Iako je Ured pravobraniteljice za djecu uvijek otvoren djeci i svima koji o njima skrbe, dječji tjedan (prvi tjedan u listopadu) bio je još jedna prilika za otvaranje vrata Ureda djeci na drugi način. Pravobraniteljica želi omogućiti im da, osim kontakta i upoznavanja s ljudima koji su u Uredu zbog njih, ostvare svoje pravo na pristup informacijama i upoznaju dječja prava kroz zanimljivu prezentaciju, radionicu, rad u maloj grupi i zajedničku aktivnost.

6. Uključivanje mladih Roma u aktivnosti predviđene Nacionalnim programom djelovanja za mlade

Zvješće Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

2004. godina

1) Projekt "Romski društveni centar- Bolman" - u suradnji s udrugom Roma Grada Belog Manastira - Baranja. Inicijalna sredstva za otvaranje Romskog društvenog centra donirala je belgijska organizacija BAG, a prostor za djelovanje centra osigurala je lokalna zajednica. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti osiguralo je financijska sredstva za provedbu aktivnosti usmjerenih romskoj mladeži. U okviru rada Romskog društvenog centra Bolman realizirane su TV i video projekcije, muzičke večeri, kompjuterska edukacija, kreativne radionice, zdravstvena predavanja.

2) «Romengo čačipe», u suradnji s Udrugom Roma Zagreba i Zagrebačke županije sufinanciranje troškova tiskanja časopisa koji njeguje romski jezik i kulturu.

2005. godina

1) Financiran je program Kluba "Mladi za mlade". Program je ostvaren u suradnji s Udrugom Romi za Rome Hrvatske. Klub "Mladi za mlade" djeluje na području Grada Čakovca, a njegove temeljne aktivnosti usmjerene su na usvajanje novih vještina i stjecanje znanja značajnih za školovanje i djelovanje mladih Roma u lokalnoj zajednici, na promoviranju ideje interkulturalnosti među romskom i neromskom mladeži, te na kreativno i organizirano provođenje slobodnog vremena djece i mladeži.

2006. godina

1) Temeljem provedenog Natječaja za raspodjelu sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću za 2006. godinu, osigurana su financijska sredstva za provedbu projekta «Zdrava zajednica», u provedbi udruge Romi za Rome Hrvatske.

2) Program «Klub mladeži Roma Hrvatske», u suradnji s Klubom mladeži Roma Hrvatske iz Zagreba.

3) Interkulturalni klub «Mladi za mlade», osnovan je u suradnji s udrugom Romi za Rome Hrvatske

Uvažavajući angažman i uspjehe dviju studentica Visoke učiteljske škole u Čakovcu, potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske i ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Jadranka Kosor, dodijelila je računala navedenim studenticama, na sjednici Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome, dana 3. ožujka 2006. godine.

Sredstva 2004. godine	30.000 kn
2005. godine	40.000 kn
2006. godine	161.400 kn
Ukupna sredstva	231.400 kn

7. Poticanje programa nevladinih organizacija usmjerenih na afirmaciju žena i njihovo osvješćivanje o ljudskim pravima i ravnopravnosti spolova, na afirmaciju Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije romskih žena, organiziranjem: tribina, seminara, edukacija na temu ravnopravnosti spolova i ljudskih prava, skupina koje rade na potpori i sl.

Izvješće Ureda za ljudska prava

Sukladno prioritetima određenim natječajem za prijavu projekata i programa udruga u RH za dodjelu financijske potpore u okviru raspoloživih sredstava Državnog proračuna za 2004. godinu, s proračunske pozicije Ureda financirani su projekti i programi romskih udruga, u koju svrhu je natječajno povjerenstvo odobrilo sredstva u visini od 75.000 kn i to: Udruzi Roma Istre, Pula, za projekt «Igraonica za djecu predškolskog uzrasta» (30.000 kn), te Udruzi žena Romkinja «Romsko srce», za projekt «Rastimo s našim pravima» (30.000 kn).

Kao prioritetno područje aktivnosti u okviru Natječaja za prijavu projekata i programa udruga u Republici Hrvatskoj za dodjelu financijske potpore u okviru raspoloživih sredstava Državnog proračuna za 2005. i 2006. godinu, na poziciji Ureda za ljudska prava VRH, određeno je i osvješćivanje žena, pripadnica romske nacionalne manjine o ljudskim pravima te suzbijanje trgovine ljudima.

Sukladno određenom prioritetu, s proračunske pozicije Ureda u 2005. godini financirani su projekti Hrvatskog pravnog centra - «Zaštita i promicanje prava žena pripadnica romske nacionalne manjine», Odbora za ljudska prava Karlovac - «Žene iz romskog naselja Orlovac» i Udruga žena Romkinja «Romsko srce» - «Zajedno jače». Za navedene projekte odobrena su sredstva u visini od 90.000 kuna.

U 2006. godini s proračunske pozicije Ureda financirani su projekti: Udruga Romi za Rome Hrvatske - projekt: «Zaustavimo trgovanje ljudima» (30.000 kn); Udruga žena Romkinja «Romsko srce» - projekt «Najbolji interes djeteta» (30.000 kn); Udruga Romi za Rome Hrvatske - projekt «Zdrava zajednica» (25.000 kn); Udruga žena Romkinja «Romsko srce» - projekt «Mala škola za prava žena» (25.000 kn); Udruga mladeži Roma Hrvatske - projekt «PC i Internet radionica» (30.000 kn). Za navedene projekte odobrena su sredstva u visini od 140.000 kuna.

Ukupna vrijednost sredstava dodijeljenih u svrhu poticanja programa nevladinih organizacija usmjerenih afirmaciji i osvješćivanju žena o ljudskih pravima i ravnopravnosti spolova, afirmaciji Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije među romskim ženama tijekom izvještajnog razdoblja (2004., 2005. i 2006.), s proračunske pozicije Ureda za ljudska prava, iznosi 305.000 kn.

U okviru svojega djelokruga i sam Ured za ljudska prava organizirao je brojne okrugle stolove s ciljem zaštite i promicanja ljudskih prava.

XIII. PROSTORNO UREĐENJE

CILJEVI:

- *Istražiti prostorni razmještaj lokacija naseljenih Romima*
- *Urbanističko uređenje lokacija naseljenih Romima*
- *Izrada županijskih programa za legalizaciju lokacija naseljenih Romima*

XIII. PROSTORNO UREĐENJE

MJERE:

1. Istraživanje prostornog razmještaja i karakterizacija lokacija naseljenih Romima na području Republike Hrvatske

Izješće Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva

Stanje: mjera je provedena u 2004./2005. godini

U svrhu provedbe predmetne mjere koje je ovo Ministarstvo nositelj, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar iz Zagreba je, temeljem dogovorenog sadržaja, proveo istraživanje i izradio sociološku studiju «Lokacije naseljene Romima - stanje i unaprjeđenje razvoja naselja i aspiracije za oblike stanovanja». Istraživanje je provedeno tijekom 2004. godine u županijama u kojima je veća zastupljenost Roma i u kojima ima naselja/lokaliteta s koncentracijom romskog stanovništva dovoljno velikom da se istraživanje može provesti (43 lokacije u 11 županija).

Studija daje pregled novijih spoznaja i podataka o Romima u Hrvatskoj po županijama, socioekološku analizu naselja i stanje okoliša, sociodemografsku i socioekonomsku analizu ispitivane romske populacije i romskih obitelji, obilježja stambenog standarda romskih obitelji, ocjene sadašnjih stambenih uvjeta i aspiracije za oblike stanovanja, te zaključke i preporuke o unaprjeđenju razvoja naselja i oblika stanovanja Roma u Hrvatskoj.

Studija je u ožujku 2005. godine dostavljena Povjerenstvu za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome, te svim županijskim zavodima za prostorno uređenje županija koje na svom teritoriju imaju lokacije naseljene Romima prema kriterijima iz Nacionalnog programa za Rome i Zavodu Grada Zagreba, kao podloga za provedbu mjere 2. poglavlja XIII Nacionalnog programa koje su županijski zavodi nositelji. Na temelju navedene studije Institut Ivo Pilar je u prosincu 2005. godine objavio knjigu „Kako žive hrvatski Romi“, na hrvatskom i engleskom jeziku.

2. Izrada županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru i okolišu na lokacijama naseljenim Romima

Izješće Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva

Stanje: provedba mjere je pri završetku

Provedbom predmetne mjere koordinira Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, a provode ju županijski zavodi za prostorno uređenje županija koje imaju predmetnu problematiku, odnosno Zavod Grada Zagreba, u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, županijskim, odnosno Gradskim vijećima, predstavnicima romske nacionalne manjine, predstavnicima romskih udruga i drugim nevladinim organizacijama.

Tijekom pripreme provedbe mjere Ministarstvo je, putem županijskih zavoda, obavilo identifikaciju županija koje je potrebno razmatrati u okviru provedbe Nacionalnog programa,

odnosno koje na svom teritoriju imaju lokacije naseljene Romima, što zahtijevaju prostorno rješavanje, uređenje i opremanje. Prema navedenim kriterijima i podacima koje su Ministarstvu dostavili županijski zavodi, provedbi predmetne mjere, odnosno izradi županijskih programa, trebalo je pristupiti sljedećih 14 županija: Zagrebačka županija, Sisačko-moslavačka županija, Karlovačka županija, Varaždinska županija, Koprivničko-križevačka županija, Bjelovarsko-bilogorska županija, Primorsko-goranska županija, Ličko-senjska županija, Virovitičko-podravska županija, Brodsko-posavska županija, Osječko-baranjska županija, Istarska županija, Međimurska županija i Grad Zagreb. Temeljem istog, izradi navedenog nije trebalo pristupiti sljedećih 7 županija: Krapinsko-zagorska županija, Požeško-slavonska županija, Zadarska županija, Šibensko-kninska županija, Vukovarsko-srijemska županija, Splitsko-dalmatinska županija i Dubrovačko-neretvanska županija.

Sukladno zahtjevu Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome, upućenom u svibnju 2004. godine svim županijama u Republici Hrvatskoj i Gradu Zagrebu, izradi županijskog programa pristupilo je 13 županija (sve ranije navedene osim Primorsko-goranske županije). Temeljem Zaključka Povjerenstva donesenog na 4. sjednici održanoj 23. lipnja 2005. godine i upućenog Primorsko-goranskoj županiji i Gradu Rijeci, izradi Županijskog programa je u studenom 2005. godine pristupila i Primorsko-goranska županija.

U svrhu jednoznačnog pristupa izradi županijskih programa, Ministarstvo je izradilo Uputu za izradu županijskih programa / Programa Grada Zagreba, koju je dostavilo svim županijskim zavodima što su pristupili izradi traženog elaborata i Zavodu Grada Zagreba. Prema navedenoj Uputi, županijski programi / Program grada Zagreba daju pregled radnji i radova koje svaka općina i grad, odnosno Grad Zagreb, trebaju izvršiti, način, rokove i subjekte zadužene za provedbu, mogućnost etapne provedbe te moguća alternativna rješenja, kao i prioritete, kako prostorne, tako i financijske. Također, daje pregled sredstava potrebnih za izvršenje kao i moguće izvore financiranja, a sve s ciljem prostorno-urbanističkog uređenja tih lokacija i poboljšanja uvjeta stanovanja romskog stanovništva.

Nakon provedbe mjere u razdoblju od 2004. do 2006. godine stanje je sljedeće:

- broj izrađenih i usvojenih županijskih programa: 12
- broj županijskih programa u izradi: 2

Izrađeni i usvojeni županijski programi koji su spremni za provedbu odnose se na sljedeće županije:

1. Zagrebačka županija
2. Sisačko-moslavačka županija
3. Karlovačka županija
4. Varaždinska županija
5. Koprivničko-križevačka županija
6. Bjelovarsko-bilogorska županija
7. Virovitičko-podravska županija
8. Brodsko-posavska županija
9. Osječko-baranjska županija
10. Istarska županija
11. Međimurska županija i
12. Grad Zagreb

Prema obavijesti Zavoda za prostorno uređenje Virovitičko-podravske županije od 11. studenoga 2005. godine, Županijska skupština Virovitičko-podravske županije nije usvojila prijedlog Županijskog programa Virovitičko-podravske županije zbog, po ocjeni vijećnika, sporne procjene broja Roma, iznesene u elaboratu. Kako je u Prijedlogu županijskog programa navedeno da na teritoriju Virovitičko-podravske županije nema potrebe za poduzimanjem posebnih aktivnosti za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija na kojima žive Romi, u odnosu na prostor ostalog stanovništva (nema posebno izdvojenih lokacija naseljenih Romima, izgrađeni objekti nalaze se unutar građevinskih područja naselja i izgrađeni su na zemljištu planom predviđenim za stanovanje, u privatnom su vlasništvu Roma, veličinom i opremljenošću u većini slučajeva ispunjavaju osnovne potrebe, zadovoljavajuće su komunalno opremljeni), već eventualno pomoći u poboljšanju uvjeta stanovanja u građevinsko-tehničkom smislu, ocijenjeno je da predmetni (iako neusvojeni) elaborat u stručnom smislu zadovoljava planiranu namjenu i da je izrađen u planiranom roku.

Županijski programi koji su u izradi odnose se na sljedeće županije:

1. Primorsko-goranska županija

Temeljem izvješća Županijskog zavoda Primorsko-goranske županije od 7. prosinca 2006. godine, a iz razloga što je izrada Županijskog programa započeta tek u studenom 2005. godine (sukladno zaključku Županijskog poglavarstva od 24. studenog 2005. g. kojim je Županijski zavod zadužen za izradu Županijskog programa), završetak izrade i donošenje predmetnog elaborata Županijski zavod očekuje u drugom kvartalu 2007. godine.

2. Ličko-senjska županija

Temeljem izvješća Županijskog zavoda Ličko-senjske županije od 13. prosinca 2006. godine može se navesti da zbog poteškoća u prikupljanju podataka neophodnih za izradu elaborata, u najvećoj mjeri zemljišno-knjižnih, isti nije izrađen do danas, a da završetak njegove izrade i donošenje Županijski zavod očekuje u prvom kvartalu 2007. godine.

Svi izrađeni i doneseni županijski programi dostavljeni su Ministarstvu mora, turizma, prometa i razvitka.

Izvješće Grada Zagreba

U skladu s Uputom za daljnje postupanje u svrhu provedbe mjere 2. XIII. poglavlja Nacionalnog programa za Rome, što ju je dalo Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva izvršeno je sljedeće:

2004. godina

Gradski zavod za prostorno uređenje je u suradnji s nadležnim gradskim uredima, Vijećem romske nacionalne manjine Grada Zagreba i romskim udrugama proveo sve pripremne radnje za izradu Gradskog programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima na području Grada Zagreba. Izrađen je pregledni prikaz lokacija u gradu na kojima obitava romsko stanovništvo. Identificirane su 53 lokacije (stanje na dan 26. prosinca 2004.) Naručene su posebne sociološke studije o integraciji Roma u urbani način života, na primjeru Grada Zagreba, i studija o položaju žena Romkinja, što ih je izradilo trgovačko društvo Urbanistica d.o.o. iz Zagreba. Ove su studije pokazale da je potrebno što točnije snimiti stvarno stanje života Roma u Zagrebu, te procijeniti koje su optimalne mogućnosti razvoja.

2005. godina

Nastavljene su aktivnosti na utvrđivanju podataka relevantnih za formuliranje programskih aspekata Gradskog programa. Pristupilo se je obilasku lokacija naseljenih Romima na području Grada od strane predstavničkog tima gradskih upravnih tijela, zavoda i službi, policijske uprave zagrebačke i Vijeća romske nacionalne manjine Grada Zagreba. Vijeće romske nacionalne manjine trebalo je imenovati predstavnike lokacija na kojima žive Romi, a koji bi pomagali u realizaciji obilaska i uspostavljanju kvalitetne komunikacije s romskim stanovništvom na svakoj od lokacija koje su obuhvaćene planom obilaska. Prigodom realizacije zacrtanih ciljeva nailazilo se je na poteškoće uzrokovane nejedinstvenim stajalištima o tome tko i kako predstavlja Rome u Gradu Zagrebu, neusuglašenih odnosa unutar Vijeća romske nacionalne manjine, te Vijeća i romskih udruga. Zbog toga je došlo do zastoja realizacije već dogovorenih aktivnosti, bitnih za izradu Programa.

Gradski program aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima donesen je 25. studenog 2005., te je na taj način Grad Zagreb, u predviđenom roku, izvršio mjeru 2. iz glave XIII. Nacionalnog programa za Rome.

3. Poticanje rješavanja imovinsko-pravnih odnosa na državnom zemljištu

Izješće Središnjeg državnog ureda za upravljanje državnom imovinom

Središnji državni ured za upravljanje državnom imovinom primio je u razdoblju od 2004. do 2006. godine 7 zahtjeva vezanih uz potrebe nekretnina (zemljišta) za Rome putem jedinica lokalne samouprave ili Ureda za nacionalne manjine (za prijenos vlasništva, darovanje i sl.).

2004. godine, Odlukom Povjerenstva Vlade za upravljanje imovinom Republike Hrvatske, nekretnina označena kao k.č. 2941/1, k.o. Brodska Varoš, ukupne površine 5197 m², darovana je Udruženju Roma "Ludari", rumunjskog porijekla, Grada Slavenskog Broda, u svrhu legalizacije romskog naselja, a 2006. godine Odlukom Povjerenstva za imovinu Vlade Republike Hrvatske, nekretnine su upisane u z.k.ul.br.3179, k.o. Dubrava i to:

- k.č.br. 3984/34 livada Orešec površine 878 čhv
- k.č.br. 3984/36 livada Orešec površine 662 čhv
- k.č.br. 3984/37 livada Orešec površine 568 čhv
- k.č.br. 3984/38 livada Orešec površine 328 čhv
- k.č.br. 3984/39 livada Orešec površine 304 čhv

Prenesene su u vlasništvo Općini Donja Dubrava, bez naknade u svrhu preseljenja i legalizacije romskog naselja, uz uvjet zabrane otuđenja u druge svrhe.

Isto tako navodimo da glede postupanja po gore navedenim zahtjevima i donijetim odlukama, nije bilo utroška financijskih sredstava radi provedbe navedenih mjera u točki 3. poglavlja XIII. Nacionalnog programa za Rome.

4. Provedba županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima

Izješće Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva

Stanje: u dijelu iz nadležnosti (prostorno planski poslovi) mjera se provodi trajno

Provedba je, sukladno nadležnostima, podijeljena na više aktivnosti, od kojih su u djelokrugu Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva prostorno-planski poslovi, odnosno osiguranje sredstava za pomoć jedinicama lokalne samouprave u izradi prostornih planova za romska naselja (prostorni planovi uređenja općina i gradova u dijelovima koji se odnose na lokacije naseljene Romima i detaljni planovi uređenja tih lokacija).

U sklopu provedbe županijskih programa, a temeljem dostavljenih zahtjeva jedinica lokalne samouprave, kao nadležne razine za izradu prostornih planova za lokacije naseljene Romima, ovo Ministarstvo je u razdoblju 2004.-2006. godine u cijelosti osiguralo sredstva za izradu predmetnih prostornih planova sljedećim jedinicama lokalne samouprave:

- Općini Mala Subotica u Međimurskoj županiji, za Prostorni plan uređenja općine Mala Subotica za romsko naselje Piškorovec (2004.) i Detaljni plan uređenja naselja Piškorovec (2005.),
- Općini Donja Dubrava u Međimurskoj županiji, za Prostorni plan uređenja općine Donja Dubrava za romsko naselje Peski (2004.) i Detaljni plan uređenja naselja Peski (2004.),
- Općini Nedelišće u Međimurskoj županiji za Detaljni plan uređenja naselja Trnovec-Parag (2005.),
- Općini Podturen u Međimurskoj županiji, za Detaljni plan uređenja naselja Lončarevo (2005.),
- Općini Pribislavec u Međimurskoj županiji, za Detaljni plan uređenja romskog naselja u općini Pribislavec (2005.),
- Općini Orehovica u Međimurskoj županiji, za Detaljni plan uređenja romskog naselja u općini Orehovica (2006.),
- Općini Murško Središće u Međimurskoj županiji, za Detaljni plan uređenja romskog naselja Sitnice (2006.),
- Općini Goričan u Međimurskoj županiji, za Detaljni plan uređenja romskog naselja u općini Goričan (2006.),
- Gradu Čakovec u Međimurskoj županiji, za Detaljni plan uređenja romskog naselja Kuršanec (2006.),
- Općini Darda u Osječko-baranjskoj županiji, za Detaljni plan uređenja romskog naselja u općini Darda (2006.).

Navedene JLS-e su sve prostorne planove izradile i donijele u predviđenom roku čime su stvorile nužne prostorno-planske preduvjete za provođenje daljnjih aktivnosti na legalizaciji, uređenju i opremanju lokacija naseljenih Romima.

Također, Ministarstvo je u 2006. godini, temeljem zahtjeva Županijskog zavoda za prostorno uređenje Sisačko-moslavačke županije, osiguralo dio sredstava za izradu sljedećih prostornih planova:

- Detaljnog plana uređenja romskog naselja Capraške poljane u Gradu Sisku i
- Detaljnog plana uređenja romskog naselja u Gradu Kutini.

Izradu navedenih prostornih planova Županijski zavod Sisačko-moslavačke županije planira u 2007. godini.

Izvješće Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka

Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka zatražilo je izvješća svih županija i grada Zagreba o aktivnostima i mjerama, planiranim i pokrenutim, koje se odnose na provedbu županijskih programa i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima.

Do sada su primljena izvješća od trinaest (13) županija. Analiza upućuje na to da se aktivnosti i mjere predmetnog programa različito planiraju, pripremaju i rješavaju, ovisno od županije do županije, napose u dijelu predlaganja i izrade projektne dokumentacije, suglasnosti i dozvola, a naročito u dijelu planiranja izvora financiranja za izvođenje radova na objektima osnovne komunalne i socijalne infrastrukture.

Sukladno navedenom, Ministarstvo je predložilo imenovanje županijskih koordinatora za provedbu programa aktivnosti i mjera, s osnovnim ciljem ujednačavanja i istovjetnosti pristupa planiranju i koordiniranju potrebnih aktivnosti, kako s jedinicama lokalne samouprave na čijem području se nalaze predmetne lokacije, tako i sa (su)nositeljima i sudionicima u financiranju pojedinih projekata (JLS, JRS, državni proračun, fondovi i dr.).

Osim navedenog, pod koordinacijom aktivnosti podrazumijeva se i nedvosmisleno definiranje objekata koje je potrebno izvoditi na pojedinim lokacijama, određivanje nositelja izrade projektne dokumentacije, njenu izradu, utvrđivanje načina i omjera financiranja, te izradu dinamičkih planova izvođenja radova sukladno raspoloživim sredstvima za ovu namjenu, kao i načina upravljanja objektima po završetku potrebnih radova.

Nastavno, daje se sažetak primljenih izvješća, iz kojih je razvidna potreba koordiniranja programa, aktivnosti i mjera:

- Ličko-senjska županija - županijski program aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i lokacija naseljenih Romima još je u izradi.

- Sisačko-moslavačka županija - identificirane dvije (2) lokacije: Capraške poljane (grad Sisak), za koju još nisu riješeni imovinsko pravni odnosi, nema izrađene projektne dokumentacije, a navodi se potreba za objektima niskonaponske mreže, vodoopskrbe, odvodnje kao i asfaltiranja lokalnih cesta.

Lokacija u Radićevoj ulici (grad Kutina) – naselje djelomično uređeno, nedostaju društvene prostorije, odvodnja i sanacija lokalnih cesta.

- Zadarska županija - Zemunik Donji - Romske obitelji privremeno naseljene u napuštenim obiteljskim kućama građana srpske nacionalnosti, bez konkretnih planova ili modela njihova zbrinjavanja.

- Požeško-slavonska županija - Romi uglavnom integrirani u naseljima s ostalim stanovništvom, nema potreba za posebnim aktivnostima niti mjerama.

- Međimurska županija - identificirano 12 lokacija naseljenih Romima, od čega je za 9 lokacija izrađen Detaljni plan uređenja naselja, i to: Parag, Pribislavec, Piškorovec, Lončarevo, Orehovica, Mursko Središće, Kuršanec, Garčin i Donja Dubrava. Naselja u Domašincu, Kotoribi i Svetoj Mariji inkorporirana su u postojeće granice. Za lokacije Parag, Pribislavec, Lončarevo i Piškorovec izrađena je dokumentacija za objekte osnovne komunalne infrastrukture, za što se koriste sredstva PHARE programa.

- Varaždinska županija - identificirane lokacije u općinama Sveti Đurađ i Strmec (zajednička lokacija općina Cestica i Petrijanec). Još nisu definirani prioriteti objekata u funkciji poboljšanja uvjeta stanovanja.

- Virovitičko-podravska županija - nije izrađivan Program aktivnosti i mjera, jer su Romi integrirani u cjeline naselja koja posjeduju objekte osnovne komunalne i socijalne infrastrukture.

- Zagrebačka županija - izrađen Program aktivnosti i mjera , s naglaskom na tri (3) lokacije, od čega su dvije (2) na području općine Pisarovina (Donja Kupčina sa svom potrebnom infrastrukturom i Lijevo Sredičko, kojoj nedostaje niskonaponska mreža, vodoopskrba i telefon) i naselje Lukavec na području grada Velika Gorica, za koje je potrebno izmještanje na novu lokaciju.

- Bjelovarsko-bilogorska županija - Romi uglavnom integrirani u cjeline naselja i njihovo lokalno stanovništvo.

- Krapinsko-zagorska županija - nema lokacija naseljenih Romima.

- Istarska županija - nema izdvojenih lokacija naseljenih Romima.

- Primorsko-goranska županija - na lokaciji Vinodolske ulice (grad Crikvenica) nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi, na lokaciji Tršće-Ponikve (grad Čabar) grad sam rješava stanje prostora, Dedin I. i II. (grad Delnice) nema izdvojenih konkretnih planova niti aktivnosti za izvođenje radova, općina Novi Vinodolski – plan preseljenja romskih obitelji na novu lokaciju, grad Rijeka- još razmatra planove i programe uređenja prostora i lokacija naseljenih Romima, općina Brod Moravice – lokacija Donja Dobra se rješava u organizaciji općine, Omišalj još razmatra mogućnosti uređenja prostora i lokacija.

- Osječko-baranjska županija - Grad Beli Manastir - izvedeni radovi na objektima javne rasvjete, pristupnih cesta, odvodnje i uređenja kanala; Grad Belišće – lokacija Bistrinci još nije legalizirana, Grad Našice - naselje Vukojevci u kojem su izvedeni radovi uređenja javne rasvjete, nogostupa i mrtvačnice; Grad Osijek – na lokaciji u naselju Tenja još nisu riješeni imovinsko pravni odnosi; općina Bilje (Ružina ulica i Vardarac) još nisu riješeni imovinsko pravni odnosi; općina Darda (ulica Jablanova, Zrinskog i oko groblja) usvojila je prostorni plan i u tijeku je postupak definiranja prioriternih objekata za uređenje naselja, općina Jagodnjak (ulice S. Bertić i A. Dobrokes) s objektima Ekonomija (bivše pustare), planira se preseljenje na novu lokaciju, dok u ostalim JLS-ima živi manji broj romskih obitelji koje stanuju uglavnom u legaliziranim i urbaniziranim naseljima.

U 2005. godini, na području Grada Karlovca utrošeno je 620.000,00 kn, za izgradnju niskonaponske mreže u naselju Orlovac.

U 2006. godini, potpisan je ugovor s Gradom Čakovcem za izgradnju Romskoga kulturnog centra u Krušancu, planske vrijednosti oko 3.000.000,00 kn, od čega Grad Čakovec financira 30% vrijednosti izvođenja radova, osigurava lokaciju, te izradu projektne dokumentacije i dozvolu. Početak radova na ovom objektu očekuje se u proljeće 2007. godine. Ovaj objekat realizira se u okviru programa Integralni razvoj lokalne zajednice - EIB II., koji se provodi sredstvima državnog proračuna i sredstvima zajma Europske investicijske banke, u omjeru 50%:50%, s rokom završetka do kraja 2009. godine. Ovaj program obuhvaća sve JLS u Republici Hrvatskoj, osim JLS-e na otocima i osom grada Zagreba, a sadrži komponentu sanacije, nadogradnje i izgradnje objekata osnovne komunalne i socijalne infrastrukture. Naglašavamo, da po programu EIB II. - JLS-e nominiraju potprojekte iz komponente komunalne i socijalne infrastrukture za područje svoje nadležnosti, izrađuju potrebnu projektnu dokumentaciju i dozvole, a izvođenje radova se (su)financira ovisno o ekonomskoj snazi JLS-e.

Za očekivati je da će tijekom 2007. godine još nekoliko objekata koje su JLS-e nominirale za područje svoje nadležnosti, a obuhvaćaju i lokacije naseljene Romima, biti uključeno u izvođenje radova po navedenom programu.

Izješće Grada Zagreba

2006. godina

Gradsko je poglavarstvo, sukladno aktivnostima koje se predlažu u Gradskom programu aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima, osnovalo svoje radno tijelo za provođenje programskih aktivnosti. To je Stručno povjerenstvo za provedbu Gradskog programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima (Službeni glasnik Grada Zagreba 14/06). Zbog raznolikosti problematike i podataka koje treba prikupiti, te kvalitetnog rada Povjerenstvo je sastavljeno od osoba koje rade u gradskim uredima, zavodima i službama. U sastav Povjerenstva uključene su i dvije osobe iz romske manjinske zajednice.

Povjerenstvo je, u okviru zadaća koje su mu stavljenе u nadležnost, organiziralo prikupljanje podataka o deset najugroženijih lokacija naseljenih Romima. Podaci koji se trebaju prikupiti odnose se na imovinski status zemljišta, površinu, namjenu zemljišta prema prostorno-planskim dokumentima, status sagrađenih objekata, broj objekata, broj stanovnika, obitelji i djece, vrste socijalne pomoći koje primaju stanovnici, te na to da li su stanovnici zaposleni. Prikupljanje većine podataka iziskuje izlazak na teren i neposredan kontakt sa stanovnicima. Zbog toga je, preko romskih udruga, predložena suradnja s predstavnicima stanovnika na pojedinoj lokaciji. Izlazak na teren koordinira Vijeće romske nacionalne manjine.

5. Kontinuirano praćenje stanja lokacija naseljenih Romima

Izješće Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva

Stanje: u dijelu iz nadležnosti (praćenje stanja izrade i donošenja prostornih planova na nacionalnoj razini) mjera se provodi trajno

Sukladno obvezama, a u svrhu uspostave baze podataka o stanju prostorno planske dokumentacije jedinica lokalne samouprave koje su nadležne za izradu i donošenje prostornih planova za lokacije naseljene Romima i detaljnih planova uređenja tih lokacija, odluke ministrice zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva o osiguranju sredstava jedinicama lokalne samouprave za izradu navedenih prostornih planova, donose se dogovorno na svim razinama i dostavljaju kontinuirano županijskim zavodima za prostorno uređenje, kao koordinatorima provedbe županijskih programa i nositeljima uspostave baze podataka na regionalnoj razini.

SREDSTVA

U skladu s obvezama, na poziciji Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2004., 2005. i 2006. godinu, osigurana su sredstva za provedbu mjera poglavlja XIII. Nacionalnog programa, za koje je zaduženo Ministarstvo, a koja su utrošena kako sljede dalje u tekstu.

UKUPNA SREDSTVA, 2004.-2006. GODINA

Osigurana: 2.016.740 kuna
Utrošena: 1.713.340 kuna

2004. godina (A576199 Prostorno uređenje područja naseljenih Romima)

Osigurana: 1.000.000 kuna
Utrošena: 720.100 kuna

2005. godina (A576199 Prostorno uređenje područja naseljenih Romima i A576150 Djelovanje na unaprjeđenju prostornog uređenja)

Osigurana: 334.740 kuna
Utrošena: 314.740 kuna

2006. godina (A576199 Prostorno uređenje područja naseljenih Romima)

Osigurana: 682.000 kuna
Utrošena: 678.500 kuna

Sredstva su po mjerama i godinama utrošena kako sljede:

MJERE

1. Istraživanje prostornog razmještaja i karakterizacija lokacija naseljenih Romima na području Republike Hrvatske
Utrošeno u 2004.: 250.100 kuna
Ukupno utrošeno: 250.100 kuna
2. Izrada županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima
Utrošeno u 2004.: 380.000 kuna
Ukupno utrošeno: 380.000 kuna
4. Provedba županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima (od toga u nadležnosti MZOPUG-a: prostorno planski poslovi)
Utrošeno u 2004.: 90.000 kuna
Utrošeno u 2005.: 314.740 kuna
Utrošeno u 2006.: 678.500 kuna
Ukupno utrošeno: 1.083.240 kuna
5. Kontinuirano praćenje stanja lokacija naseljenih Romima
Ukupno utrošeno: kuna

Sredstva na poziciji Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2004. godinu, aktivnosti A 576199 Prostorno uređenje područja naseljenih Romima, osigurana su i utrošena za provedbu 1., 2. i 4. mjere poglavlja XIII. Nacionalnog programa, kako sljede.

MJERE

1. Istraživanje prostornog razmještaja i karakterizacija lokacija naseljenih Romima na području Republike Hrvatske

Osigurano:	500.000 kuna
Utrošeno:	250.100 kuna

Vežano za trošenje osiguranih sredstava, Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva je sukladno Zaključku Ureda za javnu nabavu Vlade Republike Hrvatske od 18. lipnja 2004. godine, s Institutom društvenih znanosti Ivo Pilar zaključilo Ugovor od 30. lipnja 2004. za izradu Sociološke studije «Lokacije naseljene Romima – stanje i unaprjeđenje razvoja naselja i aspiracije za oblike stanovanja», na ukupan bruto iznos od 250.100 kuna.

2. Izrada županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima

Osigurano:	500.000 kuna
Utrošeno za provedbu mjere 2.:	380.000 kuna
Utrošeno za provedbu mjere 4. (preostala sredstva):	90.000 kuna
Ukupno utrošeno:	470.000 kuna

Sukladno zahtjevu Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome, od 25. svibnja 2004. godine, upućenom svim županijama i Gradu Zagrebu za izradu županijskih programa, Ministarstvo je županijama, odnosno županijskim zavodima kao nositeljima provedbe predmetne mjere, dostavilo sredstva za pripremu i izradu elaborata «Županijski program / Program Grada Zagreba aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokaliteta naseljenih Romima». Sredstva su dostavljena onim županijama koje na svom teritoriju imaju lokacije naseljene Romima i potrebno ih je prostorno-urbanistički urediti i opremiti, a dostavile su ovom Ministarstvu zahtjev za sufinanciranje predmetnog elaborata. U skladu s navedenim, županijama su dodijeljena sredstva u sljedećim iznosima:

1. Sisačko-moslavačkoj županiji	50.000 kuna
2. Varaždinskoj županiji	60.000 kuna
3. Koprivničko-križevačkoj županiji	50.000 kuna
4. Bjelovarsko-bilogorskoj županiji	20.000 kuna
5. Ličko-senjskoj županiji	20.000 kuna
6. Virovitičko-podravskoj županiji	30.000 kuna
7. Osječko-baranjskoj županiji	50.000 kuna
8. Međimurskoj županiji	50.000 kuna
9. Gradu Zagrebu	50.000 kuna
Ukupno za županijske programe:	380.000 kuna

S obzirom na to da u zahtjevima županijskih zavoda za financiranje izrade županijskih programa nije iskazana potreba za svim osiguranim sredstvima (neke županije su u cijelosti same financirale svoje županijske programe, a neke djelomično), preostala osigurana sredstva utrošena su u svrhu provedbe mjere 4. istog poglavlja, kako je iskazano u obrazloženju naredne mjere.

4. Provedba županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima

(od toga u nadležnosti MZOPUG-a: prostorno planski poslovi)

Sukladno zahtjevima, Ministarstvo je u 2004. godini dodijelilo sredstva u svrhu izrade prostornih planova za lokacije naseljene Romima sljedećim općinama:

1. Općini Mala Subotica u Međimurskoj županiji, za izradu PPUO-a Mala Subotica u dijelu koji se odnosi na romsko naselje Piškorovec	50.000 kuna
2. Općini Donja Dubrava u Međimurskoj županiji, za izradu PPUO-a Donja Dubrava u dijelu koji se odnosi na romsko naselje Peski i DPU-a naselja Peski	40.000 kuna
Ukupno pomoći JLS-e za izradu prostornih planova:	90.000 kuna

Na poziciji Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2005. godinu, aktivnostima A 576199 Prostorno uređenje područja naseljenih Romima i A576150 Djelovanje na unaprjeđenju prostornog uređenja, osigurana su sredstva za provedbu mjere 4. poglavlja XIII. Nacionalnog programa u dijelu iz nadležnosti Ministarstva, odnosno sredstva za pomoć jedinicama lokalne samouprave u izradi prostornih planova za lokacije naseljene Romima, a utrošena su kako sljede.

MJERA

4. Provedba županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima
(od toga u nadležnosti MZOPUG-a: prostorno planski poslovi)

Osigurano:	334.740 kuna
Utrošeno:	314.740 kuna

Sredstva u iznosu od 314.740,00 kuna dodijeljena su u svrhu izrade prostornih planova za lokacije naseljene Romima sljedećim jedinicama lokalne samouprave:

1. Općini Nedelišće u Međimurskoj županiji, za izradu DPU-a romskog naselja Trnovec-Parag	50.000 kuna
2. Općini Mala Subotica u Međimurskoj županiji, za izradu DPU-a romskog naselja Piškorovec	128.100 kuna
3. Općini Podturen u Međimurskoj županiji, za izradu DPU-a romskog naselja Lončarevo	67.100 kuna
4. Općini Pribislavec u Međimurskoj županiji, za izradu DPU-a romskog naselja u općini Pribislavec	69.540 kuna

Na poziciji Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva Izmjena i dopuna Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2006. godinu, aktivnosti A 576199 Prostorno uređenje područja naseljenih Romima, osigurana su sredstva za provedbu mjere 4. poglavlja XIII. Nacionalnog programa, u dijelu iz nadležnosti Ministarstva, odnosno sredstva za pomoć jedinicama lokalne samouprave u izradi prostornih planova za lokacije naseljene Romima, a utrošena su kako sljede.

MJERA

4. Provedba županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja

prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima
(od toga u nadležnosti MZOPUG-a: prostorno planski poslovi)

Osigurano:	682.000 kuna
Utrošeno:	678.500 kuna

Sredstva u iznosu od 678.500,00 kuna dodijeljena su za izradu prostornih planova za lokacije naseljene Romima sljedećim jedinicama lokalne samouprave:

1. Općini Orehovica u Međimurskoj županiji, za izradu DPU-a romskog naselja u općini Orehovica	142.740 kuna
2. Općini Mursko Središće u Međimurskoj županiji, za izradu DPU-a romskog naselja Sitnice	39.040 kuna
3. Općini Goričan u Međimurskoj županiji, za izradu DPU-a romskog naselja u općini Goričan	93.940 kuna
4. Gradu Čakovcu u Međimurskoj županiji, za izradu DPU-a romskog naselja Kuršanec	122.000 kuna
5. Općini Darda u Osječko-baranjskoj županiji, za izradu DPU-a romskog naselja u općini Darda	120.780 kuna
6. Sisačko-moslavačkoj županiji (Županijskom zavodu), za izradu DPU-a romskog naselja Capraške poljane u Gradu Sisku	80.000 kuna
7. Sisačko-moslavačkoj županiji (Županijskom zavodu), za izradu DPU-a romskog naselja u Gradu Kutini	80.000 kuna

**XIV. PRAĆENJE I PROVEDBA NACIONALNOG
PROGRAMA ZA ROME**

CILJEVI:

- *Vrjednovanje primjene mjera Programa*
- *Predlaganje izmjena i dopuna Programa*

XIV. PRAĆENJE I PROVEDBA NACIONALNOG PROGRAMA ZA ROME

MJERE:

1. Vlada Republike Hrvatske osnovat će, na prijedlog Ureda za nacionalne manjine, Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome

Stručne i administrativne poslove za Povjerenstvo obavljat će Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske.

Izješće Ureda za nacionalne manjine (stručno-administrativne službe Povjerenstva)

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome osnovano je 21. studenog 2003. godine Odlukom Vlade Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 187/2003), sukladno Mjeri 1. Poglavlja XIV. Praćenja i provedba Nacionalnog programa za Rome. Članovi Povjerenstva imenovani su u ožujku 2004. godine, a Povjerenstvo čine predsjednica Povjerenstva, gđa. Jadranka Kosor, dipl. iur., potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske i 23 člana: predstavnici nadležnih ministarstava, nadležnih ureda Vlade Republike Hrvatske, predstavnik Međimurske županije i Grada Zagreba, predstavnik nevladine udruge iz područja ljudskih prava, te sedam predstavnika romskih vijeća, na lokalnoj i regionalnoj razini, te romskih udruga. Predstavnik nevladine udruge iz područja ljudskih prava također je pripadnik romske nacionalne manjine, stoga u radu Povjerenstva ukupno sudjeluje 8 pripadnika romske nacionalne manjine.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome održalo je od 2004. do kraja 2006. godine ukupno deset sjednica.

Na prvoj sjednici Povjerenstva održanoj 5. travnja 2004. godine, usvojen je Poslovnik o radu Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome, u kojem su definirane osnovne zadaće Povjerenstva, te kojim je osnovano 5 radnih skupina iz različitih područja koje obuhvaća Nacionalni program za Rome. Svrha radnih skupina je razmatranje provođenja konkretnih mjera iz Nacionalnog programa, odnosno predlaganje načina rješavanja romskih pitanja, kao i upoznavanje Povjerenstva s eventualnim problemima u provedbi mjera iz svakog od pet područja.

Na drugoj sjednici Povjerenstva održanoj 21. svibnja 2004. godine, osnovna točka dnevnog reda bilo je stanje u romskim naseljima u Gradu Zagrebu i to u Plinarskom naselju i Kozari-Putu. Članovi Povjerenstva neposredno prije početka druge sjednice, obišli su spomenuta naselja i utvrdili da su uvjeti života Roma u navedenim naseljima vrlo teški, te da predstoji rješavanje mnogih pitanja, radi poboljšanja teških uvjeta života Roma. U svezi s iznijetim, na drugoj sjednici Povjerenstva donijet je zaključak kojim je Povjerenstvo ovlastilo gđu. Jadranku Kosor, predsjednicu Povjerenstva da uputi pismo svim županima u Republici Hrvatskoj i gradonačelnici Grada Zagreba, u kojemu će od navedenih zatražiti što brže provođenje 2. mjere XIII. poglavlja Nacionalnog programa za Rome - Izrada županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša naseljenih Romima – što je preduvjet za ispunjenje ostalih mjera iz XIII. poglavlja koje se odnose na prostorno uređenje, te posebno na poboljšanje nepovoljnih i neadekvatnih uvjeta u kojima žive Romi.

Također, a vezano uz stanje romskih naselja u Gradu Zagrebu, Povjerenstvo je donijelo zaključak da je zbog neispunjenja programa za koja su doznačena sredstva, Grad Zagreb dužan vratiti 300.000,00 kuna koja su doznačena 2000. i 2001. godine za izradu projekata za uređenje romskih naselja i preseljenje Plinarskog naselja, uz obračunate kamate utvrđene kod poslovne banke Ureda za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske.

U svezi s izgradnjom Kulturnog centra za Rome u Gradu Zagrebu, a zbog nastalih problema koji se odnose na pronalaženje adekvatne lokacije za izgradnju Kulturnog centra za Rome, Povjerenstvo je donijelo zaključak kojim ovlašćuje gđu. Jadranku Kosor, predsjednicu Povjerenstva da uputi pismo gđi. Vlasti Pavić, gradonačelnici Grada Zagreba u kojem će se gradonačelnica Grada Zagreba još jednom upoznati s problemima u svezi s izgradnjom Kulturnog centra za Rome u Zagrebu i podsjetiti da Aneksom Ugovora istječe rok izvršenja programa 31. srpnja 2004. godine, te će se u istom pismu gradonačelnica Grada Zagreba zamoliti da pismeno očitovanje dostavi u roku od 15 dana.

Na trećoj sjednici Povjerenstva održanoj 22. prosinca 2004. godine članovima Povjerenstva predstavljen je Nacrt Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., budući da se Republika Hrvatska uključila u Desetljeće za Rome, koje su pokrenule Svjetska banka i Institut otvoreno društvo, s ciljem da se još više djeluje na poboljšanje uvjeta života romske populacije i njihovo uključivanje u sve oblike društvenog života. Povjerenstvo je zaključkom jednoglasno usvojilo predloženi nacrt Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015.

Nadalje, sukladno zaključku sa druge sjednice Povjerenstva, Grad Zagreb je vratio 300.000 kuna, zajedno s pripadajućim kamatama (sveukupno 435.532,78 kn), te su navedena sredstva zaključkom Povjerenstva raspoređena za:

1. Izgradnju romskog naselja u Donjoj Dubravi, u Međimurskoj županiji	300.000 kuna
2. Provedbu mjere iz Nacionalnog programa za Rome - rad mobilnih timova i obilazak romskih naselja u Ministarstvu unutarnjih poslova	65.500 kuna
3. Provedbu mjere iz Nacionalnog programa za Rome - projekt besplatne pravne pomoći u Ministarstvu pravosuđa	70.000 kuna

Na četvrtoj sjednici Povjerenstva, održanoj 20. lipnja 2005. godine u Rijeci, razmatrano je stanje u romskim naseljima u Primorsko-goranskoj županiji i Gradu Rijeci. Neposredno prije održavanja sjednice, članovi Povjerenstva obišli su romska naselja Rujevica i Mihačeva Draga. Zbog neriješenih pitanja (prvenstveno imovinsko-pravnih), Povjerenstvo je donijelo zaključak da se na području Primorsko-goranske županije i Grada Rijeke pristupi rješavanju pitanja prostornog uređenja i opremanja romskih naselja, uz donošenje urbanističkih planova i legalizaciju naselja, sukladno mjerama iz Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. i Nacionalnog programa za Rome.

Također je istaknuta važnost obilaska članova Povjerenstva romskih naselja na području Republike Hrvatske, budući da se na takav način na licu mjesta može dobiti najbolji uvid u stanje u naseljima, te je Povjerenstvo, upravo zbog iznijetog donijelo zaključak kojim je odlučeno rasporedu narednih sjednica Povjerenstva, odnosno o rasporedu obilaska romskih naselja u Republici Hrvatskoj, i to kako sljede:

1. Osječko-baranjska županija,
2. Međimurska županija
3. Brodsko-posavska županija
4. Grad Zagreb

Peta sjednica Povjerenstva (telefonska) održana je 25. kolovoza 2005. godine u svezi s osiguranjem sredstava za Lončarevo naselje u Međimurskoj županiji. Dnevni red telefonske sjednice bio je prijedlog da se s pozicije Ureda za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske - Aktivnost Programi za Rome, rasporede sredstva u iznosu od 80.000 kuna za otklanjanje šteta od poplava stanovnicima romskog naselja u Općini Podturen u Međimurskoj županiji, kako sljede:

- Žurna pomoć stanovnicima romskog naselja u Lončarevu naselju 50.000 kuna
- Uređenje dječjeg vrtića u Lončarevu naselju 30.000 kuna

Povjerenstvo je zaključkom usvojilo navedeni prijedlog rasporeda sredstava, te je također postignuta suglasnost da Ured za nacionalne manjine u narednom razdoblju doznači sredstva za izradu detaljnih urbanističkih planova, pripremu financijskog programa uređenja 7 romskih naselja u Međimurju, te za rješavanje smještaja stanovnika romskog naselja u Donjoj Dubravi.

Šesta sjednica Povjerenstva održana je 17. listopada 2005. godine, a na njoj su se razmatrala izvješća o provođenju Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., te je zaključeno da se pristupi doradi, odnosno nadopuni oba izvješća od strane pojedinih nositelja mjera.

Sedma sjednica Povjerenstva održana je 2. prosinca 2005. godine prvenstveno u svezi s rješavanjem teškoća u lokacijama naseljenim Romima u Osječko-baranjskoj županiji, te je zaključeno da se sukladno Nacionalnom programu za Rome i Akcijskom planu Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., na području Osječko-baranjske županije pristupi rješavanju pitanja prostornog uređenja i opremanja romskih naselja, uz donošenje urbanističkih planova i legalizaciju naselja.

Također je donijet zaključaka da se obitelji tragično stradalog dječaka Tihomira Horvata, u požaru u Vrtlarskom naselju u Kotoribi, Međimurska županija, putem Centra za socijalnu skrb Čakovec, dodijeli jednokratna financijska pomoć u iznosu od 10.000. kuna.

Povjerenstvo se na sedmoj sjednici nadalje suglasilo sa sljedećim rasporedom sredstava:

1. Međimurska županija, za Općinu Donja Dubrava, za rješavanje stambenih teškoća Roma	400.000 kuna
2. Općina Kotoriba, za nužnu sanaciju Vrtlarskog naselja	120.000 kuna
3. Općina Podturen, za nabavu dodatne didaktičke opreme i adekvatno grijanje za dječji vrtić u Lončarevom naselju	50.000 kuna
4. Grad Sisak, za nabavu opreme za Kulturni dom za Rome u Capraškoj poljani	30.000 kuna

5. Grad Belišeće, za sanaciju makadamske ceste i društvene prostorije, uređenje nogostupa i opremanje prostorije namještajem za djelovanje romskog kulturno-umjetničkog društva u prigradskom naselju Bistrinci	50.000 kuna
6. Grad Bjelovar, za početak programskih aktivnosti Centra, za savjetovanje Roma, Bjelovar	30.000 kuna

Osmi sjednica Povjerenstva održana je 3. ožujka 2006. godine. Na sjednici su se razmatrali planovi legalizacije i uređenja romskih naselja u Gradu Zagrebu, te izgradnja Kulturnog centra za Rome u Gradu Zagrebu. U svezi sa planovima legalizacije i uređenja romskih naselja u Gradu Zagrebu, Povjerenstvo je zaključilo da se, sukladno Nacionalnom programu za Rome i Akcijskom planu Desetljeća za uključivanje Roma 2005. - 2015., na području Grada Zagreba žurno pristupi rješavanju pitanja prostornog uređenja i opremanja romskih naselja uz donošenje urbanističkih planova i legalizaciju naselja, tamo gdje je to moguće. Nastavno na pitanje izgradnje Kulturnog centra za Rome u Gradu Zagrebu, zaključeno je sljedeće:

1. Žurno izraditi urbanističko-arhitektonski program za idejno rješenje za Kulturni centar Roma Republike Hrvatske u Zagrebu.
2. Grad Zagreb treba žurno izvijestiti Povjerenstvo o predviđenoj veličini Kulturnog centra Roma Republike Hrvatske u Zagrebu.
3. Grad Zagreb treba žurno izvijestiti Povjerenstvo o trenutnom stanju sredstava u iznosu od 1.000.000,00 kuna, koje je Vlada Republike Hrvatske doznala Gradu Zagrebu za izgradnju Kulturnog centra Roma Republike Hrvatske u Zagrebu.
4. Grad Zagreb treba žurno izvijestiti Povjerenstvo o nastavku financiranja programa i aktivnosti nakon dovršenja Kulturnog centra Roma Republike Hrvatske u Zagrebu.
5. Kulturni centar Roma Republike Hrvatske u Zagrebu nazvat će se "Romski kulturni centar u Republici Hrvatskoj".

Povjerenstvo se na osmoj sjednici suglasilo sa rasporedom financijskih sredstava, kako sljede:

1. Međimurska županija - za otkup zemljišta u Paragu 1 i 2, za potrebe uređenja infrastrukture	200.000 kuna
2. Općina Legrad, Koprivničko-križevačka županija - 30.000 kuna za poboljšanje uvjeta života Roma - 50.000 kuna za uređenje "Legradskog doma" u kojem se održavaju i kulturne manifestacije Roma	80.000 kuna
3. Općina Petrijanec, Varaždinska županija - za deratizaciju romskog naselja	20.000 kuna

Članovi Povjerenstva upoznati su s početkom izrade WEB stranice Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., i Nacionalnog programa za Rome, te o odobrenju 551.250 € od Fonda za obrazovanje Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., za Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, u svrhu obrazovanja Roma u Republici Hrvatskoj.

Deveta sjednica Povjerenstva održana je 2. lipnja 2006. godine u Čakovcu. Prije održavanja sjednice, obišlo se romsko naselje Piškorovec. Sjednica je prvenstveno bila posvećena stambenim teškoćama lokacija naseljenih Romima u Međimurskoj županiji. Zaključeno je da

se na području Međimurske županije i Grada Čakovca žurno pristupi rješavanju pitanja prostornog uređenja i opremanja romskih naselja, uz donošenje urbanističkih planova i legalizaciju naselja, sukladno mjerama iz Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., i Nacionalnog programa za Rome, tamo gdje je to moguće.

Povjerenstvo se na devetoj sjednici suglasilo sa sljedećim rasporedom financijskih sredstava:

1. Općina Mali Bukovec, Varaždinska županija - za dovršetak radova u Društvenom domu u Župancu, a kojim se koriste i pripadnici romske nacionalne manjine, radi njihove integracije u društveni život,	10.000 kuna
2. Općina Donja Dubrava, Međimurska županija - za troškove sanacije napuštenog prostora na kojem su obitavali Romi iz naselja Donja Dubrava, uz obveznu dostavu predračuna i računa za sve radove,	20.000 kuna
3. Općina Donja Dubrava, Međimurska županija - za završetak projekta osiguranja smještaja Roma ugroženih od poplave,	70.000 kuna
4. Općina Pribislavec, Međimurska županija - za saniranje ceste u romskom naselju Pribislavec,	30.000 kuna
5. Općina Domašinec, Međimurska županija - za izradu projektne dokumentacije komunalne infrastrukture romskog naselja u Domašincu.	20.000 kuna

Deseta sjednica Povjerenstva održana je 18. prosinca 2006. godine u Osijeku, kojom prilikom se obišlo romsko naselje Darda. Na sjednici se raspravljalo o Nacrtu izvješća o provođenju Nacionalnog programa za Rome za 2004. i 2005. godinu, te o izradi izvješća za 2006. godinu, kao i o izradi Izvješća o provođenju Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma. Zaključeno je da se prihvaća Nacrt izvješća o provedbi Nacionalnog programa za Rome za 2004. i 2005. godinu, uz obvezu žurne nadopune izvješća, sukladno iznijetim primjedbama, najkasnije do 15. siječnja 2007. godine, te je zaključeno da se izradi izvješće o provođenju Nacionalnog programa za Rome za 2006. godinu, također najkasnije do 15. siječnja 2007. godine. Isto tako je zaključeno da županije, gradovi i općine u Republici Hrvatskoj koje na svojem teritoriju imaju lokacije naseljene Romima žurno dostave izvješće o provedbi mjera iz Nacionalnog programa za Rome za 2004., 2005. i 2006. godinu, s posebnom naznakom o tome što nije provedeno kao i o razlozima zbog kojih nije provedeno, najkasnije do 15. siječnja 2007. godine.

U svezi s izradom izvješća o provođenju Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma, Povjerenstvo je zaključilo da se izradi izvješće o provođenju Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma za 2005. i 2006. godinu, također do gore navedenog roka.

U odnosu na rješavanje pitanja prostornog uređenja i opremanja romskih naselja na području Osječko-baranjske županije zaključeno je da se na području Osječko-baranjske županije, uz suradnju s vijećima romske nacionalne manjine, nastavi s rješavanjem pitanja prostornog uređenja i opremanja romskih naselja, uz donošenje urbanističkih planova i legalizaciju naselja, tamo gdje je to moguće. Također je Povjerenstvo donijelo zaključak da gđa. Jadranka Kosor, dipl. iur., potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske i predsjednica Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome, uputi pismo Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi u kojem će zamoliti poduzimanje odgovarajućih radnji i osiguranje financiranja nadležnog Ministarstva u svezi s provedbom mjere 1., poglavlja IX. iz

Nacionalnog programa za Rome: Zdravstveni odgoj i prosvjećivanje Roma, a posebice žena, koja uključuje i osposobljavanje romskih pomagača.

Na desetoj sjednici, Povjerenstvo je donijelo sljedeću suglasnost za raspored financijskih sredstava:

1. Centar za socijalnu skrb Zagreb	42.000 kuna
- za šest romskih obitelji čiji su objekti stradali u požaru u Plinarskom naselju u Zagrebu,	
2. Centar za socijalnu skrb Beli Manastir	7.000 kuna
- jednokratna pomoć za djevojčicu Kristinu Petrović, stradalu u prometnoj nesreći	
3. Udruga Roma Grada Zagreba i Zagrebačke županije	20.000 kuna
- za provedbu programa ECDL edukacije djece i mladeži romske nacionalne manjine i nabavu računala,	
4. Centar za socijalnu skrb Beli Manastir	10.000 kuna
- za priključak električne energije Ljubi Hidanović iz Bilja.	

Ujedno se Povjerenstvo usuglasilo da se u županijama u Republici Hrvatskoj koje na svojem teritoriju imaju romska naselja imenuju županijske koordinacije za provedbu Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., kako bi se omogućilo sustavno provođenje Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., na područnoj razini.

Prijedlog: U svrhu šireg uključivanja pripadnika romske nacionalne manjine u rad Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog program za Rome, predlažemo da se svake treće godine mijenja 1/3 članova Povjerenstva iz reda romske nacionalne manjine.

Internetska stranica Nacionalnog programa za Rome

Praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome od 1. kolovoza 2006. godine omogućeno je i putem internetske stranice Vlade Republike Hrvatske, Programi za Rome, na kojoj su na popularan i transparentan način prikazane sve važne informacije vezane uz provedbu Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015.

2. Tijela državne uprave planirat će sredstva za provedbu mjera koje nisu obuhvaćene njihovom redovnom djelatnošću u državnom proračunu za 2004. godinu

Izješće Ureda za nacionalne manjine

U nekoliko navrata, na sjednicama Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome, kao i pojedinačnim dopisima, ukazivalo se nositeljima mjera iz Nacionalnog programa da su obvezni samostalno tražiti osiguranje sredstava za provedbu mjera iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

Za provođenje Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2004., 2005. i 2006.

godinu osigurana su sredstva u iznosu od 15. 580. 867 kuna i to u 2004. godini 934.197 kuna, u 2005. godini 2. 760.000 kuna i u 2006. godini 11. 886. 670 kuna.

Rasprava o Nacrtu izvješća o provođenju Nacionalnog programa za Rome
s predstavnicima romskih udruga i vijeća

Izvješće Ureda za nacionalne manjine

Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske u suradnji s Vijećem Europe održao je 11. i 12. veljače 2005. godine u Zagrebu i Čakovcu savjetovanje o provedbi Nacionalnog programa za Rome. Predstavnik Vijeća Europe, Odjela za Rome i migrante, gosp. Michael Guet, poslao je, nakon održanih savjetovanja, pismo gđi. Jadranki Kosor, dipl. iur., potpredsjednici Vlade Republike Hrvatske i predsjednici Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome, u kojem čestita Vladi Republike Hrvatske na dobrom napretku koji je postignut u provođenju Nacionalnog programa za Rome, te naveo da je, na osnovi čestih posjeta Republici Hrvatskoj, svjedok velikog napretka koji je postignut u unaprjeđenju položaja romske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, primjerice u svezi s uključivanjem romskih pomagača u školski sustav, razvijanjem predškolskog obrazovanja, stvaranjem mobilnih timova, izradom županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša naseljenih Romima, organizacijom seminara za mlade Rome, legalizacijom romskih naselja u Međimurskoj županiji i sl.

Seminari o načinu evaluacije provođenja Nacionalnog programa za Rome u organizaciji Ureda za nacionalne manjine također su se održali u rujnu i studenom 2006. godine.

Na seminaru održanom 11. i 12. rujna 2006. godine u Zagrebu bili su nazočni predstavnici Vijeća Europe, članovi Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome i članovi Radne skupine za praćenje Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. Cilj seminara bila je analiza provedbe Nacionalnog programa za Rome, kao i ocjena napretka u njegovoj provedbi. Na seminaru su prezentirana izvješća o provođenju mjera iz Nacionalnog programa za Rome po područjima (obrazovanje, zapošljavanje, zdravstvo i socijalna skrb, prostorno uređenje, suzbijanje diskriminacije i pravna pomoć, statusna pitanja, zaštita obitelji, materinstva i mladeži, praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome).

Od donošenja Nacionalnog programa za Rome pokrenute su brojne inicijative, projekti i aktivnosti, te su uložena znatna sredstva, kako bi se program ostvario i kako bi se Romima omogućio bolji život. Svi koji su uključeni u provedbu određenih aktivnosti svjesni su da još uvijek postoji velik broj romskih obitelji koje žive u vrlo nepovoljnim uvjetima, te koji s pravom očekuju brzo i učinkovito rješavanje teškoća s kojima se svakodnevno suočavaju. Seminarom se nastojalo objektivno procijeniti rješavaju li se na sustavan i pravilan način teškoće s kojima se romska nacionalna manjina suočava i suočavala se desetljećima, te pomoći svim nositeljima mjera, ali također i svim članovima Povjerenstva iz reda romske nacionalne manjine, da što bolje obave dio zadatka u dijelu evaluacije i monitoringa. Takva nepristrana evaluacija je potrebna i treba biti sastavni dio svakog projekta. Istaknuto je da su u provedbi Nacionalnog programa za Rome postignuti značajni rezultati, počevši od statusnih pitanja, formiranja mobilnih timova, zatim, uvedena je besplatna pravna pomoć, razvija se niz aktivnosti u suzbijanju diskriminacije. U području odgoja i obrazovanja također su postignuti značajni rezultati, a što se tiče područja zapošljavanja treba istaknuti da su pojačane aktivnosti u zapošljavanju Roma. Posebice je istaknuto područje prostornog uređenje i

stanovanja. Republika Hrvatska ulaže velike napore usmjerene ka legalizaciji romskih naselja, što može poslužiti kao dobar primjer ostalim zemljama.

Predstavnici Vijeća Europe ukazali su na ciljeve i očekivane rezultate seminara, te na suradnju Vijeća Europe i Vlade Republike Hrvatske, u vezi s pitanjima vezanima uz Rome. Cilj seminara nije samo dostavljanje informacija o provedbi Nacionalnog programa za Rome, nego i razmatranje načina praćenja provedbe mjera. Posebno je važno vidjeti kako se Nacionalni program za Rome provodi u praksi, jesu li postignuti ciljevi, kakva je suradnja s lokalnom vlašću, ministarstvima i romskom zajednicom. Ukratko su se osvrnuli na pozitivne primjere s prošlogodišnje radionice o provođenju Nacionalnog programa za Rome, poput zapošljavanja romskih pomagača u školama, razvoja predškolskog odgoja, posjeta mobilnih timova romskim naseljima, prostornog planiranja, seminara za osposobljavanje mladih Roma, legalizacije romskih naselja, posebno u Međimurju, te popravku školskih prostora. Međutim, istaknuli su i uočene nedostatke, primjerice zaostajanje u obrazovnom sustavu i nekim drugim sektorima, pitanje stipendija i porasta segregacije, te potražnja bajaške zajednice za udžbenicima na njihovom jeziku. U dijelu izgradnje infrastrukture i prostornog planiranja, problem je u rješavanju imovinsko-pravnih odnosa. Problemi se uočavaju i u području zapošljavanja, kao i na području ostavriavanja statusnih prava.

Predstavnici Vijeća Europe iznijeli su sljedeće preporuke:

- Potrebno je prezentirati Nacionalni program za Rome u javnim medijima, odnosno šire upoznavati većinsko stanovništvo s problemima romske nacionalne manjine i mjerama koje se poduzimaju radi poboljšanja njihovih uvjeta života.
- Treba organizirati neovisan, koordiniran i financijski poduprt sistem praćenja provedbe Nacionalnog programa u različitim sektorima.
- Važno je prikazati izvješća nositelja mjera iz Nacionalnog programa za Rome na internetskoj stranici Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015.
- Potrebno je uspostaviti ravnotežu u provedbi Nacionalnog programa za Rome na svim županijama u Republici Hrvatskoj u kojima žive Romi.

Na seminaru održanom za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina, u organizaciji Ureda za nacionalne manjine, koji je održan u Opatiji 1. i 2. prosinca 2006., raspravljalo se o ostvarivanju prava nacionalnih manjina i posebice romske nacionalne manjine u kontekstu europske perspektive Republike Hrvatske. Sudionici seminara nakon otvorene i argumentirane rasprave usuglasili su se u sljedećim zaključcima:

- Pozitivno su ocijenjena nastojanja i djelovanja Vlade Republike Hrvatske u ostvarivanju prava romske nacionalne manjine, iako je ukazano na još uvijek nedovoljno brzo angažiranje pojedinih ministarstava nadležnih za provođenje dijela mjera iz Nacionalnog programa za Rome.
- Utvrđen je određeni napredak u suradnji između vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine, ali je potrebno učiniti dodatne napore, ne bi li ta suradnja bila još bolja.

- Neophodno je nastaviti jačanje uloge vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine i posebno senzibiliziranje javnosti i tijela lokalnih i regionalnih samouprava za značenje ovih manjinskih institucija.
- Važno je nastaviti edukaciju vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine i osposobljavati ih za učinkovito sudjelovanje u procesima odlučivanja na lokalnoj i regionalnoj razini, na kojoj su izabrani.
- Ukazano je na još uvijek nedovoljnu zastupljenost romske nacionalne manjine u sredstvima javnog ripoćavanja i neprimjereno prezentiranje određenih problema Roma.
- Nužno je poboljšati komunikaciju između Savjeta za nacionalne manjine, te vijeća i njihovih predstavnika, radi učinkovitijeg ostvarivanja kulturne autonomije i stvaranja uvjeta i pretpostavki za rad.
- Unutar romske nacionalne manjine, udruga, vijeća i predstavnika bitno je artikuliranje jedinstvenih stavova donošenjem mjera koje su bitne za romsku nacionalnu manjinu.
- Neophodno je organizirati širu raspravu o Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina i njegovoj dosadašnjoj primjeni u praksi, kako bi se eventualno mogla predložiti određena rješenja koja bi dovela do bolje prakse i implementacije.

Na seminaru održanom 3. i 4. u studenog 2006. godine u Zagrebu bili su nazoćni predstavnici i ćlanovi vijeća romske nacionalne manjine iz razlićitih krajeva Republike Hrvatske u kojima žive pripadnici romske nacionalne manjine, predstavnici romskih udruga, te predstavnici razlićitih ministarstava i državnih tijela ukljućenih u provođenje Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za ukljućivanje Roma (sveukupno oko 60 sudionika). Razmatrana su poglavlja iz Nacionalnog programa za Rome: statusna pitanja, suzbijanje diskriminacije, pravna pomoć, odgoj i obrazovanje, zdravstvena zaštita, socijalna skrb i zaštita obitelji, zapošljavanje, prostorno uređenje, oćuvanje tradicijske kulture Roma i ukljućivanje Roma u društveni i politićki život.

Iznesene su mjere koje su u ostvarivanju Nacionalnog programa za Rome poduzete od donošenja do kraja 2005., kao i mjere Akcijskog plana za 2005. i prvih devet mjeseci 2006. godine.

Predstavnici i ćlanovi vijeća romske nacionalne manjine i predstavnici udruga ukazali su na neriješena pitanja vezana uz provedbu mjera iz Nacionalnog programa za Rome. Primjedbe su se odnosile, između ostalih, na potrebu proširenja područja (županija) na kojima se pruža besplatna pravna pomoć, kao i proširenja pružanja besplatne pravne pomoći za druga pitanja, a ne samo za statusna, zatim na povećanje broja pripadnika romske nacionalne manjine ukljućenih u rad mobilnih timova i transparentniji prikaz rada mobilnih timova. U odnosu na područje obrazovanja, najviše primjedbi iznijeto je u svezi s osiguranjem prostora za predškolski odgoj, potrebom za ubrzanjem postupka dodjele stipendija, većim ukljućivanjem centara za socijalnu skrb u slućajevima prekida školovanja, nabavkom knjiga za djecu, te s uvođenjem produženog boravka. Također je postavljeno pitanje dobivanja suglasnosti za programe romskih udruga, budući da je primjećeno kako programi romskih udruga ućestalo ne dobivaju suglasnost Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Posebno je ukazano na to da neromske udruge ne trebaju biti nositelji programa, kao ni mjera iz Nacionalnog programa za Rome.

U odnosu na područje zdravstva, sudionici seminara osvrnuli su se na potrebu proširenja područja na kojima se provodi zdravstveno-odgojna edukacija, te na potrebu većeg uključivanja pripadnika romske nacionalne manjine u rad zdravstvenih timova po romskim naseljima.

Na području zapošljavanja ukazano je na velik broj nezaposlenih Roma, zatim na predrasude od strane poslodavaca u odnosu na zapošljavanje pripadnika romske nacionalne manjine, te rada na crno, a na području stanovanja postavljeno je pitanje završetka izrade županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja prostora i okoliša lokacija naseljenih Romima, na području onih županija gdje to još nije učinjeno; posebice su istaknuti problemi na području Zagrebačke županije i Grada Zagreba, vezani uz legalizaciju i uređenje romskih naselja, a samim time i poboljšanje uvjeta stanovanja Roma, te je iznijeta i primjedba o tome da je većina financijskih sredstava namijenjenih za poboljšanje uvjeta stanovanja dodijeljena Međimurskoj županiji.

Sukladno navedenim, te ostalim primjedbama i prijedlozima, zaključeno je sljedeće:

- dopuniti izvješća u suradnji s predstavnicima lokalne i regionalne samouprave, sukladno primjedbama i prijedlozima iznijetima na seminaru;
- nadležna ministarstva trebaju doraditi izvješća u skladu s primjedbama i prijedlozima iznijetim na seminaru;
- predložiti izmjenu Nacionalnog programa za Rome, u tom smislu da neromske udruge više ne budu nositelji mjera iz Nacionalnog programa za Rome;
- intenzivirati i proširiti broj predstavnika Roma uključenih u Radne skupine Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome;
- organizirati seminar o prostornom uređenju u suradnji s nadležnim ministarstvima;
- organizirati seminar posvećen unaprjeđenju rada vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine u suradnji s nadležnim državnim tijelima;
- u postavljanju prioriteta na lokalnim i regionalnim razinama, treba uključiti romske udruge, vijeća i predstavnike;
- predložiti izmjenu zakonskih propisa kojim bi se Svjetski dan Roma (8. travnja) proglasio državnim blagdanom.

Sukladno iznijetim prijedlozima predstavnika i članova vijeća romske nacionalne manjine i predstavnika udruga romske nacionalne manjine, a koje se odnose na provedbu Nacionalnog programa za Rome, nadležna ministarstva i ostali nositelji mjera dopunili su izvješća o provedbi Nacionalnog programa za Rome.